

Latweeschu tautas
Pafakas.

Sakrahjis

Ansš Verchis-Buschkaitis.

III. dalas otra puse.

Uppahdajis S. Allunans Jelgavā.
1891.

3199
17

L $\frac{8}{509}$

3

Satweeschu tautas

P a s a k a s.

S a t r a h j i s

Unjs Verchis-Buschkaitis.

III. daļas otra puşe.

Jelgavā, 1891.

Apgabojis G. Mūnans, Leelajā eelā Nr. 21.

p.
57
50
51
53
54
55
56
58
59
0
2
3
4
6
8
0
3
4
6
7
8
3
3
2
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9

1957

0309096626 1959. гав.

L. V. B.
№ _____ In. 102.490

28

Дозволено цензурою. Рига, 14 мая 1891.

Pašaku weela.

- I. Laikdas pašafas, kurās zilvēstu waroni, milšči, rublišči, welni, raganaš, puški, fumpurni, wilstafči darbojašs, ir: Nr. 29, 31, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 44, 46, 48, 51, 52.
- II. Mitologifkas pašafas ir: Nr. 30, 43, 45, 64.
- III. Teifas, kas sifmejašs uf ihpaščeem apgabaleem, ir: Nr. 65, 66.
- IV. No putneem, lopeem, ņašdeem: Nr. 58, 59, 60, 62, 63.
- V. Pašafas ar jozigu faturu: Nr. 49, 56, 57, 61.
- VI. Stašsteem libdņigās pašafas: Nr. 30, 32, 33, 37, 41, 42, 47, 53, 54, 55.

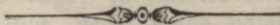
Varianti.

Šiniņ	dašā	Nr.	44	ir	wariants	ar	Nr.	1	I.	dašā	un	ar	Nr.	24	III.	dašā.	
"	"	"	46	"	"	"	"	"	"	28	III.	"	"	"	"	52	III.
"	"	"	53	"	"	"	"	"	"	48	I.	"	"	"	"	"	"
"	"	"	55	"	"	"	"	"	"	18	II.	"	"	"	"	"	"

S a t u r s.

	L. p.
29. Tēwa dehls	57
30. No bahrenišča	60
31. Saimneeks un apburtā pils	61
32. Atraknu meitinas	63
33. Garā pupa	64
34. Daitā meitšča	65
35. Rā gana puika par ķehnina padoma dēweju tizis	66
36. Melnais esers	68
37. Sehrdeenite un mahtes meita	69
38. Rā brahli debefis tifušči	70
39. Pihlite	72
40. Par dewineem dehleem	73
41. Spvščais almentišč	74
42. Rā gudrais fulainis jaunajam waldneekam ceprezinajis lihgawinu	76
43. Wakars, Pusnakts, Gaifma	78
44. Saimneeka dehls un kunga meita	80
45. Wehrpeja, Tineja, Audeja	83
46. Sudraba, selta, dimanta jemes	84
47. Ko wihrs dabujis redset	86
48. No gudrā wihra	87
49. Par strahdigo feewu	88
50. Rā flinke ismahzita	88
51. Seena saglis	89
52. Rā puifis ķehnina meitu fargajis	90
53. Nabaga wihra dširnawinas	91
54. Bagatais un nabagais brahlis	92
55. Daita	93
56. Karasču saglis	94
57. Welna stabule	95
58. Lopu waloda	97
59. Rakis un wezais medineeks	97
60. Rā fakis lappas kawis	98
61. Diwi bagatneeki	99
62. Melnais fwehtelis — teefnefis	101
63. Kraukta behrni	101
64. Laulatee	102
65. Dschuhkstes teifas	102
66. Peenawas teifas	105

101

29. Tehwa dehls. *)

Reis lahdam tehwa dehlam, zaur pasauli staigajot, eegadijees pa leelu meschu eet. Meschâ tas atradis flaištu pili. Winsch gahjis eefschâ. Zstaigajees pa weenu istabu, otru, bet neatradis neweenas dshwas dwehfelites preefschâ; tik redsejis weenu galdinu un krehflu. Tehwa dehls apsehdees, lai atpuhstos. Te pehz brihtina gadijusehs winam kahda ehna preefschâ; ta fahfufe runat, fazidama: „Esmu kehina meita, bet welns nosaga mani, atwesdams schurp. Ja apnemees mani no welna nageem atpestit, tad gribu tew muhscham peederet.“

„Labpraht gribu — ja tik man eespehjams.“
 „Buhš gan eespehjams. Sche tew schi gramhata. Turi to zeefschi rokâ. Ap pusnakti atnahks welns tewi spihdsinat: winsch wedihs tewi lastâ krahjni; bet neislaid til gramhata no rolam, tad tew ne mata galinsch nenoswils.“

Labi. Ap pusnakti bijis welns klah. Winsch tuhlin fagrahbis tehwa dehlu un grubdis to kwehlofschâ krahjnt. Bet tehwa dehlam bijuse gramhata rokâ — nenotizis launuma nemas.

Otrâ deenâ ehna pahrivehrtusehs zitabaka: puse wehl bijuse ehna, puse jaw meefa. Wina pateifusehs tehwa dehlam: „Paldees jaw par tikdauds! Bet nu schonakt welns tewi raus pahr kwehlofschahm adatam; tik nebaidees, turi gramhata zeeti rokâs — buhs labi.“

Ap pusnakti welns bijis klah. Winsch tuhlin fagrahbis tehwa dehlu un wilzis to pahr kwehlofschahm adatam. Bet tehwa dehlam bijuse gramhata rokâ — nenotizis launuma nemas.

Trefschâ deenâ ehna pahrivehrtusehs par dailu dailu kehina meitu un teifuse: „Nu schonakt tu turi gramhata labi zeeti un sehdi, kâ meets. Welns tew nahks galwu raut, bet nebaidees, es tew usflikchu feetinu galwâ un pahrfesechu ar lakatu; welns peewilfees: raudams noraus feetinu un domahs ka tew galwu norahwis.“

Ap pusnakti welns dewinam galwam eenahzis un kampis aif galwas tehwa dehlam, bet norahwis tikai feetinu. Tehwa dehls palizis smeiks; winsch fahjis smeetes no preekeem; bet kehina meita teifuse: „Wehl ne-fmejees, famehr neefi winu yilmigi uswarejis. Redsi, rihtu mums jabehg, te palikt newaram. Zepat aif mescha ir jubra; jubras malâ stahw fugis. Es zituriht agri atradischos fugi; tu steidjees man pakaf, ka waram behgt pee tehwa. Kopâ eet newaram, zitadi muhs pamanihš. Tad wehl ko: fche tew no manis par pateizibu schis naudas jutnis. To tik pakrati ween, tuhlin birs selta gabali waj zil ahrâ.“

*) Gotards un Atermans Kr. Wirzawâ usrakstijuschî.

No rihta tehwa dehls, lihds ko pamodees, tuhlin steidsees uf juhrmalu pee kuga. Kehnina meita jaw bijuse uf kuga, bes ka welns to buhtu pamanijis, bet neba tehwa dehlam tif laimigi isgahjis: welns fahjis fcho pamanit un laidis nabadsinam tahdu karstumu wirfû, ka gribot negribot bijis japagihbst.

Rugis aibrauzis ar kehnina meitu laimigi, bet tehwa dehls gulejis un gulejis fawâ gihboni. Par laimi otrâ deenâ tas atschilbis. Wînsch skatijees pehz kuga; kuga neka — tif eeraudsijs netahlu masu laiwinu. Tehwa dehls metis laiwenekam ar rofu. Laiwineeks peebrauzis malâ un prafijis: „Ro wehlees?”

„Waj newari mani pee ta kehnina pahrwisinat, kuzam es meitu no welna nageem ispestiju?”

„Kalab ne, bet ko seedosi man par to?”

„Seedofchu pilnu laiwu selta.”

Labi. Tehwa dehls nu iswilzis naudas sutni un peekratijis laiwu pilnu ar selta gabaleem. Laiwineeks apgahjis laiwu, isbehris seltu juhrâ un tad teizis: „Sehdi eefschâ! Par trim deenam buhfm klast; turpretim kehnina meita ar fugi dabuhs trihs gadus braukt, kamehr pahritks pee tehwa. Ahtraf wina ari nedrihst pahrbraukt: tew japahrwar papreekschu welns pilnigi, tad tif wina war pee tehwa meeru atrast. Ja ahtraf pahrbrauktu, tad welns fagrahbtu nabaga meitschu no jauna un ko tad?”

Trefschâ deenâ laiwineeks palaidis tehwa dehlu malâ un parahdijis zetu, uf kureeni staigat. Tehwa dehls gahjis knascheem foleem. Pehz tahda laizina tas pazehlis azis un eeraudsijs warenu pili few preekschâ. Gahjis klast. Pils bijuse kâ ismiruse, neweena zilweka. Iffstatijs, isrehgojees — gribejis eet projam. Te uf reisi isdsirdejis kaut kur kunkstam. Nu klausijees, klausijees, kamehr pamanijis kunksteenus ais leelam dsels durwim. Tuhlin flehdsis durwis wakam. Atflehdsis dsels durwis; neka wehl redset: bijufchas atkal fudraba durwis preekschâ. Atflehdsis fudraba durwis; neka redset: bijufchas atkal selta durwis preekschâ. Atflehdsis selta durwis; nu eeraudsijs brihnumus: trihs wihri, pee beigam nodeedejuschi, sehdejuschi pee leelas muzas un turejuschi pawadâ warenu firgu. Wihri, tehwa dehlu eeraudsidami, eesaufuschees preezigâ balst: „Tad nu reis atnahza muhsu atpestitajs! Te mehš dehdam faules muhschu un newaram nomirt.”

„Kas tad juhs te eeflehdsâ?” tehwa dehls jautajis.

„Welns, welns eeflehdsâ. Wînsch mums eedewa tahdas sahles, ka newaram nefad nomirt. Mums jatura muhschigi wina firgs un jafarga schi muza.”

„Kas tas tahds par firgu ir un, kas tani muzâ?”

„Tas ir welna jahjamais firgs un tai muzâ atronas wina stipruma sahles. Bet, klausies, dehlin, ja tu eedsertu no tahm stipruma sahlem weenu malku un uskaptu schim firgam mugurâ, tad tu, nudeen, paschu welnu no-kautu; bet par to, ka mehš tew firgu atdodam, tew mums ari tahds labums japabara.”

„Kalab ne — ja tif eefpehschu ween.”

„Tu eefpehst gan. Aisei tur winâ meschmalâ pee kaleja un nokal trihs dsels sahrus preeksch mums. Mehš eegulfimees sahrâ un tad warefim nomirt. Tu aistais sahrteem wahfus labi zeti, lai welns nespehtu muhs nefad wairs trauzet faldâ dusâ.”

„Tas wifs nefas — to waru isdarit. Bet firgu nemt un ar welnu eefahst tikpat newareschu: wînsch man laisch tahdu karstumu wirfû, ka man azumirlli japagihbst.”

„Tur atkal waram lihdsjet. Redsi, tur winā faktinā atradiši mašu stobrinu; panemi to. Ja welns tew laistu karstumu wirfū, tad tik eenemi stobrinu mutē un welzi gaisu eefšā: tas tewi atspirdsinahs un nekāus pagihbt.“

To dširdedams, tehwa dehls nekawejees; winšch steidsees pee kaleja un nokalis tabdus dšels šahrkus, ka bijis dešmit wihreem ko nest. Zeetumneeki fagaidijufchi šahrkus, kā leelako laimi. Weeglu firdi tee likufšees eefšā un bijufchi pagalam. Tehwa dehls aistaišijis šahrkeem wahkus labi zeeti un tad paglabajis nelaimigoš weeglās šmiltis. Tee dusejufchi; bet tehwa dehls eewilzīs no stipruma šahlem labu malku, panehmis stobrinu, uslehjis širgam mugurā un aišjahjis.

Laizinu jahjis, tas netahlu eeraudšijis zitu pili wehl jo staltaku. Aišgahjis tur: neweena wihreešča naw mahjā; tik ir ka šeeweefchi. Šahjis apjautatees. Te nu par brihnumeem tas išdabujis, ka šchi pils peeder tam šehninam, kuram meitu no welna nageem išpestijis. Bet šehniņa pašča neefot mahjā; ešot aišgahjis ar wišeem wihreešcheem, zik tik walši bijufchi, uš karu pret to welnu, kas winam meitu nošadsis.

To dširdedams, tehwa dehls ne azumirkka nekawejees: winšch steidsees uš kara lauku šehninam palihgā. Aišgahjis tur; at tu manu deeninu: wišeem duhšča šaplakufi uš beidsamo postu. Ešot išmozijufšees gan ščā, gan tā ar welnu, bet neko darit: kā laišot welns šawu karstumu wirfū, tā jagihbtot lai šas.

„Pag, pag!“ tehwa dehls eefauzees, „nozepeet tik man labu auneli ko uškoft, lai špehki turetoš, gan tad negehlim rahdišču.“

Rozeputšchi auneli. Tehwa dehls to apehdis, kā neeku un tad klupis širgam mugurā. Šiti noškatijufšees ween, kā aišgahjis welnam wirfū. Welns laidis karstumu wirfū; tehwa dehls eenehmis mutē stobrinu un nebehdajis neka. Welns atgainajees ar šobinu; tehwa dehls mahzees wirfū ar wahli un šobinu. Welns škehjis, kā wehtra; tehwa dehls uš šawa širga mahzees pakat, kā weefulis, kamehr to eetreezis purwā. Tai deenā bijis janobeids.

Drā deenā tehwa dehls lizis nozept diwus aunekus un toš apehdis, kā neekus. Tad klupis širgam mugurā un dewees welnam wirfū. Welns laidis karstumu wirfū; tehwa dehls eenehmis mutē stebriņu un nebehdajis neka. Welns atgainajees ar šobinu; tehwa dehls mahzees wirfū ar wahli un šobinu. Welns škehjis, kā wehtra; tehwa dehls dewees pakat, kā weefulis un eetreezis welnu purwā. Tai deenā bijis janobeids.

Treščā deenā tehwa dehls lizis nozept trišs aunekus un toš noehdis, kā neekus. Nu klupis širgam mugurā un dewees welnam wirfū. Welns fuhtijis tabdu karstumu, ka breešmas; bet tehwa dehls eenehmis stobrinu mutē un nebehdajis neka. To redšedams welns išgahjis uš wiltu: winšch raudšijis dehlam no muguras pušes ušbrukt; bet, kā šchis ar šparu greesees rinkī, tā špehriš welnam ar šobinu tik šipri pa pauri, ka galwa aišgahjufe riteništī projam. Welns bijis pagalam. Šehniņšch, to redšedams, apšehris glahbeju un nesinajis ko darit. Winšch ušaižinajis tehwa dehlu, lai nahkot lihds winā meitu ušmeklet; welns tagad ešot pagalam — nu išdošchotees to atrast. Bet tehwa dehls tik pašnehjees, išteikdams wišu šmalki, ko winšch jaw ar meitu un ar welnu išdarijis — lai tik gaidot mahjā, gan jaw drihši ween pahrbraufšchot ar kugi. Šehniņšch eefahumā negribejis ne tizet — kā pašaka išklaufšjufšehs; bet kad meita tomehr pahrbraufufe, tad wairs weza wihra preeki nebijufchi išteizami: winšch raudajis, winšch šmehejes, winšch

pats nefinajis ko teift, ko darit. Beidsot tas tomehr apkehris, kas darams: pamehmis meitu pee rokās, peewedis tehwa dehlam klast un teizis: „Schē, nem wīnu par lihgauu un efi mans pehznahzejs!“

30. No bahrenišča. *)

Senōs laifōs nahwe nokawufe kahdam masam puifitim tehwu un mahti. Puifitis behdigs staigajis pa pafauli. Reif tas eegreesees leelā meščā. Tur nabadsinšč maldijees tif ilgi, famehr fafneedis masu mahjinu. Puifitis eegahjis eefščā. Alf galda sehdejufe weza wezenite (ta bijufe Wehju mahte) un prašjufe: „Puifit, ko tu gribi?“

„Gribeju naktis mahjas luhgt. Zif man gruhti!“

„Es tewi peenemtu gan, bet kad mani tšchetri dehli pahrnahks — tee dušmofees. Bet, nekas — es tewi paflehpšču.“

Wezenite ušwedufe sehnu uš augščeeni un to paflehpšufe.

Nakti pahrnahzis weens dehls — Seemeta wehjšč — un tuhlin mahtei prašjīs: „Kas te par fwešču fmatu?“

„Nekas, nekas, dehlin!“ Wehju mahte nomeerinajufe.

Seemeta wehjšč apmeerinajeēs un aiščahjis gulet.

Drihfi pahrnahzis otrs dehls — Wafara wehjšč — un tuhlin mahtei prašjīs: „Kas te par fwešču fmatu?“

„Nekas, nekas, dehlin!“ Wehju mahte apmeerinajufe.

Wafara wehjšč apmeerinajeēs un aiščahjis gulet.

Drihfi pahrnahzis tresčahs dehls — Rihta wehjšč — un tuhlin mahtei ušprašjīs: „Kas te par fwešču fmatu?“

„Nekas, nekas, dehlin!“ Wehju mahte nomeerinajufe.

Rihta wehjšč apmeerinajeēs un aiščahjis gulet.

Drihfi pahrnahzis zeturtais dehls -- Deenwidus wehjšč — un prašjīs: „Mahmulin, man leelas, ka te kahda fawada fmatu?“

„Nekas, dehlin; faki man labak, kur tu fchodeen biji?“

„Biju laimibas dahrsā pukēs pušt.“

„Waj newari man weenu puifiti uš tureeni aišneft?“

„Kalab ne, mahmin — kur wišč ir?“

„Pağaidi, tuhlin eewedišču.“

Deenwidus wehjšč aišnefis bahreniti uš laimibas dahrsu. Tur tas uš-wilzis puifitim satūs fwahrkus, fažidams: „Wakā weenmehrfchos fwahrkus, tad žits neweens newarehs tewi eeraudsit, kā tif es. Bet weena leeta: pahrfcho grahwi tu neeiji nekad, žitadi nebuhs labi.“

Bahrenitit nu gahjis loti labi; wišč dšihwojis ilgus gadus weenā laimē, weenōs preekōs.

Bet reif bahrenitis eeraudfjīs otrpus grahwišča peežas dailas meitas. Wišč gribejis meitas pafmihdinat; tadeht pahrlahzis pahrfgrahwiti un nobutščojis weenu. Robutščotā fmeħjufeħs pilnā kalla un stabstijufe žitahm, ka weens wīnu butščojis; tif neredsejufe, kas tas tahds bijis. Žitas fmeħjufchahs lihds, fažidamas: „Žitā reifē nelaidi wairš butščotaju wafam — noferi to aiš mateem un welzi pee fawahm kruhtim.“

Peħž tahda brihtina bahrenitis gribejis pahrfgrahwiti atpafak eet; bet netizis wairš pahri: bijufe leela uguns juhra preekščā. Nu nabadsinšč

*) Gotards Rr. Wirzawneefōs ušrafstijis.

fkradijis, kà apjuzis fchurp turp un nesinajis ko darit, ko eefahft. Bet tai pašchà azumirkli eegadijees Deenwidus wehjsch un usfauzis: „Ko tu efi darijis? Waj neteizu tew, lai neeij pahr grahwiti?“ To fazijis, Deenwidus wehjsch nowilzis winam falos fwahrkus un to isfweedis no laimibas dahrsa ahra.“

Bahrenitis gahjis pa zelu ween projam. Uf weenu reisi tas fadsirdejis to kunkstam. Paftatijeos, eeraudsijs zeta malà wesumu ar fpahrneem. Apafsch wesuma gulejis zilweks.

„Kas tew notizis?“ bahrenitis jautajis.

„Ai, palihdsi man no wesuma apafschas istikt; zitadi mani nospeedihs.“

Bahrenitis iswilzis nelaimigo. Bet lihds ko tas bijis uf kahjam, tà fagrahbis bahreniti, fazidams: „Waj sini, kas es esmu? Es esmu Nahwe. Uftondefmit gadu tewi melleju; nu reis dabuju.“ Nahwe peefspeedufe to pee kruhtim un tai pašchà azumirkli bahrenitis nomiris.

31. Sainneeks un apburtà pils.*)

Reis kahdam jaunam fainneekam bijis kungam jaet lihds uf medibam par dšineju. Bet nu gadijeos dšinejam tahdu swehru aplentk, ko newarejis nemaš isdšiht. Mozijeos ilgu laiku. Beidsot swehrs nosudis, kà uhdent. Dšinejs atlaideos un gribejis atpaakal greestees, bet — tawu nelaimi — newarejis wairs neweenas pašihtamas tekas atrast. Nu maldijeos, maldijeos, kamehr peenahzis wakars. Notrehflà jaunais fainneeks atlaideos pret ofolu un domajis turpat pa nakti palikt. Bet peepefchi eefproufchojeos pašchà tuwumà firgs. Winfch uslehzijs stahwus, nokehrijs firgu aij fareem un domajis: „Pag, pag, tagad esmu jahfchus, jarauga wehl pamalditeos, kas fin', waj nelaimejas zelu atrast.

Kà domajis, darijis. Nu jahjis, jahjis labu laizinu. Uf weenu reisi tas pamanijs gaischas ugunis. Jahjis klast. Ak tu manu deeniau! Ko nebij ne domajis, ne redsejis, to wjadsejis tagad maldoteos peeredset, proti: pašchà mefcha malà stahwejufe flaišta, flaišta pils selta durwim, selta logeem. Sainneeks tuhlin peepefchijs firgu luhku pawadà un gahjis eefschà. Bet tawus brihnumus: kad jele weena zilweka buhtu. Ugunis gaischas, galbi klasti, ehbeeni, dšehreeni labi jo labi, bet ehbeja neweena. Šbrihnijeos tahdu laiku, gahjis fawu sirdšinu apraudsit. Bet atkal brihnumi: firgs eewests selta stalli un apfopts uf to labako.

„Nu, kad tewi!“ winfch domajis un gahjis atkal eefschà. Bijusi patlaban pušnaktis. Te uf reisi wezs wihrs firmu bahrsdu isnahzis no dibins istabam un fanehmis fainneeku laipni jo laipni. Sainneeks eefahfumà tà kà fabijeos; bet wezis teizis: „Rebihsteos, es neka kauna nedarifchu. Šchi pils peeder man, tu wari te palikt un dšihwot. Esmu noburts par swehru; mana wezà mahte bij ragana, ta to isdarija. Til pušnaktis man wehlets uf ihfu brihdi par zilweku palikt; zits laiks janostaiga par swehru. Tad tik nu to eewehro: apafsch dewitàs istabas ir gara ala — tur tu fawu kahju nesperi.“

Labi — wezis nu pašudis un fainneeks labi pa-ehdis, padsehrijs aigahjis gulet. No rihta tas apstaigajis wišas pils istabas; beidsot nonahzis ir dewitajà istabà. Šfkatijeos, isfkatijeos, nesinajis ko darit: waj eet aisleegtajà alà, waj ne-eet. Apnehmeos ne-eet. Pehz kahda brihšcha tas atkal peelihdis pee alas durwim un domajis: „Deefin, waj tur eefschà gaischs jeb tumfchs?“

*) Burkinu Augustis Balmeeraš usfakstijis.

Winfch pawehris masu masu leetinu alas durwis un domajis pagluhnet; bet durwis ar fparu atsprahgufchas wakam libhs galam un fainneeks gribot negribot atradees ala. Alas gala patlaban lehtusi faule; widu bijis fposchs, rahms eserinfch; eserina mala mescha lihzi. Sainneeks atlaidees mescha lihzi garfchtaufkus un fkatijejs uhdeni. Wifs bijis flufs, ne lapina nekustejufe. Te uf reisi fahkufchi it ka putnu fpahrni fchmihftet. Sainneeks pazehlis azis un eeraudfijis gaifa trihs gulbjus. Tee nolaidufchees eserina mala, apflatiufchees usmanigi uf wifahm pufem un tad pahrwehrtufchees par meitfcham. Pehz tahda brihtina meitfchas norunajufchas eserina papeldetees. Winas nonehmufchas fawus wainagus, pakabruschas tos leepas fara un pinufchas matus wakam. Bet fainneeks ahtri ahtri pagrahbis weenu wainagu, paflehpis to apafsch fwahrteem un tezejis no alas ahra. Ta meitfcha, furai wainags peederejis, steigufehs fainneekam patak un luhgufe, lai atdbodot winas wainagu. Sainneekam meitfcha loti patikufe; winfch neatdewis wis wainagu, bet wehl apkamps meitfchu ap widu un ifnesis to no alas ahra, lai zeltu fawam firgam mugura un behgtu uf mahjam. Nu behdfis, nu feidsees, kamehr fafneedfis fawas mahjas.

Trefcha deena fainneeks gribejis ar jauno meitfchu kahas fwinet. Bet meitfcha weenmehr lugufehs: „Atdodi, puifit, manu wainagu, atdodi manu wainagu!“

Winfch domajis: „Rihitu buhs kahas, war jaw ari atdot — par to jaw nefas!“ Atdewis; bet nu notikufchi brihnumi: libhs ko meitfcha uslikufi wainagu galwa, ta azumirkli pahrwehrtufehs par gulbi un aiflaidufehs projam uf fawu alu. Sainneekam, to redsot, firbs pufchu luhfufe no fchehlabam pehz dailas meitfchas. Winfch zeeschi apnehmees to atkal atdabot un tadehl lehzijs firgam mugura, lai steigtos uf fkaisto pili. Aifjahjis tur pafcha pusanakti. Wifs zits bijis tapat, ka todeen; til wezis ifnahzis loti bahrgs pretim un uffauzis: „Ka tu pahrkahpi manu aiflegumu! Waj fini, tew jamirft uf weetuu.“

„Ai, tehtin,“ fainneeks luhdsees, „dari ar mani ko gribedams, til dsihwu atstahji.“

„Labi, zaur manu rofu tew nebus mirt, bet gruhfs darbs tew tagad preekfcha; ja wari to ifdarit, tad wifs wehl labi; ja ne, tad nahwe preekfch azim. Tew jaet zaur winu mescha lihzi gar upmali ween un janoteek libhs upes tiltinam. Gtot wifadi fwehri tewi aiftiks — raugi no wineem atgainatees; bet uf upes tiltina buhs wisleelakais fwehrs — to raugi pahrwaret, tad buhs labi. Bet ja tew tas neifdodas, tad mirfi.“ Sainneeks pakampis sobinu un feidsees uf zihinu.

Uf zela fwehri plosijufchees, ka trakti, bet fainneeka sobins fchkaidijis winus, ka putejis ween. Weidsot nonahzis pee tiltina. Zeels fwampis to fagaidijis un drahtis fainneekam wirfa, bet fchis, ka lizis ar sobinu, ta leelajam fwehram galwa atfchkihrufehhs uf katru pufi.

Ufwaretajs gawiledams gabjis atpatak uf pili. Bet te fagaidiufchi to wehl leelaki preefi: wif trihs gulbji bijufchi pahrwehrtufchees var dailajam meitfcham un wezis par zilweku. Tee nahkufchi fainneekam pretim un nefinajufchi no preeka ko darit. Weidsot wezis teizis: „Swehru pahrwaredams, tu ifglahbi muhs un muhsu pili. Tadehl nemi manu jaunako meitu par feewu, to pafchu, furu tu todeen gribeji un nedabuji, un mantu wifu, kas man peeder.“

32. Atrairnu meitinas.*)

Reis bijufčas diwas atrairnes: fainneeze un wakineeze. Saimneezei bijufe peeaugufe meita un wakineezei bijufe peeaugufe meita. Tik wakineezes meita bijufe dauds dairaka par fainneezees meitu. Winai tadeht nahkufchi dauds prezineeki, bet fainneezees meitai negabijufchees nemaš. Saimneezei tas loti fkaudis. Ta wifadi fainnojufe wakineezes meitu un rihdijufe pat fawu meitu uš eenaidu pret newainigo. Det meita nelahwufehs no mahtes gumditees: wina bijufe un palikufe labā draudfiba ar wakineezes meitu. Tas fainneezei wehl wairaf fkaudis. Beidsot ta fawā fkaudibā greefufehs pee kahdas raganas peh padoma. Ragana tai eemahzijufe kahdus nekahdus wahrbus un pamahzijufe lai nošaujot kihwiti un fšepeni eedodot wakineezes meitai apehst, tad ta palikfshot mehma. Tahds padoms fainneezei wareni patizis. Wina flufu atfahrtojufe nelahgos wahrbus, lai tos neašmirštu un išbridufe wifus purwus, kamehr kihwiti fadabujufe. Drefčajā deenā wifš jaw bijis fadabuts, wifš išdarits un zeturtajā deenā nabaga wakineezes meita bijufe mehma, ka ne papifšket. Saimneeze jaw preezajufehs, ka nu wifš prezineeki nahkšhot pee winas meitas; bet neka — puifchi teikufchi: „Lai wina ir mehma, bet wina ir daira!“

To dširdot, fainneezei nebij wairš pazeetibas; wina luškojufe newainigo meiteni pawifam nomaitat.

Kahdā jaukā deenā mehma wakineezes meitina eekahpufe laiwinā un wifinajufehs pa esaru. Saimneeze to redsejufe; ta eekrehjufe pee fawas meitas un teikufe: „Klaufeš, mehma tur wifinas pa esaru un labina puifchus klaht — eefim mehš ar pawifinatees.“

Labi — aifgabjufčas. Esara widū fainneeze teikufe: „Airefim pee mehmas un eenemfim winu muhfu laiwā.“

Meita preezajufehs par mahtes draudfigo prahtu un airejufe turp. Bet mahtei bijis zits kas prahtā: ta gan aizinajufe mehmo fawā laiwā, bet lihds šo nabadšite kahpufe pahr laiwas malu, ta eegrubufe to uhdeni, lai to nofšizinatū. Saimneezees meita, tahdu kaunumu redsedama, ahtri eelehtufe otrā laiwā un eerahwufe fšihzeju pee fewis. Tublin fažehlees leels wehšfchš un aifšfinis meitinas pahr esaru uš zitu puš. Tur tahš iškahpuščas malā un famaldijufchahš trihš deenas, trihš naktis. Beidsot iškufchš, nogurufchš eemaldijufchahš fweščā muiščā ar fšaištu pili. Bijufe naktš, tad meitinas fašneegufchš pili. Un, lai neweenu netrauzetu, tahš eelihdufchš dahršā un domajufchš tur lihds rihtam nofnausteš. Bet dahršā bijufchi wifadi ogu kruhmi. Uš weena kruhma pat augufchš brihnumu ogas. Meitas fahtufchš ogas ehst. Un — tā par laimi — meitina norahwufe nefinadama pahris ogu no brihnumu ogu kruhma un tahš apehdufe. Tai paščā azumirkli brihnuma ogas mehmo iššeedinajufchš: wina fahtufe runat. Nu bijis neišfatams preeš abahm.

No rihta muiščas kungs eeraudfijis abas meitas dahršā. Tas eewedis tahš pee kunga.

Abas gribejufchš pee kunga par kalponem lihgt. Bet jaunajam kungam loti patikufi wakineezes meita un jaunajam muiščas kungam atkal fainneezees meita. Kungs nepeenehmis wis tahš par kalponem, bet bilbinajis wakineezes meitu par fawu lihgawu un peewedis fainneezees meitu muiščas kungam klaht, lai to bilbinatu par fawu lihgawu. Nu bijufchš warenas kahšas

*) Burfinu Augufšs Walmeeraš ušrakfijis.

abeem yahreem. Ari wakineeze bijuse uf kasham; tik fainneeze nenahkufe un nenahkufe. Ta palizis. Sainneeze dsihwojufe weena pate un nerahbijufe sawai meitai ne azis. Tomehr ar laiku wis pahrgrofsjees. No tahs deenas, fur fainneeze tik laumi bij fahkufe ar wakineezes meitu apeetees, fwehtiba fainneezes mahjäs negadijufehs un negadijufehs. Ilizees it ka wifs labums behgtin aishedsfis. Mas gadös fainneeze isputinajufe sawu mantu un mahjas, ka nebijis ne majes to eht. To redsedama fainneeze atsinufe sawu lanumu un gahjufe noplifhufe pee meitas luhgtees, lai to nemtu pajumtê. Meita tuhlin to peenehmufe; bet tik teikufe: „Mehs dsihwojam apafsch kunga, tadeht jaet pili runat waj tew ari atwehl fche muishä dsihwot, jo pate labi fini, kahdu kaunumu toreis kunga seewai — wakineezes meitai — gribeji padarit. Tadeht jaluhdsas, lai ir wina peedotu.“

Ta aishgahjufe luhgtees. Kunga seewa labpraht peedewufe un nu wif dsihwojufchi laimigi.

33. Garä pupa.*)

Weenai mahte bij diwas meitas: ihstâ meita un pameita. Sawu ihsto meitu mahte toti islutinaja, bet pameitu speeda pee grubteem darbeem. Reis pameitai bij jalasa no pelneem pupas ahra. Wina zauru deenu dsihwoja raudadama, kamehr tahs no pelneem isdabuja, bet weena pupa tomehr bij aismirufufehs. Pa natti fchi pupa pelnös bij isaugufe lihds pascham debesim. No rihta pameita bij pirmâ kahjäs; wina preezajahs par garo pupu un uslihda pa sareem debesim. Augschâ ta eeraudfija masas mahjinäs ar pus-fakritufschu istabinu. Istabinâ bija flims wezitis un, tikko pameitu eeraudfijis, tas firsniigi luhdsäs, lai iskurinot pirti. (Slimais wezitis bijis Deews.)

„Ja, ja — tehtin; tik pasaki man fur malta.“

„Malkas te, meitin, tuwumâ naw; eji aish kughtim, tur atradifä maitas faulus — kurini ar teem pascheem.“

Bet pameita domaja: „Râ ar fauleem lai pirti kurina, labat tezeschu uf meschu pehz malkas un pahrnefischu to uf muguras mahjä.“

Drihfä malta bij pahrnesta — pirts iskurinata. Wina eegahja pee wezifcha fazidama: „Tehtin, pirts nu gatawa, bet fur nemfchu uhdeni?“

„Tuwumâ, meitin, uhdena nekur naw; eji aish kughtim, eefmel wirzu un nem to par uhdeni.“

Bet pameita domaja: „Râ ar wirzu masgatees, labat tezeschu uf meschu, usmekleschu awotinu un pahrnefischu to labako uhdeni.“

Kad uhdens bij fasilbits, ta eegahja pee wezifcha fazidama: „Tehtin, uhdens nu pasildits, bet fur nemfchu pirts flotu?“

„Tuwumâ, meitin, pirts flotas nekur nedabuft, eji aish kughtim, tur dabufi weza sirga asti.“

Bet pameita domaja: „Râ ar sirga asti pehrtees, labat tezeschu uf meschu pehz behrja sareem.“

Kad pirts flota bij apgahdata ta eegahja pee wezifcha, fazidama: „Tehtin, nu wif apgahdats, nahz uf pirti!“

Bet wezitis fazija: „Labpraht eetu, bet newaru paet — nem mani aish kahjam un welz uf pirti!“

*) Pabehrfis ar Resewfsku Irlawneefös ufrastijufchi.

To dsirdebama, pameita panehma weziti pahr plezeem un aisnesa to nefchus uf pirti. Kad wezitis bij balts, tad ta to aisnesa atkal tapat at-pafat gultinã.

„Klauses meitin, tagad gribu par tawu labo firfninu aismalkat. Eij uf flehti un nem no fchirstina sihda drahninu; tik nenemi no ta fchirsta, kur farkanais kakis wirfã.“

Pameita panehma sihda drahninu, nokahpa pa pupu semẽ un paglabaja drahninu fawã flehti. Otrã deenã, uf flehti eedama, ta atrada, ka flehts bij pilna ar dahrgam mantam.

Ku pamahte bij gaisã pa to, ka pameita bagataka par ihsto meitu. Beidsot ta fagudroja ihsto meitu fuhtit ari pa pupu uf debesim pehz mantam.

Ihstã meita uslihda debesis un atrada to paschu weziti wezajã istabinã. Wezitis luhdsãs, lai iskurinot pirti.

„Ja, ja, kurinatu gan, bet tew jaw naw malkas.“

„Tuwumã malkas naw; eij aif kuhtim, tur atradisi maitas kaulus, ko kurinat.“

Ihstã meita panehma maitas kaulus un iskurinaja pirti. Ku ta eegahja istabã uhdeni prasit.

„Tuwumã uhdena naw; eij aif kuhtim tur atradisi wirzu.“

Ihstã meita eefmehla wirzu un tad eegahja istabã pirts flotu prasit.

„Tuwumã pirts flotas nebuhs; eij aif kuhtim tur atradisi weza sirga asti.“

Ihstã meita nolika sirga asti par pirts flotu un tad gahja weziti uf pirti aizinat.

Bet wezitis fazija: „Dabprahst eetu, bet newaru paeet — nem mani aif kahjam un welz uf pirti.“

Ihstã meita panehma weziti aif kahjam un aifwilka to uf pirti; kad wezitis bij balts, tad ta atkal panehma to aif kahjam un atwilka gultã atpafat. Ku wezitis ari winai fazija, lai ejot uf flehti un pamemot no fchirstina sihda drahninu; tik lai nenemot to, kur farkanais kakis wirfã gulot.

Bet flehti ihstã meita panehma to drahninu, kur kakis wirfã tupeja, jo ta bij dauds jaukafa par to otru.

Tagad ta steidsahs pa pupu semẽ un nolika sihda drahninu flehti.

No rihta ihstã meita pirmo reisi fawã muhschã pazehlahs agri jo agri un steidsahs uf flehti, dahrgãs mantas fkatitees. Bet lihds ko flehts durwis atdarija, tad uguns werfme isfchahwahs pretim un aprija wifu ehfu.

34. Daitã meitscha.*)

Kahdai mahtei bij tik daitã meita, ka faule. Pats waldneeks daito meitschu bij eefkatijees un apnehmees prezet. Drihsi kahjas stahweja aif durwim. Meita tabehl gahja weenu deenu fawu brabli ari uf kahjam aizinat, kurfch tahlumã dsihwoja. Zela malã meita eeraudsija masu mahjinu. Tur isnahja pretim weza feewina un mihligi luhdsã, lai eenahkot pee winas, kahjas atpuhtinat. Meita eegahja. Bet laipnã feewina bij ragana. No rihta meita taifjahs aiseet, bet ragana nu wairs nelaida: wina fagrahba meitu, eeflodfsija to tumfchã istabã un pawehleja zaur fchfirbu tikmehr splaut, kamehr neweenas feekalas negaditos. Bet raganas meita, fura bij tik nefmuka, ka

*) Schtraufs Ehrbegneekõs usraktijis.

pats welns, stahweja otrupus fchfirbas ar atplehstu muti un norija wifas feekalas. Zaur to raganas meita dabuja wifu meitschas dailumu un meitscha atkal raganas meitas nedailumu. Raganas meita, til daita ka faulite, tublin aifsteidsas pee brahla un islikas par wina mahfu, fazidama, lai til nu tai-fotees us kasham, jo pats waldneeks buhschot winu prezet. Bet otra deena ihsta mahfa laimigi paspruka is raganas nageem un ari atnahza pee brahla. Raganas meita, to redsedama, eestahstija brahlim: „Reds, kur nesmuka peln-ruschke leen, reds, kur pelnruschke leen; leez winai sirgus ganit.“

Brahlis tizeja un issuhstija to pee sirgeem. Pirmo deenu nefas; otru deenu ari tapat; bet trescho deenu mahfa behdigi dseedaja pee sirgeem: „Ehda tautas, dshetra tautas — mana brahla galda gala; tawa pascha mihta mahfa sirgus gana wezainâ.“ Brahlis, tos wahrbus isdsirdejis, fahfa us-prasit, ko dseemas wahrdi nosihmejot. Mahfa nu issahstija fmalki, ka winai notizees un kas blehdiga mahfa ihsti esot par mahfu. Brahlis nu wairs nefawejahs: winfeh lika raganas meitai tapat, ka tur raganas mahjinâ, at-fplaut feekalas atpakat un atdot ihstai mahfai winas dailumu. Un re, zil nu raganas meita palika nesmuka, bet ihsta mahfa tahda pate, ka fenat. Nesmuko raganas meitu brahlis isrihdija ar funeem is mahjas un to aisdina, kur nahkufe.

Bet lai mahfai atkal nenotiftu us zeta kahda klisma, tad brahlis eedewa kuziti lihds un nofazija ta: „Neej tu wairs gar raganas mahjinu garam, bet skatees, kur kuzite tek, tur kashpi pakat — gan tad pahrtikfi bes behdam.“

Mahfa nu pahrkluwa laimigi un drihs noswineja ar jauno waldneeku preezigas kashas.

35. Ka gana puika par fehniina padoma detweju tizis.)*

Reis kahdu bahreniti nodewuschfi pee fehniina par awju ganu. Bet drihfi sehnam illizees, ka awis ganit ihtri neezigs darbs. (Winam no laika gala bijuschfi waren stipri kauli un loti attapiga galwa). Tas fahzis, awis ganidams, no mescha wifadas gudribas mahzitees. Beigu beigâs ismahzizees til tablu, ka fapratiss koku un putnu walodu.

Kahdu deenu, kamehr awis gremojuschas, sehns apgulees pee weza ofola. Te us reisi ofols fahzis runat, fazidams: Redses gan, zil ilgi man tas sobins buhs jaglaba? Nu jau til dauds gadu, bet neweens wehl naw tam pakat nahzis.“

„Kas tas par sobinu?“ otrs ofols prasijis.

„Tam sobinam pihladischa fpals; ar winu war katru welnu nomaitat.“

To dsirdedams, sehns uslehzis kahjas un fahzis ofola dobumâ tshamdit. Reflejis, mellejis — beidsot uskehris warenu eerozi. To nu katru deenu klast ween nefajis. Ziti laudis gan taujajuschfi, kur tahdu esot nehmis, bet sehns atbilbejis: „Aradu meschâ!“

Ta tas palizis. Te weenu reisi tablsch tablsch fehniusch atsuhtijis warenu kugi ar jaunam sinam. Sweschee kugineeki tur iskaphuschfi mala, kur sehns awis ganijis. Sehns tublit prasijis: „No kureenes nahfat, us kureeni ejat?“

„Mehs nahkam no tablas semes. Muhfu fehniusch suhtija tawam fehniinam pakat, lai brauktu mums lihds un palihdsjetu apbrihnot dewito brihnumu, kas nule pat muhfu fehniina walsfi eegadijees.“

*) N. L. P. Dschufstneekôs usratsijis.

„Labi, labi, bet tad man jabrauz ſawam ſehninam lihds par ſargu.“
Sweſchee nu nogahjuſchi pee ſehnina un peerunajuſchi to, itin drihſi lihds braukt. Dtrâ deenâ ſehniſch taiſſjees uſ zetu. Gana ſehnu gan negribejis lihds nemt, bet kad nu tas tâ luhdſees — panehmis to ari. Uſ juhras gana ſehns apjoſis ſawu ſobinu un lepni ween ſtaigajis ſehninam pehdu no pehdas pakat. Bet uſ fuga bijuſchi diwi kraukli. Tee ſaktuſchi ſarunatees: „Pag, pag, drihſi ſweſchajam ſehninam dos ehſt; bet pee maiſes ir nahwes ſahles klahſt: tiſko ehdihs, buhs pagalam. Bet, ja kahds to ſinatu un ſehninam paſazitu, tad teizejs pehz trim nedekam un trim deenam pats paliktu lihds zekeem par akmeni.“

Gana ſehns, to dſirdebams, domajis: „Weenalga, waj paleeku lihds zekeem, waj lihds kaſlam par akmeni — teikt teikſchu tikpat ſehninam.“

Winſch pateizis; ſehniſch ne-ehdis un palizis dſihws. Dtrâ deenâ tee paſchi kraukli atfal ſarunajuſchees: „Pag, pag, drihſi ſweſchajam ſehninam dos dſert; bet pee dſehreena ir nahwes ſahles klahſt! tiſko dſers, tad tas buhs pagalam. Bet, ja kahds to ſinatu un ſehninam paſazitu, tad teizejs pehz ſeſcham nedekam un trim deenam pats paliktu lihds kruhtim par akmeni.“

Gana ſehns, to dſirdebams, domajis: „Weenalga, waj paleeku lihds kruhtim, waj lihds kaſlam par akmeni — teikt teikſchu tikpat ſehninam.“

Winſch pateizis; ſehniſch nedſehris un palizis dſihws.

Treſchâ deenâ tee paſchi kraukli atfal ſarunajuſchees: „Pag, pag, muhſu ſehniſch patlaban pabeidſis pee wahrteem dſiko alu rakt. Lihds to nu ſweſchais ſehniſch zaur wahrteem brauks, tâ wahſs eeluſihſ un ſweſchais eekritihſ alâ. Bet, ja kahds to ſinatu un ſehninam paſazitu, tad teizejs pehz dewinam nedekam un trim deenam pats paliktu wiſzaur par akmeni.“

Gana ſehns, to dſirdebams, domajis: „Weenalga, un ja es ari tuhlit par akmeni paliktu — teikt teikſchu tikpat ſehninam.“ Winſch pateizis. Lihds to nu iſkaphuſchi no fuga un peebraukuſchi pee pils wahrteem, tâ gana ſehns uſſauzis: „Rehnit, leezi apturet ſirgus! Geſim pa maſajeem wahrteem pili, tas peeſlahjigaki iſſkatabs.“

Rehninſch eegahjis ar gana ſehnu pa maſajeem wahrteem pili. Tabs ſemes ſehniſch ſanehmis weefus laipni jo laipni un wakarâ tos guldinajis mihſtâ gultâ.

Bet ta bijuſe tiſ wiltiba. Nakti laipnais ſehniſch atſauzis welnu ar trim galwas un lizis, lai wina weefus nogalina.

Trijagalwis eelihdis pee ſehnina un uſgahſees tam wirſû; bet gana ſehns iſrahwis ſawu ſobinu un nozirtis wiſas galwas welnam. Weena pile no welna aſinim uſpilejuſe ſehninam uſ peeri un nebijuſe noſlaukama, bet gana ſehns pili iſſuhzis un to noſplahwis ſemé.

Dtrâ nakti nahzis ſeſchagalwis ſehninu nomahkt; bet gana ſehns iſrahwis ſawu ſobinu un nozirtis wiſas ſeſchas galwas welnam. Weena pile no welna aſinim uſpilejuſe ſehninam uſ peeri un nebijuſe noſlaukama, bet gana ſehns iſſuhzis pili un to noſplahwis ſemé.

Treſchâ nakti nahzis dewingalwis ſehninu nomahkt; bet gana ſehns iſrahwis ſawu ſobinu un nozirtis wiſas dewinas galwas welnam. Weena pile no welna aſinim uſpilejuſe ſehninam uſ peeri un nebijuſe noſlaukama, bet gana ſehns iſſuhzis pili un to noſplahwis ſemé. To padaridams, gana ſehns eeſauzees: „Rehnit, te wairs ilgaki nepalikſim — eeſim no pils ahtrâ uſ juhrmalu un braukſim uſ mahjam. Trihs welnus eſmu jaw aptawis, kaſ ſin, ziſ wehl nenahſs.“

Abi kluſſitnam iſlihduſchi no pils un aiſſteigufchees uſ juhrmalu. Tur

wehl stahwejis tas pats kugis, ar kuru tee atbraukufchi. Laudis us kuga wairs nebijufchi, tik abi kraukli tur sehdejuschi.

Mahjâ brauzot, kraukli atkal farunajufchees: „Neds nu, muhsu keh-ninfsch weefus jaw palaidis ar feschcem brihnumeem ween watâ; tos beidsamos trihs nemas neparahdijis.“

„Kur tad nu parahdihs,“ otrs krauklis atbildejis, „winam jaw lihds tahds gana sehns, kas wifu sin un wifu padara. Bet, ta nu bija gana sehna laime, ka aptawa trihs welnus — zitadi gudrineekam buhtu bijis ja-paleef pehz dewinam nedelam un trim deenam wiszaur par atmeni.“

To dsirdedams, gana sehns preezigs usprafijis kraukleem: „Krauklifchi, melnee putni, waj juhs pateefi to fkladri sineet, ka nu man wairs naw ja-paleef par atmeni.“

„Sinam gan!“ kraukli atbildejuschi un tad azumirkli nosudufchi, kâ uhdeni.

Pehz tahda laika abi laimigi pahrbraukufchi mahjâ. Kehninfsch tagad nesinajis, kâ gana sehnam atmakfat. Winfsch winu apdahwinajis bagatigi un eezehlis par fawu padoma deweju.

36. Melnais esers.*)

Winds laikôs diwas walbineeku pilis stahwejuschas tuwu weena pee otras. Bet paschi walbineeki dsihwojuschi breefmigâ eenaidâ. Tam weenam walbineekam usaudsis dehls, tam otram meita. Abeem jaunajeem nebijis gar wezaku eenaidu nekahdas dalas: tee fatikufchi labi un beigâs wehl norunajufchi prezetees. Bet wezee no tam ne dsirdet; weens funijis fawu dehlu, otrs fawu meitu, peefodinadami, lai tik leektot tahdas domas pee malas — tur nefas neisnashfshot.

Jaunee, to dsirdedami, norunajufchi klusu aishbegt. Rahdâ nakti to ari isdarijufchi. Behgdami tee nonahkufchi pee kahda esera, kura uhdens bijis loti melns. Esera malâ stahwejufe laiwa un us laiwas bijis usrakstis: „Ar fcho laiwu war wisi braukt; tik naw jabrauz esera widû, zitadi nelabi klahfees.“

Abi eekahpuſchi laiwa un zehluſchees pahri. Gan braukufchi ar lih-kumu, lai widu nekertu, bet tikpat neka nelihdssejis: us reisi laiwa rauta, rauta, kamehr eerauta widû un apgahsta. Dehls ar meitu nonahkufchi dibinâ, leelâ pili, kur milsigs kara spehks patlaban turejis maltiti. Schee abi, isbijufchees, fahkufchi muft, bet kara spehks nokehris muzejus, teitdams, lai nebehgot, nebuhsfshot neka kauna darit, jo paschi esot spihlës, kur nu wehl zituz spihlet. Wini esot preeksch fen fen gadeem gahjufchi eenaidneeku apkarot, bet ragana eebuhrufe tos eserâ un pawehlejuſe tik ilgi ehst, kamehr kahds zilweks esera dibinâ nonahktu un te wahrdu teiktu: „Zeles!“

To dsirdedams, dehls ahtri eesauzees: „Zeles!“ Tuhdal pils ar wiseem zilwekeem gadijufchës esera malâ.

Dehls nu apprezejis fawu lihgawu un palizis jaunajâ pili ar wifu kara spehktu. Jaunee laudis dsihwojuschi laimigi jo laimigi un pasinujufchi ari faweem wezakeem par fawu laimi, isteikdami wifu, kâ gadijeez un ko isdarijufchi. Wezaki preezajufchees un falihgufchi ari fawâ starpâ meeru.

*) Pabehrjis ar Resewski Srelawneekôs usrakstijufchi.

37. Sehrdeenite un mahtes meita. *)

Rahdam wihran nomiruse feewa, atstahdama masu meitinu. Behz tahda laika wihrs apnehmis raganu par feewu. Ta mas, loti mas mihlejuse pabehrnu. Bet wehlat, kad pašchai peedsimuse ihsta meita, tad ragana ne-warejuse pabehrnu ne azu galà euredset.

Reis ragana fadomajuse fehrdeeniti nobendet. Wina eelehjuse podinà taukus, apsehjuse to ar baltu drohnu un noteikuse: „Reši podinu tehvam us lauku; bet to tew faku: ja weena tauku pilite buhs peegahjuse pee drahninas, tad kaks tew nost!“

Sehrdeenite gan nefuse rahmi, gan nefuse, bet neko darit: drahnina tomehr noschlazijusehs. Sehrdeenite gauschi raudajuse. Tehws prašijis: „Radeht, behrnin, raudi?“

Tà un tà — fchi istahstijuse. „Wakara wairs nebuhschu dšihwotaja — pamachte folija man kaklu noraut.“

„Nu, nu, til traki jaw nebuhs! Mahja eedama ismasgà drahninu.“

Sehrdeenite gan masgajuse, bet til tihra drahnina tomehr wairs nebijuse. Nu fahkuse atkal gauschi raudat. Us reiši islihduše tšchufka un fajijuse: „Ro nu raudi; nopin man labat wainadšinu, jo rihtu buhs manai mahfai kashas!“

Wina falasijuse pukites un ahtri ahtri nopinuse wainadšinu. Behz tahda brihtina islihduše otra tšchufka, fazidama: „Ro nu raudi; nopini man labat wainadšinu, jo rihtu buhs manai mahfai kashas.“

Wina falasijuse pukites un ahtri, ahtri nopinuse wainadšinu. Behz tahda brihtina islihduše trescha tšchufka, fazidama: „Ro nu, mahšin, raudi; es efmu bruhte, rihtu man kashas — nopin man wainadšinu!“

Nu fehrdeenite falasijuse tahs jaukakahs pukites, ko ween atraduse un nopinuse jauku jauku wainadšinu. Lihdi ko wainadšinu tšchufkai — bruhtei pašneeguse, tà us reiši eegadijušchahs wišas trihs tšchufkas ar wainadšineem galwà un prašijuse: „Mahšin, kahdu laimi par to labumu lai tewim wehlam?“

„Žitas laimes negribu: kad til mana taukainà drahnina paliktu balta.“

Ta weena tšchufka fazija: „Lai tawa drahnina paleek otrik balta, neta wina bija!“ Ta otra tšchufka fazija: „Paleezi pate til daita, kà faule!“ Ta trescha tšchufka fazija: „Kad tu raudaši, tad tew pehrles no azim birs un kad tu runaši, tad tawa balšs til jauki škanehs, kà kolle!“

Sehrdeenite pahrnefuši no sawahm afaram pilnu podinu ar pehrlem un atdemuse drahninu til baltu, kà sneegu.

Ragana brihnijusehs, kur mettene til baltu drahninu dabujuse, kur til daušs pehrku rahwuse, kur tahdu dailumu, kur til mihtigu walodu neh-muse. Nu otrà deenà tihšchu fuhtijuse ar tauku podinu šawu ihsto meitu us lauku. Ihstà meita labi fašchlazinajuse drahninu ar taukeem. Tehws fajijis: „Wai, meitin, waj tew nu mahte nerahšees, ka drahnina til taukaina?“

„Kur tad nu rahšees; kad til es sinatu, kurà weetà fehrdeenite wakar ismasgajuse drahninu til baltu, tad nebehdatu neta.“

„Li, meitin, wina buhs ar afaram ismasgajuse; tu nesini, žif ta gauschi raudaja.“

To dširdeedama, ihstà meita, us mahjam eedama, tihšchu fchukšiejuse

*) Schtraufs Ehrbegneetòs usralstijis.

un ar waru isspeedufi afaras, lai waretu tikdauds podinā isspeest, ka drahninu ismasgat. Uj reisi islihduse tšchuhfka un fazijuse: „Ro nu raudi; nopin man labak wainadstinu, jo rihtu manai mahšai kahšas.“

Bet ihstā meita aisspehrufe tšchuhfku ar kahju projam un gahjuse tahtak. Pehz brihtina isnahkufe otra tšchuhfka, fazidama: „Ro nu raudi; nopin man labak wainadstinu, jo rihtu manai mahšai kahšas.“

Bet ihstā meita aisspehrufe tšchuhfku ar kahju projam un gahjuse tahtak. Pehz brihtina isnahkufe treschā tšchuhfka, fazidama: „Ro nu, mahšin, raudi; es esnu bruhte, rihtu man kahšas — nopini man wainadstinu.“

Bet ihstā meita aisspehrufe tšchuhfku ar kahju projam un patlaban gribejuse tahtak eet; bet tai pašchā azumirkli eegadijuschahš wifas trihs tšchuhfklas un fazijuschas: „Nu, kahdu laimi lai tew wehlam? Mehs tewim wehlam, lai tawa drahnina buhtu tik melna, kà darwa, lai raudot tew no azim kristu ruputšchi*) ahrā, lai taws waigs taptu tik nejauts, kà nafts un lai tawa waloda buhtu lihdsiga swehru rehjeenam.“

Mahjā ragana brihnijusehs un pahrbijusehs, kur meita tik melnu drahninu dabujuse, kur podinā tikdauds ruputšchu fagadijuschees, kur tahdu breefmigu waigu un breefmigu walodu nehmuše.

To dsirbedama un redjedama, ragana wehl wairak fadufmojusehs uf fehrdeeniti; wina nedewufe tai nemas wairs ehst. Bet jo nedewuši ehst, jo fehrdeenite daiikumā peenehmusehs.

Daschas nedelas wehla gadijees kahdam fehnina dehlam gar raganaš mahju braukt. Garam brauzot, tas isdsirdejis tik jauku walodu, it kà kokes flanas. Winšch apturejis firgus un prašijis, kam tik jauka waloda schini mahjā. Ragana tuhli itsschrehjuse pretim, fazidama: „Manai meitai, manai meitai! pag, pag tuhli itswedischu!“ Ragana nu pašlehpufe fehrdeeniti apafsch kubla**) un noteikufi pee dsihwas nahwes, lai stahwetu kà fašalufe un ne puschplehsta wahrdina neepifstetos. To padarijuse, ta steigšchus ween rahwufi ihsto meitu lautā pee fehnina dehla.

Bet kas nu notizis? No meitas tumschā waiga fehnina dehls nobijees un no meitas walodas rehjeena fehnina dehla sirgi fahkufchi tratot. Winšch atfuhlijis ihsto meitu atpakal un prašijis pehz tahš ar jauko walodu. Bet, kad ragana atteikufe, ka zitas neweenas neefot, tad fehnina dehls fahzis wifas malu malinas pahrmellet, kamehr atradis fehrdeeniti apafsch kubla.

Nu aishwedis fehrdeeniti uf fawu pili un to apprezejis.

38. Kà brahti debejis tikufchi. ***)

Kahdam tehnam bijufchi trihs dehli: diwi gudri, weens mukšis. Wini dsihwojufchi tahdā meščā, no kura newarejufchi nekad isfluht un deenischku maišiti papelnitees. Mirstot tadeht tehws tikai warejis katram weenu maišes kukuli atstahst. Dehli dsihwojufchi koti wahrgi un deenu muhšchu ilgojuschees: „Kaut jele reis waretu no dsitā mešcha isfluht.“ Kahdu wakar: dehli ehdufchi katrs no fawa kukuta un taifijuschees pee meera eet. Te nejaušchi eelihdis wahjchš wezitis, luhgdamees: „Dehli mihtee, dodeet man naftsmahšas, dodeet ari katrs teštinu maišes eekost.“ Diwi gudree nogreesufchi tahdu schkehliti, bet mukšitis nogreesis labu nuzinu. Nu likufchees wiš tšchetri pee meera. Bet no rihta pamoschotees, wezifcha wairs nebijis.

*) Krupji. **) Balas. ***) Schtraufs Ehrbegneelōs usraštijis.

Otrâ wakarâ dehli atkal ehdufchi. Te eelihdis wezitis, luhgdamees:
 „Dehli mihtee dodeet man naktsmahjas un kahdu teefinu maises.“

Divi gudree nogreesufchi tahdu fchkehliti, bet mukkitis labu nuzinu. Nu likufchees wiſi tſchetri pee meera. Bet no rihta pamoschotees, wezifcha wairs nebijis.

Trefchâ wakarâ dehli atkal ehdufchi. Wezitis atkal eelihdis, luhgdamees:
 „Dehli mihtee, dodeet man nakts mahjas un kahdu teefinu maises.“

Bet dehli teikufchi: „Dofim gan naktsmahjas, tik tas mums netihf, fa tewi neweenu rihtu wairs neatrodam gultâ.“

„Lai, lai, dehli, nu redsehs, waj zituriht mani neatradifect.“

Divi gudree tuhliit nogreesufchi tahdu fchkehliti, bet mukkitis labu nuzinu. Pehz tam dewufchees pee meera un no rihta wezitis bijis gan wehl gultâ. Winfch ifzehlees un tad fazijis uf mukkiti: „Eij, dehlin, atneſt no wina awotina uhdeni!“

„Ja, tehtin, man naw neweena nefamâ,“ mukkitis atteizis.

„Eij tik ween, eij, pee awotina buhs trauzinſch!“

Mukkitis aifgahjis pehz uhdena. Bet, kamehr pahruahjis — uhdens bijis palizis par wihtu. Nu dſehrufchi wihtu gahrđi jo gahrđi un paturejufchi warenu brokaſtu. Pehz brokaſta wezitis praſijis weenam brahlim:
 „Dehls, waj gribi debefis tift?“

„Gribu!“

Tad praſijis otram brahlim: „Dehls, waj gribi debefis tift?“

„Gribu!“

Beidsot praſijis mukkitim: „Dehls, waj gribi debefis tift?“

„Negribu!“ mukkitis paſmehjees.

Wezitim palizis ſchehl, fa mukkiti: newehlejees debefis tift. Winfch domajis: „Mukkitim tik laba ſtrds un tahds lai nenahktu debefis — tas neeet, raudfiſchu winu eedabut.“ Wezitis teizis uf mukkiti: „Klaufeſes, dehls, fche tew fchi kulite; ja tew paſaulê doma kahds pahri darit, tad tik ſaki: leeni ſchini kulitê! Un nu nahkt wiſi trihs man lihds. Es juhs iſwedifchu no fcha meſcha un palaidifchu katru uf ſawu puſi.“

Tâ notizis. Mukkitis nu aifgahjis ar ſawu kuliti uf kahdu pili. Tani pilt moziti weenâ iſtabâ arweenu laudis: Pils lungs apſolijis tam ſawu meitu dot, ſas apnemtos no nelahgâs iſtabas mozitaju iſdſiht. Mukkitis, pili eeedams, praſijis darbu; pilslungs eeteizees, waj newarot no moku iſtabas nebehdneeku iſdſiht, tad dabuſſhot wina meitu par ſewu. Mukkitis tuhliit gataws, lai tik laiſſhot eefſchâ.

Labi. Bihds puſnaktei bijis meers iſtabâ; bet pehz puſnachts eenahjis welns ar iſplehſtam rokam un gribejis mukkiti ſagrahbt. Mukkitis eefauzees:
 „Deeni ſchini kulitê!“ un tâ welnam azumirkli, gribot negribot, bijis jaleen kulitê. No rihta lungs maſuleet pawehris durwis, ſaudams: „Mukkiti, waj tu wehl eſi dſihws?“

„Eſmu gan!“

„Waj tad neweens tewi nemozija?“

„Gribeja gan mozit, bet es negehli eebahju kulitê un peefehju to pee gultas kahjas.“

„Kaſ tad tas tahds bija?“

„Welns bija — bet nu winſch mands nagds. Dodi tik nu ſirgus ſchurp; nolikſchu kuliti uf tilta un tad brautſchu tikmehr pahri, kamehr welns buhs famihts.“

Mukkitis pahrbrauzis kulitei reiſi pahri, welns jaw luhdſees; pahrbrauzis

otreis — welns jaw smilkstejis; pahrbrauzis trefcho reisi — welns fauzis, lai prasot, ko gribot no wina — tuhliit wifu apfolischotees, bet lai tit wairs nebrauzot pahri un lai laischot ahrâ.

„Sabi!“ mukkitis teizis, „bet tad tew jaapfolahs pafaulê nelad wairs zilwefus nemozit un wehl faweem behrneem pateikt, ka tee ari tos nemozitu.“

Welns apfolijeess. Nu mukkitis islaidis welnu pusdsihwu. Rungs atdewis mukkitim fawu meitu un darinajis braschas kafsas.

Mukkitis dsihwojis pili ar fawu feewu ilgus gadus laimigi jo laimigi. Bet reis tas wahrigi faslimis un labi paredsejis, ka buhs jaleel karote pee malas. Winfch luhdsis fawu feewu: „Ja es nomirstu, tad usmauzi man wezo fuliti fakla un aprozi ar wifu fuliti.“

Mukkitis nomiris un feewa ta isdarijufe. Pehz mirschanas mukkitis nogahjis ar fuliti pee debefs wahrteem un gribejis eefschâ tikt, bet wahrtu fargi atraidijufchi, fazidami: „Tu reisi teizi, ka negribi debefis nahkt — newaram tewi eefschâ laist; eij pee welna — warbuht, ka tur tewi peenems.“

Mukkitis aishahjis pee welna. Bet lihds ko welni eeraudsijufchi mukkiti ar fuli fakla, tee faufufchi: „Eij projam — negribam tewi! Waj nahzi atkal muhs mojit — tapat, ka toreis muhsu tehwu?“

Neko darit — mukkitis gahjis atpakat pee debefs wahrteem un fauzis un bhahwis, lai laischot eefschâ.

Te inahzis tas pats wezitis, kas toreis fuliti eedewis, un eewedis mukkiti eefschâ. Gelfchpufe wezais wihrinfch pahriwehrtees par Deewu un rahdijis mukkitim, fur wina abi brahti jau fehsh.

39. Bihlite.*)

Rahda nabaga atraikne gahjufe gar upi un eeraudsijufe trihs Laiminas masgajamees. Atraikne pamehmufe drehbes un tahs paturejufe tamehr klehpi. Laimas islahpufchas no upes un mellejufchas fawas drehbes, praschinadamas atraiknei, waj nesinot, fur drehbes palikufchas?

„Ramehr masgajatees, es winas paglabaju fawâ klehpi!“ atraikne atbildejufe.

„Tas labi!“ Laimas atteikufchas un steigufchahs apgehrbtees. Kad bijufchas gatawas, tad weena Laima, par to labumu, eedewust atraiknei apawas, otra fagfchu, trefcha lindrafus un azumirklî nosjudufchas ka uhdeni.

Atraikne gahjufe uf mahjam. Bet, kas tas? no apaweem fahkufchi selta gabali birt. Wina falafijufe weenu reekufchu, otru reekufchu; peebehrufe weenu kabatu, otru kabatu: nekur likt, nekur paglabat kas selta. Pehz tahda brihscha — brauzis kahds kungs garam. Tas usfauzis: „Salafi jele tos selta gabalus!“

„Es newaru beigt lasit — lasi tu!“

Rungs lasijis, lasijis, bet nespehjis ari wifu falafit. Nu tas eenehmis atraikni fawos ratos un pahrweidis fawâ pili. Rati lihds pilei ari bijufchi pilni ar seltu. Atraikne nu dsihwojufi pili laimigas deenas un neka tai netruhjis.

Bet nu gadijees reis, ka kungam bijis jaaiseet uf karu. Projam ejot, tas peeteizis atraiknei: „Neei tu no pils ahtraki ahrâ, kamehr buhschu mahja — lai fkaugi tewi nenomahz.“

*) Schtraufs Ehrbegneekôs ufrakstijis.

Atraikne negahjuse. Bet kahda ragana fen jaw gluhnejuse us atraiķnes laimi. Dtrā, treschā nedelā negehle atnahjuse pee atraiķnes un til ilgi to krahjuse, kamehr to iskrahjuse no pils ahrā. Ais pils wahrteem ragana nobuhruse atraiķni par pihliti un eegruhjuse to purwā. Pihlite purwā isbehjuse trihs olinas un isperejuse diwus behrniķus; weena olina bijuse wanķaris. Bet ragana fļepeni nosaguse behrniķus, toš aisnefuse krahņi nonahwet un tad atnefuse nedsihwus atpakat. Pihlite gaušchi raudajuse pehz behrnineem ilgu laiku. Weidsot ta aisnefuse winus basnižā un katru nakti gabjuse fstatitees.

Kungs, no fara pahrnahzis, ismeklejees atraiķni pa malu malam — nekur atrast. Weidsot tas eegahjis basnižā meklet; bet te neatradis wairak neka, ka til diwus nedsihwus pihlenus. Winam eeschahwees prahtā likt pihlenus apfargat. Tā ari notizis. Pirmo nakti puisis, pihlenus fargadams, redsejis, ka fudraba pihlite atlaidusehs pee behrnineem un toš ilgi glaudijuse, isleedama fudraba ašaras. Winšč gribejis to noķert, bet pihlite šigligi aislaidusehs.

Kungs tahdai walodai netizejis.

Dtrā nakti puisis atkal redsejis, ka selta pihlite atlaidusehs pee behrnineem un toš ilgi glaudijuse, leedama selta ašaras. Winšč gribejis to noķert, bet pihlite šigligi aislaidusehs.

To dsirbedams, kungs taišjees eet pats fargat.

Treschā nakti atlaidusehs dimanta pihlite pee behrnineem un toš ilgi glaudijuse, leedama dimanta ašaras. Kungs labi pamanijees un noķehris dimanta pihliti ais kahjas. Pihlite luhgusehs, lai to laišot wakā un lai apglabajot winas behrniķus. Kungs atteizis: „Zabi, es apglabajchu tawus behrniķus, bet tanī deenā tew wajaga ari atlaištees pee kapa.“

Pihlite apfolijusehs. Noteittajā deenā pihlite gadijusehs pee kapa. Apglabajot pihlite atkal gribejuse aislaištees, bet kungs to pamanijees un noķehris pihlitei ais ischupra. Bet lihds ko masuleet pakauši paspeedis, tā dimanta pihlite palikusi par zilweku — fenato atraiķni.

Atraikne nu dsihwojuse atkal pili un naubas tai nefad netruchis: til apawuse apawas — tuhlit birušči selta gabali ahrā.

40. Par dewineem dehleem.*)

Weenam wihram bijušči dewini dehli. Tehws raidijis dehļus pašaulē maiši pelnit. Dehli aishahjušči, pašchi nesinadami us kureeni. Dtrā deenā tee meschmalā eeraudsijušči leelu leelu akmeni. Gribejušči redset, kas apakšči til leela akmena labs atronas. Par wiseem nowehlušči akmeni fahņus un nu atradušči dsiķu alu. Tur gabjušči eelščā un usgabjušči weenu istabu ar dewineem galdeem, dewineem krehsleem, dewineem ehdeenu traufteem un dewinām gultam. Pa-ehdušči un gabjušči wehl dsiķat alā. Nu atradušči zitu istabu, kurā wezene ar dewinām meitam wehrpuse. (Wezene bijuse welna feewa un tahs meitas welna meitas.) Meitam dehli loti patikušči. Winas pataišijuščas wifus dewinus par adatam un eeduhruščas pagalwjos. Pahrnahzis welns. Meitas tuhlit welnam klast luhgtees, lai ļaujot prežetees. Welns atkahwis. Nu šchihs pataišijuščas adatas atkal par zilwekeem un tahs rahdijuščas welnam. Welns fawilzis gihmi un neta nefazijis, bet wakarā tas norunajis ar feewu nakti dehļus nokaut. Winšč eedewis katram

*) Zaupmanis Rubbarschneekos usrakstijis.

dehslam miziti un katrai meitai wainagu un tad aistreezis wifus gulet, paklusu peeteikdams feewai, lai nakti tos nokaujot, lam mizites galwa. Bet jaunakais dehls dabujis to noklausitees. Schee wifii peemigufchi, bet jaunakais palizis nomoda un pahrmainijis galwas gehrbus: brakteem uslizis wainagus, meitam mizites. Meitas nu nokautas — dehli, wifii dewini aishbegufchi pee kahda kehnika un tur falihgufchi: astoni par kara-wihreem, jaunakais par sirgu puifi.

Reis kehniufch usdewis fawam sirgu puifim nosagt welnam selta putnu. Winfch to nosadfis. Dtreis usdewis atkal tahdu sirgu nosagt, kas jauki fpehle. Sadfis gan, bet sogot sirga fpehles fahfufchas fkanet. Welns, to ifdiferbejis, nokehris puifi un atdewis to fawai feewai, lai ta to nokautu. Mifedams, welns nosmihnejis: „Doreis ar miziti tu man pamuki, bet fchoreis neaifmufki.“

Welna feewa nu aifwedufe puifi pee leela klutfcha un teikufe: „Nu, brahlit, leezi kaku uf kluzi, es zirtifchu galwu nost.“

Bet puifis atteizis: „Tehws, mahte mani ta naw mahzifufchi — eerahdi, ka man galwa janoleef.“

Wezene rahdijufe, ka jaleef, bet fchis ahtri pakampis zirwi un nozirtis welna feewai pafchai kaku. Nu feidsees, lamehr welns nepahrnabhtu, pee sirga, aifbahfis fpehlem zaurumu ar koka tapu un aifjahjis fwilpodams pee kehnika. Bet kehniufch beidsot eekahrojis pafchu welnu redset. Puifim tadehf bijis janofog pats welns. Gefahfumâ nabadfinam tas gruhiti iflizees, bet, kad kehniufch otrâ deenâ apfolijis fawu meitu dot — tad sirgu puifis bijis fpahrnôs: winfch deenu un nakti laufijis galwu, ka welnam peetift. Ar laifu tif dauds: lai kehniufch leekot leelu dseljs fchfirftu uftaift uf riteneem, tad buhfchot rokâ welns. Labi — ta notizis. Tagad puifis aifbrauzis ar fchfirftu pee welna. Welns praifjis: „Kas tas par fchfirftu?“

„Tur, wezais, atwedu tew naidu; waj negribi redset?“

Welns trihzejis aif preeka un tuhliit pazehlis wahfu, eeleeekamees fchfirftâ flatitees; bet puifis pakehris welnu aif kahjam, eegrubdis to fchfirftâ un aif-flehdis. Welns dauifjees, ka traks, bet puifis fwilpodams pahrbrauzis ar trakuli pee kehnika. Sirgu puifis nu apprezejis kehnikâ meitu un dsihwojis laimigi.

Behlak welnu noleekajufchi un no ta laika wifseem bijis meers no wina.

41. Sposchais akmentinfch. *)

Kahds puifis pelnijis par gadu weenu dukatu. Gada beigâs winfch dukatu atdewis awotam. Ta to darijis trihs gadus no weetas. Bet treschajâ gadâ awots atdewis wifus trihs dukatus atpakat: wini peldeufchi pa wirfu un sposchi atfpibdeufchi faule. Puifis panehmis dukatus un gahjis pafaulê. Dtrâ deenâ tas fatizis zilwekus, kas nefufchi funi flizhinat. Puifim eefcheh-lojees funis; winfch fadewis flizhinatajeem weenu dukatu un atpirzis funi. Treschâ deenâ fatizis zilwekus, kas nefufchi kafi flizhinat. Puifim eefcheh-lojees kakis; winfch fadewis flizhinatajeem weenu dukatu un atpirzis kafi. Zeturta deenâ eeraudfijis feena plahwejus, kas fitufchi tfchuhfku. Puifis atdewis trescho dukatu par tfchuhfku un nelahwis to nofifi. Nu gahjis ar faweem trim lopineem bes naudas tahlak. Gahjis, gahjis, zif ilgi eefi?

*) A. L.-B. Dschuhffineekôs ufrakfijis.

fahzīs gribetees ehst. Bet tšchuhſſta ſinajuſe padomu; wina ahtri eelihduſe zera, iſnefuſe puiſim ſpoſchu ſpoſchu akmentinu un ſazijuſe: „Es tikpat newaru labi juns iſloſchnat lihds, eita weeni paſchi tahtat. Sche tew puiſit tahts akmentinſch: ja eegribas ehst, pagreeſi to trihs reiſ ſauja — buhs tuhliſt pilna ſauja naudas ar ko pahrtiku aiſmaſfat.“

Labi. Tſchuhſſta nu palitufe zera un ſchee trihs aiſſteigufchees uſ pilſehtu paehſt. Gegahjuſchi pee weena pilſehtneeka un praſijufchi ehſt. Pilſehtneeks atbildejis: „Zik maſfaſi, tad dabuhſi?“

„Zai maſfa, ko maſfadams — dod tik mums tos labakos ehdeenus un dſehreenus.“

Nu paehduſchi kreetni, bet kad bijis jamakfa, tad puiſis tik pagroſijis ſauja ſawu akmentinu — tuhliſt nauda waj zik. Bet pilſehtneeks pamani-dams puiſim ſpoſcho naudas akmentinu, iſgahjis uſ wiltibu. Winſch pee-runajis puiſi, lai palekot pee wina uſ nahtsguku. Puiſis palizis. Bet nahti blehdīs noſadīs puiſim ſpoſcho akmentinu. No rihta puiſis atkal praſijis ehſt; pilſehtneeks atbildejis: „Zik maſfaſi, tad dabuhſi?“

„Zai maſfa, ko maſfadams — dod tik ſchurp.“

Nu paehduſchi kreetni, bet kad bijis jamakfa, tad puiſis pahrbijees: ſpoſcha akmentina nebijis wairs kabata. Nu luhdſees pilſehtneeku, lai ſcho-reiſ apſchehlojotees — ne-efot ko maſfat; bet pilſehtneeks ſagrahbis puiſi un eemetis to tumſcha ala. Tur nu nabadſinſch ſmazis trihs deenas un nahtis. Bet funs ar kaſi pa to laiku nebijufchi ſapuwuſchi. Tee uſodufchi, ka ſpoſchais akmentinſch pilſehtneeka nagods. Nu gudrojufchi, ka pilſehtneekam peekluht. Beidsot treſchas deenas rihta pamanijuſchi, ka pilſehtneeks, durwis ſtahwedams, ſpoſcho akmentinu ſauja walſtijis. To redſedams, funs briht! peelehzis klaht, pahrtodis pilſehtneekam kaſju un nogahſis to gar ſemi; kaſis atkal ſnapt! iſkampis akmentinu no ſaujas un nu abi projam. Pilſehtneeks ahtri ſafauzis laudis, lai dſenotees abeem ſwehreem palat. Bet, kamehr laudis ſafrehjuſchi, ſchee abi jaw uhdenim pahri. Tik weena nelaine: pahr uhdeni ſteigſchus peldot, kaſim akmentinſch iſſchluzis no ſobeem un no-grimis. Nu bijufchi atkal ſprukas. Tomehr funs tik ahtri neatlaidees: winſch gahjis apakſch uhdena un mellejis un mellejis. Behz tahda brihſcha tam iſdewees kaut ko ſpoſchu noſert. Domajis, ka akmentinſch, bet neta: bijuſi ſpoſcha, ſpoſcha ſiwina. Sunſ turejis ſiwintinu zeeti ſobds un neſis uſ malu. Bet ſiwintina luhgufehs: „Sunit mihlais, funit labais, laid mani wakā — eſmu pate ſiwju kehnineene.“

„Nu, ja eſi ſiwju kehnineene, tad ſafauzi wiſas ſiwis un pawehli muhſu akmentinu uſmeklet dſikumd.“

ſiwju kehnineene ſafaukufe ſiwis. Tahs ſanahluſchas, ka lum ween un nu neſuſchas ſchahdus akmentinus, tahdus akmentinus; tik iſhta nebijis un nebijis. Beidsot iſnahluſe flaila ſiwina. Ap aſti tai bijuſe ſudraba ſahlite un nutē iſhtais akmentinſch. ſiwju kehnineene nu ſazijuſe: „Nemeet tagad ſawu akmentinu un par pateizibu, ka mani walaidat, ſche ari ſudraba ſahlite. Ar ſcho ſahliti wareet wiſas durwu durwis atſlehgt.“

To dſirredami, abi draugi wairs nekawejufchees. Sunis pakampis akmentinu, kaſis ſahliti un tad ſteigufchees uſ alu pee puiſcha. Azumirſli kaſis atſlehdīs alas durwis un iſlaidis puiſi lauka.

Nu wiſi trihs preeka pilni aiſgahjuſchi uſ zitu puſi, uſzehluſchi maſas mahjinas un dſihwojuſchi laimigi. Naudas teem nelad netruhſis, jo akmen-tinſch apgahdajis, zik tik wajadſejis.

42. Šà gudrais ūlainis jaunajam waldneekam eepre- zinajis lihgowinu. *)

Rahdam waldneekam bij kōti gudrs un uftizams ūlainis. Waldneeks tadehl kōti mihleja winu un ištoreja to šà fawu behrnu.

Bet reiſ waldneekam uſbruka niſna ūlimiba, kura ilgi to wahrſinaja: newareja ne nomirt, ne iſweſekotees.

Rahdu deenu ūlimiba palika wehl niſnaka. Waldneeks, pee beigam juſdamees, lika eeſaukt fawu uftizamo ūlaini un fažija? „Še tew pils atflehgas; paſauzi manu dehlu un iſrahdi tam wiſas pils iſtabas, wiſus pils faktus; tiſ newedi to tai iſtabinā, kaſ garažā ganga galā.“

To fažijis, waldneeks nolika fawu galwu uſ pagalnja un nomira.

Behz behrem ūlainis paſehma atflehgas un iſrahdi jaunajam waldneekam wiſas pakattes; tiſ tai iſtabinā neweda, kaſ garažā ganga galā. Bet jaunais waldneeks fažija: „Tu biji manam tehnam uftizams — eſi ari man un rahdi ir ſchwiſtabu, kaſ garažā ganga galā.“

„Newaru — tawam tehnam apſolijos, ka nerahdifchu, man jatura wahrds.“

Bet jaunais waldneeks ſadufmojees, paſehma atflehgas un pats atflehdja durwis. Gan ūlainis eeſpeedās durwis, gan zehlās uſ pirktu galeem, lai aiſtahtos ſinkabrigajam preeſchā, bet tikpat nelihdseja: jaunais waldneeks pabaſja galwu zaur ūlaina paduſem un eeroudſija iſtabinas dibinā daitu daitu prinzeſes bildi. Taſ tihri pagihba aiſ leelem preekem. Wiſch apkehra ūlaini, fažidams: „Man nepeteet ar redſeſchanu ween; braukſim paſaulē daito prinzeſi meklet; gribu winu par fawu lihgowinu dabut.“

Nu rihtoja kugi, nu taiſijahs leeliſtam. Kad wiſ bij kahtibā, tad jaunais waldneeks uſwilka ſawahm waldneeka drehbem pahri weentahrfchu mehteli, lai to nepaſihtu un dewahs zelā. Bet gabalu braukſcheem, gudrais ūlainis eeſauzahs: „Tā neeet! mums jagreeſchas atpakat un jaikaldina no ſelta, ſudraba dahrgas leetas ar kō daito prinzeſi atpirkt.“

Abrauja atpakat. Trihs nedetas iſchakli ſrahdaja, kamehr iſkaldinaja no ſelta, ſudraba retas, retas leetas: gan wiſadus putnus, gan ſwehrus, gan ſchahdus daitus, gan tahdus; puſkugi gaurihſ ar dahrgumeem ween peekrahwa. Tagad dewahs no jauna juhra. Nu brauja, nu brauja, paſchi neſinadami uſ kureeni; iſmeklejahs weenā juhraſ malā, iſmeklejahs otrā: nekur daitahs prinzeſes. Beidsot kahdā ſpoſchā ſaules rihtā, jaunais waldneeks uſ juhraſ pamanija kaut kō leelā attahlumā laiſtamees. Ūlainis tuhlin lika kugi uſ to puſi greest. Pabrauja labu gabalu uſ preeſchu: wehl nekas iſſchirams — tiſ redſ, ka laiſtas; pabrauja atkal labu gabalu: wehl neka — tiſ redſ mirdſam; pabrauja wehl jo leelaku gabalu: nu ſahl iſſchirt: juhraſ malā ſpoſcha ſpoſcha ſelta pils.

„Te buhs daitā prinzeſe!“ ūlainis eeſauzahs un rihtojahs knaſchi, lai jo drihſi ſaſneegtu malu. Kugis weegli apſtahjahs pils tunumā; pili, kō likahs, gan guleja deenas widu. Ūlainis paſehma pilnu kleyhi dahrgo mantu un dewahs uſ pili, peeteidams jaunajam waldneekam, lai no kuga neatkuſtetos.

Pee pils wahrteem ūlainis apſtahjas; wiſch neſinaja, waj peeklawet, jeh nogaidit. Beidsot pils wahrti atdarijahs; kahda ſeeweete ar ſelta neſſcheem, ſudraba ſpaneem iſſteidjahs zaur wahrteem un gahja pee awota uhdeni ſmelt.

*) Otons Kirſchteinis Kr. Wiſa uſraſtijis.

Sulainis tihšči fagrosija faulē fawās selta leetas, lai fposchums atspih-gulotos awotā. Seeweete, fposchas ehnas awotā redsedama, atgreesahs un prasija: „Bai, tauteet, kas tew par fposchahm leetam?“

„Tas wehl nekās; bet kad tu redsetu, fahdas leetas wehl manam kungam.“

„War gan buht; bet ja tew laba firds, tad atdodi fahdas leetas muhsu prinzepei. Zif wina par tahm preezatos.“

„Dofim, dofim, labpraht dofim; tik pasati lai prinzepe pate isnahktu pehz leetam.“

Prinzepe isnahza tik daita, tik daita. Sulainis aishweda to us fugi; bet prinzepe notureja jauno waldneeku par fuga puifi, tadeht, ka tam bij weenfahrschs mehtelis mugurā. Nu fadewa dahrgas leetas dailajai prinzepei. Šchi preezajahs par dahrgumeem un palihdseja tos juhras malā tšchupā kraut. Bet fulainis bij zitu ko nodomajis: lihds ko prinzepe beidsamu reisi domaja semē kahpt, te fulainis ahtri palaida fugi watam un aishbrauza ar dailo prinzepei juhrā, pamesdams dahrgumus prinzepes tehnam us juhras krafta.

Prinzepe, to redsedama, fahka baitotees, bet tagad jaunais waldneeks nowilka mehteli un parahbijahs waldneeka fposchumā, laipni fazidams: „Ko baitojees meitin, esmu jaunš waldneeks bes lihgawas, brauzu tew pasat. Mums lemts muhschu kopā nodsihwot.“

Behz deenaswidus prinzepes tehws pamarija, kas notizis. Ahtri tas apfchrahš un pasauza wifus pasaulēs palihgus few palihgā. Bet juhra plata un dšita; palihgi tadeht ar spēhku newareja lihdsē, teem bij jakerahš pee gudribas.

Jaunais waldneeks ar fawu lihgawu drihši nahza pret mahjam; fulainis jaw fkatijahš, waj newarehs malu faredset. Te, kur gadijufchees, kur ne, atlaidahš diwi kraukti un nofehhdamees us fuga mastu, fahka šchitā farumatees; tas pirmajis fazija: „Reds, kur wed dailo prinzepei!“

„Lai wed lai, wina feewa ta tomehr nebuhs,“ otrs atbildeja.

„Kadeht ta lai nebuhtu?“

„Ja, redsi, lihds ko tee malā iskahps, tad atskrees flaits firgs jaunajam pahrim pretim. Waldneeks tuhlin gribehs firgam mugurā kahpt, bet lihds ko uskahps — firgs weefuła ahtrumā aishnesihš jahtneeku deesin kur. Tomehr ja tas tik sinatu, tad gan waretu islihdsētees: apafsch fedleem ir bulis; ja waldneeks ar bultu sirgu nodurtu, tad kaunums nenotiktu.“

„Kad tewi isfchibetu — buhtu japateiz winam.“

„To nedari; jo, kas to dšird un waldneekam pateiz, tam japaleek no pirkstu galeem lihds zešeem par akmini.“

„Kauj tad winu toks — neteifschu.“

Kraukti domaja, ka winu walodu neweens nefapratihš, bet fulainis, gudrs wihs buhdams, wifu nollausijahš, wifu saprata. Winfch nodomaja fawā prahtā: „Kam man fawam waldneekam jateiz, ko eswu dširdejis, labat darifschu tā: lihds ko firgs atskrees, israufschu bulti un nodurfchu sirgu.“

Behz kahda brihšcha kraukti atkal fahka farumatees. Tas weens teiza: „Ko war sinat, warbuht, ka jaunais waldneeks pats bulti atron un sirgu nodur.“

„Waj doma gan, ka tad tas jaw glahbts? Tam wehl zita liga preefšchā: lihds ko eees pili, tad tas eeraudsihs fudraba blodā sihda krellu. Šcho krellu winfch tuhlin wehlesees mugurā wilkt, bet to darot tas fadegs silās leesmās. Tomehr ja waldneeks fajehgtos krellu uguni eefweest, tad wihs labi. Bet ja kahds to walodu buhtu dširdejis un waldneekam pateiktu, tam japaleek lihds firdei par akmeni.“

„Bet ja waldneekam pašcham eefistos prahtâ kreklu fadedsinat, kâ tad?“
 „Ir tad tas lihgawas nedabutu; tam gaditos wehl zits kas zeta, proti: kahsas fwinedams, tas eetu ar lihgawu deet, bet lihds ko pirmo foli fwers, tã lihgawa kritihs un buhs pagalam. Bet ja tuhlin eedurtu ar sobinu tai trihs bruhzes un issuhktu no bruhzem nelahgahs afinis, tad lihgawa atdsihwotos. Tomehr, kas scho walodu buhtu dsirdejis un waldneekam pateiktu, tahdam tad japaleef wiszaur par akmeni.“

Kraukki domaja, ka wixu walodu neweens nefapratihš; bet fulainis, gudrs wihrs buhdams, wifu noklauſijahs, wifu ſaprata. Winſch nodomaja: „Kam man ſawam waldneekam jateiz, ko eſmu dsirdejis; labaf darifchu tã: kreklu tuhlin eefweediſchu uguni un lihgawai paſteigſchos afinis iſſuhkt.“

Pa to ſtarpu bij ſafneegta juhras mala. Kraukki noſuda. Nu wiſſi kaſpa no fuga ſemê. Bet tai paſchã azumirkli ataulekſchoja flaits firgš. Waldneekam tuhlin tihtahs mugurã kaſpt. Bet fulainis iſrahwa no ſedlu apafſchas bulti un noduhra ſirgu.

Bahrgahja pilt. Preekſchiſtabã bij noliktis ſudraba trauks un traukã ſtahweja jauks ſihda krekls. Waldneeks tuhlin gribeja kreklu mugurã wilkt. Bet fulainis paſampa kreklu un eefweeda to uguni.

Peenahza kaſſu deena. Waldneeks gahja ar ſawu lihgawu deet. Bet peepefſchi lihgawa patrita un bij pagalam. To redſedams, fulainis paſehra ſobinu, eeduhra trihs bruhzes lihgawas delnã un iſſuhza nelahgãš afinis. Bet fulainis wehl nebij beidsis labi ſuhkt, te waldneekam uſnahza duſmas; wiſſch atrahwa fulaini noſt un uſblahwa: „Slaito ſirgu tu man noduhri, ſihda kreklu tu man fadedſinaji un nu wehl beidsot gribi manu lihgawu nodurt waj nobendet. Noſt no manis pee kartawam!“

Pee kartawam fulainis luhdsahs, lai atwehlot beidsamo reiſi wehl ar waldneeku kautto parunat. Waldneeks bij meerã. Nu fulainis nehmas wifu iſſtaſtit: ko no kraukkeem noklauſijees un kamdehl ar lihgawu tã bijis jaapeetas. Patlaban fulainis gribeja beidsamo wahrdu teikt, te atwehrãš pils durwis un lihgawa, ſweika, weſela laukã iſnahkuſe, ſauza: „Nekareet to zilweku!“ Bet bij jau par wehlu: fulainis bij iſteizis beidsamo wahrdu un tuhdaſ palika wiſzaur par akmeni.

Waldneeks ſchnaudſija roſas aiſ ſchehluma, bet neſo darit. Aſaras leedams, tas eenefa ſawu uſtizamo fulaini par akmeni pahrwehrſtu pee ſawas gultas un nolika tur, lai tas tam buhtu weenmehr preekſch azim.

Otrã gadã waldneeka ſeewai peedsima dehlš. Winſch panehma jauno dehlu uſ roſam un neſa pee ta akmina, ſazidams: „Ai, uſtizams fulain, zif eš ſchodeen eſmu preezigš; kaut tu buhtu dsihws un ſpehtu man lihds preezatees!“

Bet tai paſchã azumirkli akmena tehls atbildeja: „Cegreeſi ſawam dehlam ar ſobinu ſirds bedrite bruhzi, iſtezini trihs afinš pilites un eetezini tahs manãš nahſis, tad buhs labi.“

Waldneeks tã darija un, re, akmena tehls pahrwehrtahs par ſenãto fulaini.

43. Wafars, Pusnafts, Gaiſma.*)

Reiſ kaſdam waldneekam bijis milſum daudš lauſchu un neapſinami daudš bagatibas; tiſ truhzis winam, ka behrnu. Bet beidsot wiſſch ir to

*) Dtons Kirſchteinis Kr. Miſã uſratſijis.

no Laimas isluhdīs: ta peefchtihruſe tam meitinu. Nu waldneeks bijis pahrleezigi preezigs un laimigs. Winſch lizis preefch fawas meitinas ihpaſchi lepnu ſelta pili uſzelt un jauſu dahrju apſtahdit.

Rahdu deenu waldneeka meita, kad bijuſe peeauguſe, ſtaigajuſe pa dahrju. Te peepeſchi uſbruzis leels tehwinſch un nogremdejis pili ar wiſu meitu.

Waldneeks breeſmigi ſapihjis par leelā tehwinā nedarbeem un apnehmees fawus trihs ſiiprakos wihrus: Wakaru, Puſnakti un Gaiſmu ſuhtit gremdetajam uſ ahdu.

Papreefch gahjis Wakars ar tehwinu zihnitees. Bet Wakars netizis tehwinam nemaſ klah̄t: newarejis leelos wahrtus atdabut.

Tad gahjis Puſnaktis zihnitees. Bet tas ari newarejis wahrtus atdabut. Beidsot Gaiſma taiſijees zekā. Winſch gahjis lehneem ſoleem, pahrdomadams, kā wahrtus atdabut. Te newikot ſatizis wezu wihru. (Tas bijis Deew.) Wihrs praſijis Gaiſmai, lai pateizot uſ kureeni gribot eet. Gaiſma iſtahiſijis wiſu galu no gala. Nu wihrs pamahzijis, lai trihsreis ſperot ar labo kahju pa wahrteem, tad atdabuſchot wałā. Gaiſma tā darijis. Wahr̄ti atwehrufchees un leelais tehwinſch kritiſ Gaiſmai wirſū; bet Gaiſma noſchnaudis tehwinu. Tuhdał pils pazehlufechs ar wiſu waldneeka meitu.

Chrbegneekōs, Schtrauſam ſchitā paſaka tā iſtahiſtita:

Welns reiſ noſadſis kahdam waldneekam meitu un aiſneſis to uſ augſtu, augſtu kalnu. Tanī kalnā bijuſe ala un alas dibinā ſelta pils. Welns eeflehdīs ſchini pili noſagto meitu un nelaidis to wałam.

Behz laba laika waldneeks iſſinajis, ka wina meita tur eeflodſita. Winſch ſuhtijis fawus trihs wihrus: Wakaru, Puſnakti un Gaiſmu, lai meitu atpeſtitu. Papreefchu gahjis Wakars ar Welnu zihnitees, bet tas newarejis winam peetiſt. Tad gahjis Puſnaktis; bet tam tapat iſgahjis. Beidsot gahjis Gaiſma uſ fawu laimi. Aijejot, Gaiſma eeduhriſ ſmiłtis fawu naſi un teizis: „Ja naſis ruhſechs, tad buhſchu miris, bet, ja winſch uſturahs ſpoſchs, tad gaideet mani mahjā!“ Uſ zekā Gaiſma ſatizis wezu wihrinu, kuram praſijis, waj neſinot pateiſt, kā Welnam peekluht. Wihrinſch atteizis: „Rahp kalnā, leen alā, apgahj wahrtus, tad peekluhſi!“

Gaiſma uſkahiſis kalnā, atlauſis wahrtus un eekluwis ſelta pilt pee meitas; bet Welns tai brihdi nebijis mahjā. Meita ſagaidijuſe Gaiſmu ar leelu preeku un pamahzijuſe, lai tiſ gaidot tur otrā iſtabā, gan jau Welns drihſi pahrnahkſchot.

Behz laba brihſcha Welns pahrradees un tuhdał praſijis, kaſ eſot uſlauſis wahrtus? Meita brihnijuſechs: „Kaſ tad nu wareja uſlauſt? Waj tad tew kałds pretineeks maſ ir?“

„Ir gan!“ Welns atteizis, „Gaiſma maſ weenigais pretineeks, bet par to nekaſ: te winſch nekad ne-eekluhs; ne ſwirbulſ wina ſmaku te neatneſihs.“

Bet paſchā tai brihdi Gaiſma iſnahjis no otras iſtabas ar fawu ſobinu un eedſinis Welnu lihđs zekem ſemē. Welns turejees, zil jaudajis, tomehr nelihđſejis: Gaiſma to eedſinis pawiſam ſemē un noduhriſ to ar ſobinu. Un tuhlin ſelta pilz pazehlufechs kalna galā. Gaiſma panehmis waldneeka meitu pee rokaſ un pahrwedis pee tehwa.

44. Saimneeka dehls un funga meita. *)

Reis kahds kungs meschâ apmaldijees. Te peestahjees welns, fazidams: „Atdodi man pehz diwdefmit gadeem to, ko mahjâs ne-efi atstahjis, tad tewi iswedifchu us zetu“. Kungs domajis: „Kas tas waretu buht, ko ne-efnu atstahjis mahjâs? Saitam neeka leeta — lai eet!“

Welns iswedis tuhlin no mescha. Bet mahjâs kungs nu tik atjehdfees, ko welnam apfolijis: feewai tai deenâ peedstimufe meitina un ta bijufe ta, ko aiseedams, mahjâs neatstahjis.

Otrâ gadâ kahds fainneeks ari apmaldijees tai pašchâ meschâ. Welns peestahjees, fazidams: „Atdodi man pehz diwdefmit gadeem to, ko mahjâs ne-efi atstahjis, tad iswedifchu us zetu. Saimneeks domajis: „Kas tas waretu buht, ko ne-efnu atstahjis mahjâs? Saitam neeka leeta — lai eet!“

Welns tuhlin iswedis no mescha. Bet mahjâ fainneeks tik atjehdfees, ko welnam apfolijis: feewai tai deenâ peedstimis dehlinfch un tas bijis tas, ko aiseedams mahjâs neatstahjis.

Behz diwdefmit gadeem funga meita nogahjufe pee welna. Tur tai bijis jawehrpi no fuhnam dšjas. Meita gahjufe us meschu fuhnas lafit un raudajufe un raudajufe. Te eegadijees masš ruhkitis, teifdams: „Neraudi, fche tew fchi stabulite, papuhti, tad nakti palihdšesim tew fuhnas fawehrpt par smalkako fiħdu.“

Nakti meita papuhtufe stabuliti un tà tuhlin fanahkufchi daudš ruhkišchu. Tee fawehrpušchi fuhnas par fiħdu. Welns newarejis meitai neka darit.

Otrâ gadâ fainneeka dehls ašgahjis pee welna. Welns usdewis tahdu darbu: nahkofchâ nakti janozehr̄t birje, jaislausch zelmi, jausar, janoeze, ja-eefehj labiba, jaisaudšina, janoplauj, jaiskuł, jafamat un jaiszepej maise zitreis us brokastu.

Dehls ašgahjis us meschu un raudajis un raudajis. Bet newilot tas meschâ fatizees ar funga meitu, kura tur fuhnas lafišjufe. Dehls ištahštijis meitai fawas nedeenas. Meita, to dširdebama, eedewufe dehlam ruhkišchu stabuliti un peemahzijufe, tà lai darot. Nu dehls bijis loti preezigs; winfch apkampis labo meitu un bildinajis par lihgowinu. Meita apfolijufehs.

Wakarâ dehls nogahjis us birsi un papuhtis stabuliti. Tuhlin gadiju-fchees ruhkišchi, kas leelos darbus iđarijufchi. No rihta dehls eenefis Welnam filtu maifi. Welns nobubinajis ween un newarejis dehlam neka padarit. Bet otrâ nakti tas peeteizis dehlam, lai uštaišot no koka tapam tahdu pili, kas us wistas kahjas greeščas.

Dehls papuhtis stabuliti — ruhkišchi uštaišijufchi.

Trešchâ deenâ welns teizis tà: „Nahkofchu nakti pahrwehr̄tišchu weenu meitu, kam fuhnas jawehrpi, par fehwi. Ar fcho fehwi tu man pahrwediši uštaišito pili pagalmâ.“

Dehls to pateizis fawai lihgowai. Bet ta winu peemahzijufe: „Kad welns buhs pahrwehr̄tis mani par fehwi, tad lezi man mugurâ un behgšim projam.“

Tâ notizis. Nu tee ašbehgušchi weenâ alâ un pašlehpufchees, ašbul-tedami durwis ar ruhkišchu stabuliti. Meita, ar stabulites palihdšibu, palika atkal par zilweku, šalaulajâs ar dehlu un dšihwoja laimigas deenas. Welns gan atjosis pee alas un gribejis eefchâ tift, bet newarejis durwis atđabut.

*) Ehrbegneekôs Schtraufs uštahštijis. Variants no Kurbada. Šalihdšini I. dašâ ar № 1. un III. dašâ ar № 24. „Kad bšegufe tufos“.

Beidsot jaunajam pahrin aptruhzis baribas. Weenu deenu tee isgahjuschi baribu pameklet. Bet welns usdausijees wirfū un nu pahrwehrtis feewu par fehwi un wihru par siwi. Siws eemozijufehš eserā, bet fehwe atgahjuse atpakat alā. Tur tai peedsimis dehls — azigs puika. Kehwe nesinajuse, ko ar dehlu eefahft, jo nebijis roku — newarejuse paauklet. Par laimi gadijees labs zilweks. Tas panehmis fehwi ar dehlu un isaudsinajis puiku pee fewis.

Puika, leels palizis, gahjis pafaulē. Schā staigajot, tam laimejees tahdu leetu usdabut, ar ko fpehjis fawu mahti — fehwi un tehwi — siwi par zilweku pahrwehrt.

To padarot, puika atkal dewees pafaulē. Rogahjis pee weena fehniņa, kam meita bijuse nofagta. Subušcho meitu puika apnehmees umeklet. Kehniņsch wehl eedewis lihds diwus palihgus un nu tee gahjuschi. Bet us zeta puika nokalis diwdefmit podu smagu nuhju. Pehz ilga laika atraduschi weenu alu. Tuhlin fawijuschi luhku wirwi, uftaiņijuschi kluhdīnu kurwi un tad puika eefehdees kurwi, lai laistos alā eefschā. Ilgi laidees, kamehr fafneedšis dibenu un tizis zitā pafaulē.

Winā pafaulēs malā bijuse pils. Puika gahjis eefschā un atradis tur sudušcho meitu. Meita preezigi fanehmuse puiku un parahdijuse fpehka un nespehka sahles, kuras welnam peederot. Puika idsehtris fpehka sahles un gahjis welnu meklet, jo no sahlem jutees til stiprs, ka nebaidijees ne no weena. Beidsot welnu atradis pee dihka, kur nefankis darbojees ar putneem, netaudams teem dsert. Puika, to redsedams, usprāņjis: „Waj tu tos putnūs gribi noflahpet?“

Welns tuhlin faweebis gihmi un dewees puikam wirfū. Bet puika metis ar fawu smago nuhju un eetreezis welnu lihds zekeem semē. Welns ahtri ižehlees un ffehjis us pili fpehka sahles eedfert, bet ahtrumā netaf neapfkatijees: eedsehtris nespehka sahles. Puika dsinees welnam pakat un nofitis to durwju preefchā. Nu uslizis nofisto welnu few us galwu, panehmis meitu un gahjis pee alas zauruma, lai palihgi to wilktu atpakat fehniņ semē. Papreefchu uswilkuschi meitu un tad wilkuschi puiku. Patlaban puika bijis uswilktš, bet, lihds ko palihgi eeraudsiņuschi nofisto welnu puikam us galwu, tee fahijuschees un domajuschi, ka pašchu welnu uswilkuschi. No bailem pafprukufchas rotas walam un puika nokritis atpakat winā pafaulē.

Nu nabadsināsch ilgi blandijees pa winu pafauli. Beidsot to fagrahbufe leela auka ar krusu. Domajis paflehptees apafsch osola. Bet tur pat bijis ehrglin ligšds. Sigdā gulejuschi masi ehrgleni, kuras krusa nejauki dragajuse. Puika apsehlojees par putneem un apsedšis tos ar fawu augumu. Pehz krusas pahrfehjis wezatkais ehrglis un redsejis, ka puika isglahbis wina behrnus. Tas teizis: „Kā lai tew atmafaju par to, ka isglahbi manus behrnus?“

„Swedi mani no fehhs pafaulēs, tad buhfi atmafajis.“

„Gabi,“ ehrglis atteizis, eij, nokauj welna kuhsti diwpadfmit wehrtchus, fakapa tos masšs gabalindš un fahahfi maifos. Ja to buhfi padarijis, tad kahpfi man mugurā un eemetiši ik pa brihtinam weenu galas gabalīnu man mutē, lai man nepeetruhkto fpehka, tewi nest us augfchsemi.“

Tā notizis. Drihfi bijuschi jaw augfchsemē, te puika pamanijis, ka gata aptruhkusfehš. Winfch neteizis neta, bet klusu isgreesis no freifahš kahjas few ikrus un denis tos ehrglin. Augfchsemē ehrglis praņjis, kamdehft winam weenā kahjā ikru truhfstot?

„Tos tu apehdi!“ puika atteizis, „jo us zeta peetruhkšas galas.“

„Tas neet! ehrglis eefauzees. Tuhdat istteepis kallu, issplahwis ikrus semé, peelizis pee puikas kahjas un apflazinajis ar dsihstoschu uhbenti. Ztri azumirkli peeaugufchi, ka ne manit, kur isgreeti.

Puika nu steidsees pee kehniina. Ubi palihgi ar meitu bijufchi jaw preekfchá un eestahstijufchi jaw kehniinam, ka wini efot ispestijufchi wina meitu. Kehniinfsch apdahwinajis melkutus bagatigi. Bet, kad nu puika pahrradees un ihsto pateefibu pateizis, tad kehniinfsch nosodijis melkutus ar nahwi, bet puikam atdewis fawu isglahbto meitu par seewu.

Kr. Misá D. Kirfchteinim fchi pasaka tà iststahliita:

Kahds kalejs audsinajis loti stipru dehlu. Dehls, leels tizis, notalis diwdesmit podu fmagu milnu un gahjis weenam kehniinam trihs meitas mellet, kuras welns efot nosadfis. Uf zeta dehls fatizis diwus kara wihrus un peeehmis tos par palihgeem. Treschá deená atradufchi fapuwufchu zelmu. Dehls lizis ar milnu zelman; zelms isiris fmalikás drostalás, aissprahgdams uf wifam pufem. Bet apakfch zelma bijis dsikfch zaurums. Pa scho zaurumu dehls nolaidees lejup un atradis leelus dselss wahrtus. Nu lizis ar milnu pa wahrteem, kamehr fashfihdufchi. Uf wahrteem gadijufchs wezaka kehniina meita; tà teikufe: „Wai, kur tu eenahzi! pahrnahks welns, tas tewi wahrihs darwas katlá.“ Un kamehr fchee runajufchi welns gadijees ar trim galwam, uffaukdams dehlam, lai tuhlin kahpjot darwas katlá. Bet dehls teizis: „Rahdi man, ká jakahpj, tad kahpfchu!“ Welns atgreesis muguru un rahdijis; bet dehls dewis ar milnu welnam pa pakaufi un eegahfis to darwas katlá, lai wahras.

Otra deená dehls atradis zitas dselss durwis. Uf tahm bijufi otra kehniina meita. Schi tapat brihnijufchs: „Wai, kur tu eenahzi! pahrnahks welns, tas tewi wahrihs darwas katlá!“

Drihfi ari pahrradees welns ar feschám galwam un pawehlejis, lai lai fiveschneeks kahpjot katlá. Bet dehls teizis: „Parahdi, ká jakahpj — tad kahpfchu!“ Welns rahdijis; bet dehls lizis ar milnu un eegrubdis feschgalwi katlá.

Treschá deená dehls atradis zitas durwis. Uf tahm bijufe treschá — jaunaká — kehniina meita. Schi dehlam loti patikufe. Ubi jaunee kaudis fahlaudufchi tehrjet. Bet pa to laiku pahrnahzis dewingalwis un uffauzis dehlam: „Kahpi katlá, lai waru tewi par darwu iswahrit!“

Dehls teizis: „Kahpfchu gan; tif parahdi, ká jakahpj.“ Welns rahdijis, bet dehls lizis dewingalwim pa pakaufi un eegrubdis to darwas katlá. Krihtot, welnam issprahgufe stabulite. Scho stabuliti dehls eebahfis kabatá un tad panehmis wifas trihs meitas, lai steigtos pee zauruma. Tur no-nahkufchi, dehls dewis sihni faweem palihgeem, lai well augfchá. Papreekfchu uswilltas tabs meitas; beidsot dewis sihni, lai well ari winu augfchá, bet kara wihri atstahjufchi dehlu apakfchsemé. Dehls eefahkumá nesinajis, to nu darit, to nedarit. Te atminejees stabulites. Sahzis puhst. Un nu uf reisi fanahkufchi milsum dauds wihriinu. Tee iswedufchi dehlu wirsemé un palaidufchi leelá klajumá. Tomehr posts, ká posts: nesinajis mahjas atraft. Behdigs tas nosehdees uf zinijscha un fahzis pahrdomat, uf kuru pufi ihsti greestees. Te, kur gadijees, kur ne, peestahjees wezs wihriinfsch, apprasidamees, tadeht tahds behdigs efot. Dehls iststahstijis galu no gala. Wihriinfsch nu parahdijis zetu uf kehniina pili. Dehls pahrnahzis pee kehniina un apfuhdsejis abus kara wihrus, ka tee tihschá prahtà newilufchi winu augfchá. Bet kara

wihri atwainojufchees, ka netihfchu rokas pasprukufchas wakam un wirtwe nokritufe apakfshemē. Kehniņfch to tizejis un tadehł atdewis dehlam fawu jaunako meitu par feewu un abeem kara wihreem tahs wezakās.

Wehl zits variants, ari no Kr. Miřas, nobeidsahs tā:

Kad dehłs pahrnahjis no apakfshemes atpakat, tad kehniņfch wairat tizejis kara wihreem, nekā dehlam un nedewis winam fawu jaunako meitu. Dufmās dehłs fagrahbis kehniņa pili un apgreēfis augfchpehdu: juntu uř semi, pamatu uř augfchu. Nu kehniņfch fabaidijeēs un tuhlin atdewis dehlam jaunako meitu.

45. Wehrpeja, Tineja, Mudeja. *)

Windš laikšs kahđai mahtei bijufe tahđa meita beř muhřcha pawedeeneem (delnās) plaukfštās. Ehrmoti ari tas bijis, ka meita newarejufe neweena darba pabeigt: wifur kehrees, wifur atduhrees. Ziti laudis turejufchi winu par flinku, bet pateefibā tā nemař nebijis.

Reiř mahte, nesin kā fudufmojufehs, zekmalā kuhluře meitu. Brauzis fweřchs kungs garam. Tas prařijis: „Mařmin, kadehł kuli fawu beřnu?“

Mahte negribejuři pawifam fawu meitu apkaunot, tadehł teikufe: „Ja, kā nekulfchu, wina man wifuš falmus fahł par fiřđu faweħrpt un faauřt.“

Kungs, to padfirdejis, kā ruhkta nahwe wirřū, lai dodot meitu winam liħđi; winfch buhřřot to apnemt par feewu.

Mahte to atdewufe. Kungs pahřwedis meitu pee fewis. Bet mařjā tas apđomajeēs: „Kas řin, waj wina pateefi mařł no řalmeem fiřđu weħrpt un auřt? Pař, pař, liřřchu puifcheem labu kaudři nokraut; ja ta řalmu kaudři faweħrps, řaauđiħs, tad preřeřchu, ja ne — wediřchu atpakat.“

Pret wakaru řalmu kaudře bijufe nokrauta. Rokreħřlā meitai bijis jařařł weħrpt. Nabadřite nogahjufe pee kaudřes un raudajufe un raudajufe.

Te peenahkufchas triħs mařminas: Weħrpeja, Tineja, Mudeja, prařidamas: „Meitin, kadehł raudi?“

„Ja, kā neraudařchu — waj tas kahđam eefpeħjams: man řchi řalmu kaudře jařaweħrpi par fiřđu pawedeeneem un janoauřch auđekłs.“

„Kefas, meitin, meħs tew palihđřefim.“

Un tuhđat Weħrpeja weħrpa no řalmeem fiřđā pawedeenus; Tineja tina pawedeenus ģar meitas rokam un darinaja řamolū; Mudeja atkal auda no řamolā fiřđā auđekłū.

Ģaifminai řwiħřřot, řalmu kaudře bij nořudufe un tai weetā ģadijeēs ģarřch un plats fiřđā auđekłs. Meita nesinaja, kā patenzinat, kā atmařfat mařminam. Bet tahs no atmařřas ne đřirdet; tiř eefauřzās, aiřeedamas: „Řariřtu tew ar kungu kahřřas; ja tew laba řirds, tad eeaizini ari muħř kahřřās.“

Labi. No riřta kungs řoti preezajeēs par fiřđā auđekłū un darbiĝo meitu. Winfch tuhlin riřkvojis leeliřřas kahřřas un řaaiřinajis pařauls weefu. Ari meita — liħĝawa — řaħkufe naĝi pořtees. Un nu — par briřnumeem — ta manijufe, ka darbi zitađaki iřdewuřchees, nekā řenat: to eefařkufe, to ari driřři pabeigufe; pat muħřcha pawedeeni plaukfštās bijufchi ģadijufchees.

*) Dtons Airřchřeins Kr. Miřa uřrařřijis.

Kahsu rihtâ weefi fanahkufchi; tik tahs trihs mahminas wehl truhkufchas. Eihgawa peegahjufe fawam kungam klahl un fazijufe: „Tu nesini, es eeluhdsu ari muhsu kahsâs trihs mahminas; brihnums, ta winas neatnahk.“

Bet, lihds to isteikufe tos wahrduš, te durwis atwehrufchahs un Wehrpeja, Tineja, Audeja eenahkufchas istabâ. Wehrpejai no pawedeenu laisfchanas bijufchas tahdas beesas luhpas, kâ kausini; Tinejai no tihschanas, bijufchi tahdi pirksti kâ tapas; Audejai no aufchanas bijufchas tahdas kahjas kâ dehlifchi. Kungs, to redsedams, praſijis, kamdeht mahminam tahdi pirksti, tahdas luhpas, tahdas kahjas eſot. Mahminas atteikufchas: „No strahdafchanas deenu un nakti. Tadeht, ja fawu feewu mihli, tad peefchfiri tai weeglas deenas, tad tai negadiſees tahdas luhpas, tahdi pirksti, tahdas kahjas.“

Kungs to apnehmees. Winſch dſihwojis ar fawu feewu laimigu muhschu.

46. Sudraba, ſelta, dimanta ſemes.*)

Kahdam fehninam bijufchas trihs mahſas, kuras nowalkajufchas pa deenu un nakti weenu pahri apawu. Kehniſch nemas newarejis tik dauds apawu peedot. Tadeht ſahzis mahſam praſit, kur winas ſpehſot tâ noplehſt apawas. Bet mahſas neteikufchas. Nu kehniſch noteizis fawam puiſim, lai zeefchi ween apſkatotees wina mahſas gan deenu, gan nakti un lai raugot iſſinat, kapeh; tahm apawas tâ plihſi.

Puiſis bijis leels gudrineeks; winſch paſlehpees aiſ durwim un gaidijis fehnina mahſas iſnahkam. Pa deenu nenahkufchas abrà; bet tikko palizis tumſchs — ſchihſ lihduſchas laukâ. Puiſis ſlepeni lihdis pehdu no pehdas pakat. Beidſot mahſas ſatehrufchahs rotâs; eegahjuſchas meſchâ, pazehlufchas leelu welenu un noſuduſchas weenâ zaurumâ. Puiſis lihdis pa zaurumu pakat un panahzis ſchihſ zitâ paſaulê — ſudraba meſchâ. Mahſas gahjuſchas tſchalli tahlat; bet puiſis nolauſis no ſudraba ſokeem weenu ſarinu un eebahſis aiſtrellê. Mahſas luhſeenu ſadſirdedamas, ſarahwuſchahs; bet atpakat ſtatitees winahm nebijis brihw, tadeht nedabujuſchas ari ſinat, kaſ taſ lauſejs. Beh; tahda brihtina puiſis eraudſijis diwns, kaſ paſtalu deht kawuſchees. Winſch ahtri peelehzis naidneekeem klahl atnehmis paſtalas un uſahwis tahs pats ſew kahjâs. Pa to laiku mahſas bijufchas gabalâ. Puiſis nu ſteidſees joneem ween pakat un panahzis tahs ſelta meſchâ. Nolauſis atkal weenu ſarinu no ſelta ſokeem un eebahſis aiſtrellê. Mahſas ſarahwuſchahs no luhſeena, bet nedrihſtejuſchas atpakat paſtatitees. Te ſelta meſchâ diwi kawuſchees ſwahrfu deht. Puiſis atnehmis ſwahrfus, uſwilzis mugurâ un tad ſteidſees mahſam pakat, kuras patlaban eegahjuſchas dimanta meſchâ. Winſch atkal nolauſis weenu ſarinu no dimanta ſokeem un paſlehpis aiſtrellê. Mahſas ſarahwuſchahs no luhſeena, bet nedrihſtejuſchas atpakat paſtatitees. Te dimanta meſchâ diwi kawuſchees zepures deht. Puiſis atnehmis zepuri, uſlizis galwâ un nu palizis neredſams. Ahtri ween taſ ſteidſees mahſam pakat, kamehr panahzis otrpus dimanta meſcha juhrmalâ. Uſ juhr braufufchi welni, laiwâs ſafehdufchi. Welni peebraufufchi malâ un eenehmufchi mahſas pee ſewis laiwâs. Bet puiſis ari eelehzis weenâ laiwâ un brauzis

*) Dtons Kirſchteins Kr. Miſt uſrakſijis. Salihſini ar Nr. 28. III. daſâ „Puiſis un fehnina meita“, un ar Nr. 52. III. daſâ „Râ puiſis fehnina meitu ſargajis.“

lihds. Neeuens nespehjis to faredset. Suhras widu laitwas fahfufchas grimt. Weidsot nogrimufchi weena muishâ, jautas pils preefchâ. Welni ar mahfam eegahjufchi pili; puisis lihdis pakaf. Nu welni ar mahfam fahfufchi sati dsihwot: ehdufchi, dsehufchi, lehfufchi, smehjufchees, fkradijufchi, dejufchi. Bet pils grihdâs bijufchi neiffkaltami dauds tapinu. Us tapinam mahfas itin drihti noplehfufchas fawas apawas. Kad apmanijufchas, ka apawas pagalam, tad taifjufchahs us mahjam. Bet welni tuhlin nelaidufchi: wehl peelehjufchi trihs kausus ar dsehreeneem un pazeenajufchi mahfas. Puisim gribejees redset, ko fchihs tur djer; winfch peegahjis mahfam klast un drufku paleezis kausus eeflihi, lai labati faredsetu, kas tur eefchâ. Bet to darot kausi nokritufchi mahfam pee kahjam, fahfchihidami drupu drupâs. Un, kas tas trakafais: katrai mahfai weena kausa fchkehrpele gadijufehs peerê. Gan gribejufchi iswilkt; bet nekâ: kâ well, tâ fahp. Neko darit — ar wifahm fchkehrpelem bijis jaaiset us mahjam. Atpafaf ejot, puisis atstahjis jepuri, fwahrkus, pastalas tanis paschôs meschôs, kur dabujis, bet nolauostos trihs farinus pahrnefis mahjâ un nolizis kehniina pils preefchâ. No rihta farini bijufchi pahrwehrufchees par fudraba, selta, dimanta semem. Kehninfch brihnijees, kas tee tahdi par fposchumeem. Bet puisis iststahjis, kur fposchahs semes dabujis, kur mahfas apawus plehfufchas. Kehninfch nemas negribejis tizet; bet, kad eeraudijis mafam fchkehrpeles peerê, tad bijis jatiz. Dufmâs kehniinfch taifjees bahrgi fodit mahfas, bet nedabujis: fchihs ahtri pamanijufchas un aisbehgufchas no brahta waiga.

Tif puisis bijis laimigs: winfch pahrdewis kehniinam fudraba, selta, dimanta semes un tad dsihwojis, kâ pats kehniinfch bagatigi.

Schtraufam, Ehrbegneekos, fchi pakafâ tâ iststahstita:

Kahdam kehniinam bijufe nekreetna meita: pa deenu un nakti ta nowalkajufe weenu kahrtu drehbju. Kehniinfch pawehlejis faram puisim, lai idabujot, kur wina tikdauds drehbju noplehfchot. Puisis palihdis sem gultas un gaidijis. Ap pusnatti atbraufufchi welna fulaini, eesehlfufchi kehniina meitu karitê un wedufchi to projam. Bet puisis wehl laikâ patapis usleht karites pakafâ un, neweenam ne redsot, ne finot, brauzis lihds. Drihti karite fahneegufe fudraba meschu; pehz fudraba mescha nahzis selta meschs; gehz selta mescha nahzis dimanta meschs. Zaur dimanta meschu isbrauzot, gadijufehs fimts afu dsita, fimts afu plata upe preefchâ. Welna fulaini braufufchi upei krustim pahri. Karite gahjufe kâ pa ledu un nemas negrimufe. Us upes wairs nebijufe tahku muishâ ar staltu pili. Schihs pils preefchâ karite apstahjufehs. Kehniina meita isklahpufe un eegahjufe ar wifeam welna fulaineem pilt. Puisis nebijis mullis: winfch flepeni eelihdis pa pils durwim un paslehpees aisdurwê, lai noklausitos ko meita tur laba dara. No nu darijufe: ehdufe, dsehrufe un dsihwojufe weena lihgfimibâ ar welneem. Weidsot pret rihta laitu kehniina meita usprafjufe weenam welnam: „Saki jel man, kur tu fawu fpehtu efi noglabajis?“

Welns atteizis: „Us pils ahdurwim ir weena olina; fchini olina gut mans fpehks.“

To dsirdebams, puisis islihdis klusi jo klusi ahra, eebahjis welna olinu kabatâ un paslehpees apafch karites. Lihds ko nu kehniina meita eesehdufehs karitê, lai brauktu us mahjam, puisis ahtri islihdis no karites apafchas un uslehjis karites pakafâ. Welna fulaini laidufchi, kâ fkan ween, atpakaf. Bijufchi jau dsitajai upei pahri, jaw eebraufufchi patlaban dimanta semê —

te puisis pamanijis brihnumus: dimanta seme nahkufe karitei lihds. Gebraukufchi selta semé: tapat; eebraukufchi fudraba semé: tapat. Mahjá² kehniina meita islahpufe no karites un eegahjufe eelfchá; bet welna fulaini, kariti apfahyt greefchot, pamanijufchi, ka fudraba, selta, dimanta semes pahrnahkufchas kehniina pagalmá. Wini tuhdał gribejufchi fposchás semes atpakat west, bet nebijis fpehka. Beidsot tee apmanijufchi, ka puisis paslehyees aif karites. Nu gribejufchi nabadsinu nemi uf nagu. Bet puisis pagrahbis welna olinu un fweedis to, pretim turedamees, welna fulaineem azis. Olina fahchkihdufe lupatás un fchee wifé pusdshwi aiflaidufchees, iffaufdamees: „Al, tu resgalis, atnehma mums fpehku, nolauwija dshwibu!“

Dtrá rihtá kehniinfch eeraudshjis fposchás semes fawá pagalmá; winfch prafhjis puisim, fur tahs gadijufchás. Puisis ifstahstijis galu no gala, ko peeredsejis, ko peedshwojis. Kehniinfch, to wifu dsirredams, loti piktojees par fawu meitu; bet puisis teizis: „Kas bijis, bijis — lai paleef; bet to waru apgalwot: welna fulaini nu wairs pafak nebrauks, jo atnehmu winu fungam un wineem pascheem fpehku, fashidams welna olinu. Tadeht: nem tu kehni, tahs fposchás semes un atdodi man fawu meitu par feewu.“

Bet kehniinfch nedewis puisim fawu meitu. Puisis behdigs aifgahjis projam un blandijees pa pafauli. Beidsot tas eefuhlees weená meshá, fur eeraudshjis ahbeli ar leeleem farfaneem ahbokeem. Winfch norahwis weenu ahbolu un apehdhis. Bet, to darot, tam gadijufchees peeré leeli ragi. Neko darit — gahjis ar wifseem rageem uf preefchu. Dtrá mesha malá eeraudshjis atkal ahbeli ar maseem, maseem ahbolteneem. Sahjis mafos ahboltenus ehst, Bet tawi brihnumi: lihds ko weenu apehdhis — ragi nosudufchi.

„Pag, pag,“ puisis domajis, „nu man amats roká. Tew es atdomu tif fposchás semes un tu newari ne fawu meitu man dot; to redsefim.“ Rnafchi ween puisis falafhjis leelos ahbolus, mafos ahbolus un aifsteidsees pee kehniina.

Kehniinfch tuhdał usprafhjis, kas tee par flaisseem ahbokeem esot. Puisis teizis: „Ehdi ween, tad redsefi, kas tee tahdi par ahbokeem!“

Kehniinfch gan panehmis ahbolus, bet pats tos ne-ehdis: eenefis tos fawai meitai. Ta apehdufe ahbolus un tuhlin tai leeli ragi gadijufchees peeré. Kehniinfch fahanzis wifadus gudrineefus, lai ragus nonemtu, bet neweens nemahzejis. Beidsot peedahwajees puisis par nonehmeju, ja tif apfolotees, kehniina meitu winam par feewu atdot. Neko darit — bijis ja-afpolás. Puisis eedewis meitai mafos ahboltenus apehst un, re, fchai ragi nosudufchi. Nu nofwinejufchi kahsas un wifš bijis labi.

47. Ko wihrs dabujis redjet. *)

Reif dshwojis tahds wihrs, kas mehshis arweenu teift: „Kaut buhtu lemte redjet, ká winá pafaulé klahjahs!“

Reif fchis pats wihrs apmalbijeesh dsiká meshá un newarejis un newarejis ahrá tift. Samalbijeesh trihs deenas, trihs naktis. Beidsot malditajees fatizis wezu wihrinu un luhdsees tam, lai parahdot zeku. Wihrinfch teizis: „Eij tif uf preefchu, tad fatikfi firtu un funiti. Kaly firtam mugurá un jahj tur, fur funitis tel.“

*) Otons Kirfchteinis Kr. Mifá usrafshjis.

Dabi: wihrs uskaphis firgam mugurâ un jahjis funitim pakat. Sunitis tezejis pa schahdahm tekahm, tahdahm tekahm, beidsot istezejis uf leelu plawu ar augstu fmilfschu kalnu paschâ widû. Schipus fmlfschu kalna sakojufe kupla abbele un ap ahbeli ganijuschahs treknas gowis, fprogainas awis. Netahku no lopu bara kalna malâ laistijufehs fkaista fkaista mahjina. Wihrs gribejis mahjina ee-eet, bet domajis: „Lai, lai, pa preekschu japaskatahs, waj otrpus kalna ari naw kas redsams. Pahrgahjis fmlfschu kalnam pahri. Tur nu eeraudsijs melnu mahju ar afins fili pee durwim. Afins pehrufshees diwi kraukti un netahku stahwejufe melna, nonihlufe gows ar atflehgu wirkni uf muguras. To redsot, wihrum palizis tâ nelabi ap duhschu; winfsch greesees atpakat un eegahjis fkaistajâ mahjâ. Istabâ sehbejis tas pats wezais wihrinfsch, kas todeen wiram meschâ parahdijees un tuhlin usprafijis: „Nu, waj nu redseji, kâ zilwekeem winâ pasaulê klahjajs?“

„Redseju daudi fo; til nefaprotu, fo tas nosihme.“
 „Stat“, wezais wihrinfsch istahstijis, „tahs treknahs gowis, kas gar seedofcho ahbeli ganijahs ir tee zilweti, kas fawâ muhschâ dshwojufchi kâ zilwekeem peenahkas dshiwot; bet tee kraukti, kas tur otrpus kalna afins filê pebrahs, ir tee, kas dshiwot gribeja no tuwaku fweedreem pahrtikt un kam nebij schehl otram pahri darit. Turpretim ta gows ar atflehgu wirkni uf muguras ir tawa pascha seewa. Winas zeetâ firds bij aiflehgta ar tahm atflehgam, kuras tai tagad uf muguras.“

Dtra deenâ wihrs kahpa firgam mugurâ un jahja uf mahjam. Bet mahjâs nebija wairs neweena no pasihstameem: wisi bij apmirufchi; jo trihs fimts gadi bij pagahjufchi no ta laika, tur wihrs toreis no mahjam isgahjis un meschâ apmalbijees. Wihrs nu istahstijis fatu peedshwojumu ziteem. Bet lihds fo istahstijis, tâ fakritis un palizis par pelna fshupinu.

48. No gudrâ wihra. *)

Reif Welnam bijis eestahstits no kahda loti gudra wihra, kas fpehjet wifus peemahnit. Welns baidijahs no leelâ gudrineeka, kâ no nelaimes. Wihrs, to finat dabujis, tihfschi gahja weenu deenu pee Welna un pawehra masuleet durwis wakâ. Welns bij pakahris fakaltufchu ahdu un fita pa to, ka grabeja ween. Wihrs domaja: „Tahs Welna bungas;“ tadehl eefauzajs: „Laid mani, es mahku wehl labakt isbungot!“

Bet Welns, wihru pamanijis, aishirta durwis, fajidams: „Eij pee Nahwes, te til nenahzi!“

Wihrs aishahja pee Nahwes un falihga par kalpu. Dtra deenâ Nahwei negadijahs darba; wina fuhitja wihru pee Deewa, lai paprafot darba. Deews atbilbeja: lai Nahwe kaujot to zilwetu, kam schodeen muhscha gals. Bet wihrs peemahnija Nahwi, winfsch teiza: Deews efot pawehlejis Nahwei zauru deenu fokus graust. Nahwe isgahja pee darba: grausa refnus flumburus, ka wifs meschs atfkaneja. Wakarâ Nahwe pahrnahza nostrahdajufehs ar flapju muguru un atrada wihru pirti peramees.

Nahwe prafija: „Ro tu te dari?“

„Peros — nahz tu ar.“

Nahwe eegahja pehrtees, bet wihrs pa to laiku islihda no pirts un

*) Dtons Kirschteinis Dr. Wisa usprafijis.

aibulsteja durwis, lai nahwe netiktu laukā. Bet nahwe isliħda pa lodsiņu un aigahja pee Deewa wiħru apfuhdset. Wiħrs, pamanijis, ka labi nebuħs, pahrmuta mahjā. Nahwe ilgi ismeklejahs wiħru. Beidsot ta atrada behgli gultā un panehna to liħd.

49. Par strahdigo feewu.*)

Kahds wiħrs bij usaudsinajis fawu feewu par loti strahdigu. Reif wiħram eegadijahs aibrault. Winšč peeteiza feewai, lai plaujot tai deenā ausas. Bet feewa domaja: „Tufšā duħšā newar plaut: papreekšču iswahrišču brofastu un tad.“

Wina iswahrija brofastu, eelehja traufā un aigahja us lauku. Lauka malā ta domaja: „Waj buħs ehst jeb plaut? Ne — labak ehdišču.“ Strahdigā feewa faehda liħd pusdeenai. Pusdeenā ta domaja: „Waj buħtu labak gulet jeb plaut? Ne — labak gulešču!“ Strahdigā feewa faguleja liħd tumščai naktei. Wiħrs bij pahrbrauzis un newareja strahdigo feewu fagaibit.

„Jaet pakat, zitabi noplaus wifu lauku un buħs pahrstrahdajuseħs,“ wiħrs nobubinaja un aigahja pee feewas. Bet feewa kraħza graħwmali un ausas nebij ne aistikufe. Wiħrs, to redsedams, domaja: „Pag, pag, lai nu guļ lai — dabušču muħfu gows ahdu, apfegšču to, lai nenofalst, gan jaw tad no rihta atmodifees.“

Bet gows ahda bij fakaltufe un feewa jaw pamodahs pusnakti. Gows ahdu ta notureja par wilaini un tadeħt apsehja to gar rumpi. Bet mahjā ejot, ahda faħta nejauki grabet. Seewa briħnijahs: „Deefin waj esnu ta pate jeb ne? Kad fčo riht nahzu ausas plaut, tad negrabeju un tagad grabu. Ne — es buħšču no zitahm mahjam. Tomeħr, lai nepahrskatitos, eefču paprast.“ Seewa nogahja pee durwim un prasija: „Wiħrs, waj tew ir feewa jeb ne?“ Wiħrs, pamodees, atbildeja: „Ja, man ir pašam fawa feewa!“

„Bet, waj tew ir tahda feewa, kas grab?“

„Ne, tahda feewa man naw, kas grab.“

„Nu, tad esnu apmaldijuseħs — eefču us zitahm mahjam.“

Seewa aigahja us zitahm mahjam prasit. Bet, tā ka tur ari wiħru neatrada, tad aigahja atkal tahlak. Un tā ta staigā, ja naw mirufe, weħl fchodeen fawu wiħru mekedama.

50. Kā flinke ismahzita.**)

Kahds fainneeka deħls gribejis kaimina fainneeka meitu prezet. Bet tehws naw to dewis. Nu puišis prasijis, kapeħz nedodot winam fawu meitu? Tehws atbildejis: „Wina esot dikti flinka; winšč negribot redset wiħra nelaini un negribot peedsihwot, ka wiħram tamdeħt feewa jakut.“ Bet puišis teizis: lai tik dodot: winšč istikščot ar labu, jo esot pee rokas tščakluma faħles. Labi. Nu pahrweda mahjās.

Birmā nedekā jaunā feewa weħl strahdajuse, bet otrā nedekā faħkufe flinkot. Wiħrs neko. Weenu rihtu aigahjis ar faimi plaut; fči palitufe

*) Dtons Kirščteins Kr. Mišā usrakstijis.

**) A. L.-P. Dschubsteneetōs usrakstijis.

gultâ un fagulejufe lihds brokastam. Wihrs pahrnâhziis ar faimi brokastâ: fchi stajpijufe kaulus; brokastis ne wahrîts, ne raudsîts. Wihrs nefazijis ne wahrda; ee-ehduschî, ko dabujuschî un aîsgahjuschî pee darba. Bet promejot wihrs aîsflehdsîs wîfas malas un atflehgas panehmîs us lauku lihds, lai fchi nedabuhtu ne kumofu ehst. Pusdeenâ darijis tapat un wafarinâs ari tapat. Schi gan isgrabinajufe wîfas durwîs, bet, kas zeeti, tas zeeti. Pîrmo deenu zeetufe ne-ehduse. Dtrâ rihtâ wihrs pahrnâhziis ar faimi brokastâ; fchi pretim:

„Wihrin, es îflauziju pusîstabu!“

„Tas labi!“ Wihrs tuhlin eedewîs pusfchîhwja baribas, pusfchîehliti maîses un wairaf neteizîs ne wahrda.

Dtrâ rihtâ feewa îflauzijufe wîfu îstabu. Wihrs eedewîs wefelu fchîehlî maîses un wefelu podînu baribas.

Trefchâ rihtâ feewa îflauzijufe îstabu, îswabîjufe ganu, uslikufe katlu un tezinus aîsfteigufes pee wîhra.

„Wihrin, katls wahras, nahzi eebehrt putraîmus!“

„Nu, kad jau wareji katlu uslîft, tad putraîmus ari eebehrî — fchê atflehgas!“ Seewa panehmufe atflehgas un no ta brîhscha bîjufe labakâ fainneeze us pafaules.

Dafchas nedekas wehlaî feewas tehws nahziis raudsît, ko wîna flinkâ meita dara. Wezais eenahziis îstabâ un apfehdees. Bet meita tuhlin teîkufe:

„Tehî, nefehdeet, nefehdeet! pee mums nedod tahdeem ehst, kas brîhwê fehsh.“

Bet wihrs atteizîs: „Sehscheet tîf fehfscheet, teht! zeemîni nopelna maîsî fehdedamî, bet mahju laudîs eedamî.“

Dschuhstneekos fchi pafcha pafaka wehl tâ îstahstîta:

Rahdam fainneekam bîjufe flinka fainneeze: nedewufe nemas laudîm ehst. Sainneeks pats gahdajîs par ehdeenu.

Reîs fainneeks, us lauku pee darba aîseedams, pakahris pahtagu pee tahs gultas, kur fainneeze gulejufe un noteizîs tâ: „Pahţadîn — to tew faku — ka tu man fehoriht brokastu îswahri!“

Sainneeze gulejufe gulejufe un fskubinajufe pahtagu: „Pahţadîn, pahţadîn! waj tu nedîrdeji, ko fainneeks noteîza?“

Bet pahţaga nemas nekustejufes.

Wihrs pahrnâhziis. Sainneeze îflehufe no gultas un fuhdsjufe pahtagu.

„Wihrin, es lîku gan pahţagai brokastu wahrît, bet wîna negahja — toti flinka palîkufe.“

„Tas newar buht!“ wihrs atteizîs. Wînsch fagrahbîs pahtagu un zirtîs feewai, fazîdams: „Reds, zîf tshakli ta strahda, reds, zîf tshakli!“ Seewa to fapratufe un no ta laîka neshlîkojufe nekad wairs.

51. Seena jaglîs.*)

Rahdam tehwmam bîj trîhs dehli: diwî gudri, weens muksîs. Abî wezakee brahli weenmehr neewaja un îffmehja muksîti, bet wînsch lehna gara pazeeta wîfu.

Reîs feena laîkâ tehws ar wîfeem trim dehleem îsgahja feenu plaut. Saplahwa labu teefu. Bet no rihtâ faphtautais feens wîfs bîj nosagts. To

*) Wulfs Ushinneekos usfaktîjis.

redfedams, tehws otrà nakti darija zitadi: winſch lika wezakajam dehlam tahs deenas plahwumu fargat. Bet wezakajam dehlam fargajot iſgahja nelabi: leels wihrs (tas bijis pats welns) iſſita tam labo azi, pahrtreeza mahjäs un fmeedamees aiſneſa atfal wiſu plahwumu.

Trefchahs deenas plahwumu tehws lika widuwejam dehlam fargat; bet tam neiſgahja labati par wezako brahli.

Beidsot bij jaet muſkitim fargat. Nowafarè abi wezakee brahti iſfmeħja muſkiti: „Nu eij nu, eij feenu fargat, to wehl gorees! Mums katram krauklis iſknahba weenu azi, tewim iſknahbs abas.“

Lai gan wezakee brahti muſkitim nefa nebij ſtaħſtiujſchi no leelà wiħra, tad tomeħr muſkitis noprata, ſas darams, lai neiſeetu tapat, kà ſcheem abeem: winſch padabuja diwas fulites un eebeħra weenà ſirnaus, otrà akmentinaus. Nakti muſkitis ehda ſawus ſirnaus un nelikahs ne redſot, kà feena ſaglis turpat iſchuhrojahs. Saglis paneħma weenu kħepi un likàs aiſejam, laiſtam gaididams, lai muſkitis winu ſahktu kħlat. Bet, kad muſkitis ne kuſtet nepaſuſejahs, tad ſaglis duſnigi noſweeda kħepi un uſpraſija: „Ro tu tur ehdi?“

„Ro ehdu — ſirnaus ehdu!“

„Dod man ar!“

„Sche!“ muſkitis atbildeja un paſneedsa to fuliti ar akmentineem.

Saglis pakeħra weenu ſauju, otu un ſahka koſt, lai ſils gar azim metahs. Neħi ilgi ſaglim wiſi ſobi bij iſluħſuſchi. Sahpès tas aiſmeta akmentinaus ar wiſu kuli deefin kur un aiſlaidahs lapàs.

No ta laika ſeenam bij meers no ſagla un muſkitim meers no ſaweem braħteem: beſſobis wairs nenahza ſeenu ſagt un beſatſchi wairs nemehdija muſkiti.

52. Kà puiſis kħnina meitu fargajis. *)

Kahbs puiſis reiſ gahjis pa paſauli un uſkuħlees uſ tahda kruſtzeta, kur ſtaħwejis rakſtits: „Pa labo roku — laimes zekſch, pa kreifo nelaimes!“ Puiſis domajis: „Geſchu pa nelaimes zetu, lai redſu, waj tad nelaimes netaſ nau pahrfpeħjama.“ Winſch ilgu laiku gahjis un neſatizis ne tahdu nelaimi, ne ſchahdu; beidsot eetizis dſikà eelejà un eeraudſijis diwas pluhjamees.

„Kadeħt pluhktees?“ puiſis uſpraſijis.

„Ja, mums japluhzas wiſu muħſchu tehwa mantibas deħt, ja neweena negadas, ſas muħs iſſchirtu.“

„Nu tu briħnumi! kahba ta mantiba ir?“

„Te wina ir: zepure, kuru galwà uſlikdams, paleeħi par neredſamu, boſite, kura aiſneſ tewi wiſur, uſ kureeni tiſ weħlees, un mazinſch, kuzà wiſs paſaules ſelts faet.“

To dſirdeedams puiſis iſſpreedis iħſi: winſch paneħmis mazinu, boſiti, uſlizis zepuri un eefauzees: „Neħi, boſite, mani uſ to kħnina pili, kur daiħs prinzeſes!“

Boſite azumirkli aiſneſuſe puiſi uſ ſkaiſtu kħnina pili; bet abi pluhzejees meerigi aiſgahjuſchi ſawu zetu, puiſim patenzinadami, kà nu wairs nau japluhzas.

*) Wuſſ uſſinneetos uſraſtijis. Saħiħſini ar Nr. 46, III. daħa „Sudraba, ſelta, dimanta ſemes.“

Pils pagalmā puifis paflehpis zepuri un bofiti aif fwahrteem. Kehninfch ifnahzīs un prašijis: „Ro tu mefle?“

„Darbu mefleju!“ puifis atbildejis.

„Man ir gan darbs, bet tas buhs preekfch tewis par gruhtu.“

„Dod tif fchurp — no gruhtuma nebaidos.“

„Zabi!“

Nahlofchā nakti puifis panehmis fawu zepuri, mazinu, bofiti un eegahjis tai iftabā, kur meita mitufe. Meita puifi neredfejufe, jo winam bijufe ta zepure galwā.

Lihds pušnaktei nečas: meita meerigi gulejufe. Bet paſchā pušnakti ta peepefchi uſſchahwufehs un atwehrufe logu. Drihfi pa logu eelaidees ugunigs ſwehrs un nogahſees pee winas kahjam. No ugunigā ſwehra beidsot iſlehzis welns, tif lunkans un glaims, ka brihnumi. Welns pakehris kehniņa meitu un aifnefis pa meſchu meſcheem. Bet puifis ahtri fakehris fawu bofiti, uſſaufdamš: „Neſi, bofite, mani welnam pakat!“

Azumirkli puifis tai pili klaht, kur welns ar meitu aiſſkrehjuſchi. Welns danzinajis meitu ilgu laiku pa pils iftabam un nemaš neſinajis, ka neredšamais puifis wiſu nofkatas. Beidsot wedis meitu fawā mantas iftabā. Tur bijis tifdaudš ſelta, ka bail. Welns rahdijis to meitai, faqidams: „Das wiſš tew peederetu, ja tu man par lihgawu ſolees!“

„Zai, lai,“ meita atbildejufe, „rihtdeen eš wehl apdomaſchos.“

„Zabi!“ welns atteizis, „pagalmā pee wahrteem ir mašš kaula kozinſch; panemi to pehzať lihds un dod man rihtdeen ar kaula kozinu ſinu: ja eſi apdomajuſehs pee manim nahft, tad peeſiti trihs reiſes ar koziņa reſgali — buhſchu tuhlin klaht, ka prezineekš; ja ne, tad peeſit trihs reiſes ar koziņa teemgali — buhſchu tuhlin klaht par welnu.“

To faqijis, welns pakehris meitu un iſdanzinajis ahra no tašš iftabas. Bet puifis iſwilzīs fawu mazinu un noſſchufſtejis: „Wiſš welna ſelts lai manā mazinā un welna kaula kozinſch maziņa wiršgalā!“

Tuhlin wiſš ſelts eefpruzis maziņa un kozinſch nokritis wiršgalā. Pret rihta laiku welns pahnefis meitu atpakat un nolizis to winas iftabā; bet puifis nolizees meerigi gulet.

No rihta kehniſch, puifi eeraudšijis, brihniješ: „Lihds ſchim wiſš fargi no rihta bij nokauti, ka tad tu paliki dšihwš?“

Puifis iſſtahſijis kehniņam, ko peedſihwojis un luhdšis, lai faſauzot wiſus kara wihrus winam palihgā. Zabi. Ku peeſitis ar kaula koziņa reſgali trihs reiſes. Welns azumirkli bijis klaht, ka prezineekš. Bet puifis ar kara wihreem brukuſchi prezineekam wirſu un to nonahwejuſchi. Mirdams welns tif eefauzees: „Škafde, ka neatnahzu par welnu, tad buhtu norahwiš jumš wiſšem ahdu!“

Kehniſch nu bijis preezigs beš gala par manigo puifi. Winſch atſauzis mahzitaju, lizis fawu meitu apſwehtit un tad pawehlejis to ſalaulat ar puifi.

Pehz kahſam taš iſbehris fawu mazinu un uſtaifijis no ta ſelta few ſelta pili. Abi jaunee laudis dšihwojuſchi greſnajā pili laimigas deenas.

53. Nabaga wihra dširnatwinas.*)

Reiſ dšihwojis nabags wihriſch wezā buhdiņa. Winſch bijis ſtipri wezš un tadehť newarejis pahrtikas nopelnit; tif weena pupa pee buhdiņas

*) Wiſš Uſſinneeđš uſraſſijis. Šalihds. ar „Nabaga wihra dširnatwinas“ I. daťa № 48.

durwim ismitinajufe weziti. Sâhi pupa nesinot weenâ nakti isaugufe un fneegufehs augstu gaisâ, pahri par buhdinas juntu. Rahdu deenu wihrinfsch atkal isgahjis pupas fchliht un eeraudfijis, fa pupas galotnê fweeschineeks uslihdis. Wihrinfsch teizis: „Wai! kahds tu esi; man tik weena pate pupa un tu gribi winu nolauft, lai es badâ nomirstu.“

„Nebehda nefa,“ fweeschineeks atteizis, „sche tew weziti fchihs dſirnavinas; pagreesi tahs, tad buhs miltu, tad buhs pahrtikas papilnam.“

Wihrinfsch, firfnigi patenzinadamees, panehmis dſirnavinas un fahzis greest. Tuhdak radufchee3 milti bef sinas. Tai paschâ wafarâ tas eejahwis eejawu un otrâ deenâ bijufe tahda maife, kâ feers. Nu ehdis maifi ar gahrdu muti un ari atmetis wehl kahdu teefinu gailitim, fawam weenigam beedrim wezajâ buhdinâ. Gailitis pehz maltites uslahpis pupâ un dſeedajis:

„Kiferiku! nu mums abeem dſirnavinas!“

Bet kungs muishâ fadsirdejis, fa nabaga wihrinam tahdas dſirnavinas. Winfsch atnehmis dſirnavinas un pahrnefis muishâ. Wezitis gan raudajis, tomehr neko darit. Bet gailitis tezejis kungam pakaf un tik fauzis: „Kungs, atdodi nabaga wihra dſirnavas, atdodi nabaga wihra dſirnavas!“

Kungs lizis gailiti pakahrt, bet tas neko nelihdsejis; gailis ir tad wehl fauzis: „Kungs, atdodi nabaga wihra dſirnavas!“

Kungs lizis gailiti zept, bet tas nelihdsejis; gailitis ir tad wehl fauzis: „Kungs, atdodi nabaga wihra dſirnavas!“

Kungs apehdis gailiti, bet tas nelihdsejis; gailitis isbahfis knahbli zaur kunga wehderu un fauzis: „Kungs, atdodi nabaga wihra dſirnavas!“

Kungs pasfauzis fulaini un lizis atzirts knahbli, bet fulainim famifejees: kâ zirtis, kâ pahzirtis kungam wehbaru. Kungs atritis augfchpehdu un bijis pagalam. Bet gailitis, zaur pahzirtumu no wehdera islihdams, panehmis dſirnavas un pahrsteepris nabaga wihrinam atpakaf.

54. Bagatais un nabagais brahliis. *)

Windâ laikôs dſihwojuschi diwi brahli: weens bijis toti bagats, otrs toti nabags. Reif nabagatais brahliis aisgahjis pee bagatâ maifes luhgtees, bet bagatais isnehmis no apzirkneem paslepus wifu labibu un teizis, fa neefot ko dot. Nabagatais faflauzijis tās paschas smelknes un iszejis no tahm itin labu baltu maifi. Otrâ deenâ bagatajam gadijees pee nabagatâ aiseet. Nabagatais peedahwajis brahlim fawu baltu maifi, teifdans: „Sche brahl, ehdi, ko Deews man fwehtijis!“

Bet bagatais atzirtis: „Eij us elli ar fawu baltu maifi, ko tu man te dahwa!“

Nabagais prasijis: „Kur tad, brahl, elle atronama?“

„Eij tur, kur farkani logi, tur atradiſi elli!“

Sabi. Nabagais panehmis fawu baltu maifi un aisgahjis elli meklet. Us zeta tas fatizis weziti, furfsch prasijis, us fureeni ar baltu maifi ejot. Nabagais istahstijis, fa wina bagatais brahliis fuhstijis to ar baltu maifi us elli.

„Ak tã!“ wezitis eefauzees, „eij ar tad, bet ahtraf welnam neatdod baltu maifi, famehr tew ativehl, elles werdoſchâ katlâ pus pirftinu eemehrft.“

*) Wulfs Uſſinneekôs usraſtijis.

Labi. Pee elles wahrteem welns isnahzis ar trim galwam pretim un prafizis, zif gribot par to baltu maifi.

„Wairaf negribu, ka til tawâ werdoschâ katlâ pus pirkstiu apmehrzet.“

„Ja, ja, eij mehrzê wefeks; bet papreekschu atdod man baltu maifi.“

Nabagais brahlis atdewis baltu maifi welnam un eegahjis ellê pirkstu mehrzet. Bet lihds ko pirkstu apmehrzejis, tâ wijs selts, kas tur katlâ wahrijees, safalis par garu garu strehmeli pirksta galâ. Nabagais gabjis uf mahjam, bet strehmele tam wilkufees lihds un welni nespehjuschi to faredset. Mahjâ nabagais fahzis strehmeli kopâ tiht un re, kas nu isnahzis: fatinis til leelu selta laudsi, kâ labu ehfu. Tagad nabaga brahlim nebijis wairs jaehd smelknes no brahta apzirkna.

55. Daita.*)

Winôs laikôs kahdam fainneekam — atraitnim — bijuse koti daita meita ar wahrdu: Daita.

Reif fainneekam gadijees uf attahlu weetu jahf. Nisjahdams tas teizis: „Daita — manu meitin — ko tu wehlees, lai tew pahrwestu no fweeschuma?“

„Tehf, pahrnefi man baltu rofi — wairaf neka negribu.“

„Labi, meitin! apkopi til tshakli fehtas foli, balta rose buhs!“

Tehws aijjahjis. Projam jahjot isjahjis labi uf garâ zeta, bet atpakaf jahjot apmaldijees leelâ meschâ. Samaldijees trihs deenas, trihs nattis ne ehdis, ne dshbris, ne gulejis. Trefchâ deenâ ap wakara laiku usgahjis meschâ widâ staltu pili. Nu, sinams, tuhlin eeweetojis fawu sirgu kahdâ nojunâ, pametis ehst un pats eegahjis pilt atpuhstees. Bet brihnumi! pilt wijs bijis pa pilnam ko ehst, ko dsert; til neweenas dshwas diwehfelites nefur nepamanijis.

„Lai, lai!“ fainneeks domajis, „paehdischu, nodserfchos, apkopfchu fawu sirgu un tad liskhos meerigi wislepnatajâ pils istabâ gulet.“

Labi — isgulejees itin schirgts. Bet peezeldamees tas pamanijis, ka pa nakti pee pascha loga isauguse balta rose ar koschu seedu galâ. Sainneeks tuhlin atminejees, ko Daitai apfolijis un tadeht tezejis rofi noplukht. Bet tai paschâ azumirkli leels lahzis, ar kroni galwâ, isnahzis no meschâ un usfauzis: „Kâ tu cedroschinajees manu balto rofi noplukht? Tagad tew jamirfi!“

„Ai, lahziti, neefi til dufmigs; es jau pluhzu scho rofi preeksch fawas meitinas — Daitas.“

„Labi, labi; apsolees man rihtu no laba prahta atwest Daitu par lihgamu, tad kauna nedarifchu.“

Neko darit bijis jaahfolâs.

Lahzis nu iswedis fainneeku no meschâ un folijees lihds rihtam turpat pagaidit fawu apfolito lihgamu.

Otrâ deenâ Daita nonahkufe pee lahtscha. Lahzis to pahrwedis staltajâ pilt. Tur Daitai netruhzis neka.

Bet weenu deenu lahzis pahrnefis Daitai sinu, ka winas tehws flins. Daita tuhlin fahkufe raudat un wehlejusehs tehwu redset. Lahzis to apmeerinajis, fajidams: „Neraudi, zituriht tu buhfi pee tehwa. Sdhe tew schis mans grebsens, noleegi to pagalwi un meedfees til zeeti, tad buhs labi. Pa-

*) Wulfs Uhsinneekôs usrafsijis. Salihbsini II. dakâ ar № 18.

leegi ari kahjalâ s'cho trauzinu; tur eef'châ putnu peens; eedodi peenu flimajam, gan atwefelofees."

Daita tâ darijuse. Un, re, no rihta atmoschotees, ta wis nebijuse wairs staltajâ pili, bet pee flimâ tehwa. Pa nakti, ne manot, ne finot, gultina bij ainesufuse Daitu tehwa istabâ. Tehws loti preezajees un tuhlin eedsehris putna peenu, zaur ko us ahtru roflu jau palizis drufku labaks. Daita fakopuse flimo trihs nedelas. Treschâs nedelas beigâs putnu peens isbeidsees un tehws nu bijis pilnigi wefels.

Daitai gan wehl tizees palikt pee tehwa kahdas nedelas, bet ilgaf nedabujuse: tai parahdijees fapnos, ka winas lahjis nomiris un ka jasteidsotees us behrem.

Nahfoshâ nakti ta nolikufe atkal gredseno pagalwi un aismigufe. No rihta ta atradufehs staltajâ pili. Lihdi ko nu uszehlufehs, te atwehrufchahs durwis un flaihs prinzis eenahzis istabâ, fazidams: „Daita, mana lihgwina, tas labi, ka atnahzi; tu redsi, kas no tawa lahtscha nu isnahzis. Es nebiju wis lahjis, bet tik biju noburts us kahdu laiku par lahzi. Niswakar mans laiks beidsahs un nu esnu zilwefs. S'chi pils peeder man. Apraksim papreekschu manu mezo lahtscha kaschoku un tad eefim tawam tehwan pasinot, ka tam janahf us muhsu kasham."

56. Karaschu jaglis. *)

Diwi sehni bij leeli karaschu ehdaji. Reis pa laifmetu abi fehtas widû farunajahs par gahrdajahm karascham. Tas weens teiza: „Wadsi, buhtu jaet schonakt fainindôs karaschas sagt. Klehti winas ir — es sinu. Un tumfschs ari drihs metisees — kas muhs redsehs."

„Eij, eij — es gan neefschu!“ otris atbildejis.

„Ja man nahktu kahds beedrôs lihdi — tuhlin, bet weens pats gan neefschu.“ To teizot, peestahjees welns, fazidams: „Wadsi, kâ redsu, tu est nagigs puika; nahzi tik fchur — es eefschu tew beedrôs karaschas sagt.“

Sehns ar welnu aifgahjuschi. Lihdi ko palizis tumfschs, welns pazehlis klehtei weenu pakfschi un pa apakfschu eelaidis sehnu pee nedarbeem, nosmeedamees: „Ehdi nu karaschas, zil patihkaks!“ To fazijis, Welns palaidis pakfschi atpakal un pasudis.

Sehns wairs newarejis no klehts ahra tikf. Ko nu? Bailês tam pahrgahjuschi wisi preeki us karascham: winsch eetineeş pakulu buhfschi un paslehpées, kâ nu sinajis.

Otra rihtâ fainneeze eenahkufe ar fainneeku klehti pehz karascham. Saimneeks turpat fahzis fawu fapni stahlit, ko isgahjuscho nakti redsejis. „Waj tu sini ko, feewin?“ winsch eefahzis, „es fchoriht fapnoju, ka welns nahfoshu nakti doschot fawu sirgu dimeem sagteem, lai tee pahrwestu winam wifus muhsu bischu stropus. Ko domâ? — pahrwedifim schodeen wifus tos stropus, kurdôs bites un medus, te mahjâ un paslehpim; bet tufschos stropus pametifim bischu dahrsâ. Aistaisim wehl tufschajeem stropeem gahzis preekschâ, lai isfatitôs it kâ pilni un peekrahpsim welna sagtus.“

„Tâ pareisi!“ feewa eefaufufehs un aifsteigufehs ar fainneeku pee norunata darba. Bet klehts durwis palikuschas walam.

*) Wulfs Ufsmneekôs usrakstijis.

Sehns nu islihdis no pakulam, pawehris masuleet burwis un fkatijees, waj kahds winu neredj. Bet, kur nu redsehs: wisi mahjeneeki bijuschi patlaban bischu dahrsâ. Ko nu gaidit: tuhlin islehzis no flehts un paslehpées spałds, jo deenas laikâ mahjâ eet tas neusdrofchinajees, zitadi gandrihi waj peefertu.

Drihfi bijuschi pilnee stropi paslehpiti un tuffchee bischu dahrsâ atstahti tà, kâ norunats.

Bet sehns spału kaudjê gudrojis: „Pag, welna gabals, kad tu mani peekrahpi, tad nebuhs grehks ari tewi peekrahpt!”

Ko winfch nu fadomajis: tumfai metotees, aislihdis uf bischu dahrsu, eespraudees weenâ tuffchâ stropâ, aiswilzis no eekschpufes gahhtis preekschâ un gaidijis saglus.

Drihfi bijuschi welna sagli klast. Tee runajuschi: „Aiskustinafim, kurfch ruhks, tas ir pilns, tas buhs labs, to nemfim.”

Aiskustinajuschi weenu, otu — neweens neruhzis. Atnahkuschi pee ta, kurâ sehns tupejis un peestufchi.

Ur! ur! stropâ eeruhzees.

„Tas labs, tas labs — to nemfim!” sagli faukufchi un wehlfuschi to ratds.

Uf zela sehns atkal eeruhzees: „Ur, ur!”

Sagli teikufchi: „Paskatees tif, kas winam par stipram bitem — urkfsk, kâ fiveni.

To dsirdedams, sehns uf reisi isspehris ar peeri weenu gahiti un usfauzis: „Kas par fiveneem? Bites par fiveneem amat — to tuhlin redsefim: kur mana djonu wahzele?”

Sagli, tahdu leelu biti ar zilweka galwu eraudsijuschi, pahrbijufchees un laidufchi lekas wakam. Wini domajuschi, ka tas pats bischu wezais bijis.

Bet sehns, pasmeedamees, eebrauzis saglu sirgu kaiminu fehtâ un isstahstijis, ko isdarijis. Un, lai kaiminfch nekamotos, ka nahzis wina flehti karafchas sagt — tas atdewis winam sirgu par weenu karafchu.

Kaiminfch patenzinajis par sirgu un peenehmis sehnu dehla weetâ. Nu tam netrühzis nekad karafchas — un sagt tas wairs fawu muhschu negahjis, tadeht ka baidijees otrreis welna nagds eeklupt.

57. Welna stabule.*)

Reis kahds sehns ganija esera malâ gowis. Winam usnahza garfch laiks. Lai laiku pakawetu, tas padabuja lahpsstinu un raknaja esera malâ masu grahwiti. Drihfi grahwitis peepildijâs ar uhdeni un tezeja fchurindamees uf preekschu, it kâ gribedams razeju panahkt. Tâ tas darbojahs.

Bet uf reisi sehns nejauti pahrbijahs: esera uhdens fajka breefmigi mutulot un greestees. Peepeschi is mutulâ isschahwahs melns wihrs. Tas bija pats welns.

„Ko tu te dari?” welns usblahwa sehnam.

„Darbojos tapat, grahwiti rakdams,” sehns stomidamees atbildeja, jo trihzeja ais bailen.

„Sehns, waj tu traks efi — nerozi! Tu jan wari eseru beigâs tà nolaisi. To, luhdjams, nedari — esers ir mans mitekliis.”

*) Wulfs Uhfimneetds usraftijis.

Tos wahrduš dsirdeđams, sehns tuhđal nomanija, ka breefmigajam wihram łoti mađ sapratibas. Winſch palika droſchaks un ſmeedamees atteija: „Ja tu man labi maſfaſi, tad wairaf nerakſchu!“

„Ro lai tew maſfaju — naudas man tagad naw — ſche tew tađda maſa ſtabulite: to tu wari arweenu papuđſt, tad ſaimneeka łopi baroſees azim redſot.“

Sehnam ſtabulite labaf patika, neka nauda; winſch to tuhlin peelika pee mutes un puhta. Lais nu gan pagahja łoti iđſt, bet tiſ weena nelaimo: jo ſtabuli puhta, jo gowis lehja.

Sehns domaja: „Ro nu war ſinat — warbuht, ka winam ta jalez, ja grih ahtri nobaroteles.“

Bet gowis nebarojas wis: ar katru deenu tahs palika wahjafas un wahjafas. Saimneeks ſahfa brihnitees, kas gowim par nelaimi un nereti pahmeta sehnam, ka gowis labi nenoganot. Bet sehns arweenu tizeja: „Lai ſaimneeks ſafa, lai — gan jau peenahks laiks, kad gowis azim redſot nobarosees, ka breefmigais wihrs to teizis.“

Rahdu deenu ſaimneeks tomehr ſadomaja eet paſkatitees, ko sehns labi ar lopeem dara. Winſch neredſot aiſlihdada pa kruknu krukmeem un ſlepeni noſkatiđas. Te uſ reiſi sehnam eeſitahs prahta, ſtabuli papuđſt. Tuhdalin gowis lehja un ſaimneekam grihot negrihot ari bij jalez. Pehz laba brihſcha sehns atlika ſtabuli. Saimneeks, no lehſchanas wala patizis, duſmas ſagrahba sehnu un weda pee kunga apfuđſet. Sehns gan luhđſahs, bet nelihđſeja.

Tuwu pee muichas tee ſatika wagari. Wagars praſija: „Kur tu to sehnu ſteep?“

„Ja, ſteepſchu pee kunga apfuđſet — winam tađda ſtabule: kad papuđſch — jalez waj grihi waj ne.“

Wagars netizeja; lai papuđſchot, grihot redſet. Sehns iſwilka ſtabuli un puhta. Tuhlin wagars ar ſaimneeku lehja, ka traki, ſauđdami: „Nepuht wairs — deesgan, deesgan!“ Sehns atlaidahs.

Paſchds muichas wahrtds tee ſatika muichaskungu. Muichaskungs praſija wagaram: „Kur tas ſaimneeks to sehnu ſteep?“

„Pee kunga, zeenigs muichkungs; winam — tam sehnam — tađda ſtabule: kad tas papuđſch, jalez, waj grihi waj ne.“

Muichaskungs netizeja; lai uſpuđſchot, grihot redſet. Sehns iſwilka ſtabuli un puhta. Tuhlin muichaskungs, wagars, ſaimneeks lehja, ka traki, ſauđdami: „Deesgan, deesgan — nepuht wairs.“ Sehns atlaidahs.

Nu wiſi nogahja pee kunga. Kungs praſija: „Ro griheet?“

Atwedam te tađdu sehnu ar ſawadu ſtabuli: kad uſpuđſch — jalez grihot negrihot.

Kungs netizeja; lai uſpuđſchot. Sehns uſpuhta. Nu tuhlin kungs, muichaskungs, wagars, ſaimneeks lehja, ka traki, ſauđdami: „Deesgan, deesgan — nepuht wairs!“ Sehns atlaidahs.

„Wadſi, kur tu tađdu ſtabuli nehmi?“ kungs uſpraſija.

Tur un tur, ta un ta — sehns iſtahſiija.

„Das labi! es jau ſen ſinaju, ka manã eſera breefmigais wihrs — welns — peemahjo. Tew wajaga ar ſtabli winu aiſduht. Eij roz atkal to grahwiti un kad breefmigais wihrs iſnahk no eſera teikt, lai neroſ, tad tuhlin uſpuht ſtabuli, lai tas labi iſlezahs. Bet neatlaidees; puhti, kamehr pee beigam eſi winu noſauſejis. Gan tad tas ſahks luhgtees. Bet ahtrať nelaujees peeluhgtees, kamehr naw apſolijeas, eſeru atſtaht un uſ žitureeni aiſeet.“

Labi — sehns tà darija. Welns isnahza un prašija: „Waj tu atkal jau rozi grabwi?“

Bet sehns, ne wahrda neatbildejts, israhwa fawu stabuli un puhta un puhta, kamehr nokaufeja welnu ar platu muti.

Welns sahka luhgtees, lai nepuhšhot. Bet sehns ahtraki neatlaidahs, kamehr bij apfolijees, eferu atstaht. Neko darit — bij jaklendere us zitureeni dšhwot.

Kungs nu bij preezigs. Par atmakšu tas sehnam eedahwinaja jaunās mahjas un eezebla to par fainneeku.

58. Lopus waloda. *)

Wezōs laikōs lopi mahzejuschi farunatees. Rahdam fainneekam bijis lemts šcho walodu trihs reis noklausitees. Pirmo reisi tas noklausijees pawafari, ko gows ar wepri runajuschi. No rihta, lopus laukā laišhot, wepris lepni islehzis no ašgaldā un usfauzis: „Sainneeks, ubags, atwer wahrtus!“ Wakarā, lopus mahjā dšenot, gows teikufe: „Gefim mahjā, stilbošim ahtri — rihtu buhs jaukata deenina, leelaka sahlite!“

Dtreis fainneeks noklausijees rudeni, ko atkal tee pašchi runajuschi. Wepris wilzis gari, behdigi: „Es nihšchu! Es nihšchu!“ bet gows tik ehdufi, fajidama: „Ehdifim, ehdifim, las šin, kahda deenina rihtu buhs; waj tikšim wairs laukā!“

Trešcho reis fainneeks noklausijees sirgu farunā. Tas bijis seemu. Winšch klufu eelihdis sirgu stali un klaufijees. Weens sirgs teizis: „Te weens flepeni klaufahs!“ otrs sirgs atbildejts: „Lai papreezajahs, lai, beidsamio reisi, pariht tikpat wilšim winu us kapsehtu!“

Un tà ari bijis: no rihta fainneeks nomiris un treščajā deenā sirgi wilkufchi winu us kapeem.

59. Sakis un wezais medineeks. **)

Reij sakis atnahzis pee nespehziga medineeka un luhdsees, lai dodot winam pajumtu; winšch buhšhot par to labumu palihdset medijumus apgahdat. Labi — medineeks bijis ar meeru. Nu gahjuschi katru deenu kopā medit, bet, tà par spihiti, nekehrees neka. Bet reisi tomehr laimejees: no-gahjuschi breedi. Wezais medineeks tuhliit gahjis us mahjam pehz sirga, bet sakis palizis meščā breešča gatu apfargat. Winšch islaidees garščlaukus un laišijis breešča ašinis. Te patlaban gahjuschi garam lahzis, wilks, lapša un sakis. Tee, eerandšijuschi breedi nogahstu, kaki garščlauku ašinis laišam, nejauki fatruhufšchees. Beidšot sakis atščilbis pirmais. Winšch patščukstejis lahzim: „Waj šini ko, brah? Tam wajaga breefmigam šwehram buht, kas tur tahs ašinis laiša. Kuršč katris nenogahšišs tahdu lopu. Mums jarauga winšch peelabinat ar kahdeem gahrdumeem.“

Labi — lapša tuhliit aiškrejufe pehz sofs, lahzis pehz medus, wilks pehz katlina un sakis palizis, uguni kurdams. Drihš wiš bijuschi atpakat. Nu aptraipijuschi sofi ar medu un uslikufchi wahrhit. Lihdi ko sahtufchi

*) U. L.-P. Dschubstneekōs usraštijis.

**) U. L.-P. Dschubstneekōs usraštijis.

gahrſchigee garaini zeltees, tad katrs noridejees pee malas: lahzis uslibdis preede, wilks eelihdis ſchagaru tſchupà un lapſa ar ſaki aiſlibduſchi turpat uguns malà aiſ kruhma. Wehiſch dſinis gahrſchigo wiruma ſmaku taiſni kaſim degunà. Kaſis newarejis zeſt: palezis jaw weenu foli, otru, treſchu, kamehr beidsot, brihzi! bijis pee kaſlina klaht. Wilks, to redſedams, ſitis ſchagaru tſchupà ar aſti pee ſemes, kà pauſſchejis ween un neſinajis aiſ preeka ko darit. Kaſis, wilka aſtes galinu eeraudſidams, domajis, kà ta ir pele un tadeht kritis wirſà. Wilks pahrbijees. Tas lehzis no ſchagaru tſchupas taiſni pahr kaſlinu, bet lezot aiſſehrufees aiſ kaſlina weena kaſja — tam bijis jakriht un janofitahs. Kaſis noturejis wilku par milſcha peli. Winſch domajis, kà milſcha pele nodomajuſe winu apriht, tadeht ſpruzis, ko ween jaudajis, turpat preede augſchà. Bet lahzis to redſedams, domajis: „Nuja, wilku jaw noſita, nu nahk man pakat — labak lehſchu ſemé, kamehr wehl laiks.“

Lehzis ari. Bet kà jaw tahds lahzis: nolauſis kaſlu. Saſis, to wiſu redſedams, newarejis aiſ ſmeekteem wairs turetees. Tas ſmehjees un ſmehjees, bet atkal nelaimé: no ſmeekteem pahrplichſufe luhpa kruſtim puſchu. Tik lapſa neſajiuſe neka; ta nopurinajuſe galwu un aiſlaiduſehs lapàs.

60. Kà kaſis lapſas kaſwis.*)

Reiſ kaſis ar gaili nopirkuſchi pirti par dſimtu. Netahku no pirts ari lapſai-kuhminam bijuſe ala. Kaſdu deenu kaſis iſgahjis uſ medibam; gailis palizis mahjà. Lapſa kuhminſch to noſkatijees; winſch atlihdis pee pirts un ſahzis lehkat, ſahzis waimanat: „Waj, kà kaſjinas falſt, waj, kà kaſjinas falſt; ziſ tur ſilts eekſchà!“

Gailim palizis ſchehl; tas eelaidis kuhminu eekſchà ſaſlbitees. Kuhminſch tiſchu drebinajees un praſjijis gailim: „Kaimin, ko tu weens pats te dari?“

„Wahru kaſpoſtinus!“

„Waj newari man ari eedot eestrehbtees? Tu neſini, ziſ man auſſi drebuki ſſraida.“

„Kalab ne,“ gailis atteizis un taiſijees kaſpoſtinus eefmelt. Bet lapſa kuhminſch — gudrineeks — to tik gribejis: kà gailis pagreeſis muguru wirſà, tà kuhminſch krap! mugurà. Nu ſteepis nabadſinu uſ ſawu alu. Bet kaſis — kà par laimi — patlaban nahzis no medibam mahjàs. Tas ſatizis kuhminu un atnehmis gailiti. Gailitis nopurinajees, brihnidamees: „Deefin, fur winſch mani buhtu neſis?“

„Eij, paweehlais, eij — fur winſch tewi buhtu neſis: dihrat buhtu neſis. Kà tu man rihtu wairs nelaid neweenu eekſchà!“

No rihta kaſis atkal aiſgahjis uſ medibam; gailis palizis mahjà. Te kuhminſch klaht no jauna.

„Waj, kà man kaſjas falſt, waj, kà man kaſjas falſt; ziſ tur ſilts eekſchà!“

Gailim palizis ſchehl; eelaidis atkal eekſchà. Kuhminſch tiſchi drebinajees un praſjijis gailim: „Kaimin, ko tu weens pats te dari?“

„Wahru kaſpoſtinus.“

*) Gotards ar Daſwu Kr. Wirzawneelòs uſrakſtijuſchi.

„Waj newari man ar eedot eestrehbtees? Tu nesini, zif man auffsii drebuti fkraida.“

„Kalab ne,“ gailis atteizis un taiſijees kahpostinus eefmelt. Bet kuhminſch to tif gaidijis: kà gailis atgreesis muguru, tà frapt! kuhminſch bijis mugurà. Nu steepis nabadſinu uſ ſawu alu. Gandrihs jaw bijis pee alas, te gadijees kafis. Tas atnehmis kuhminam gaili. Mahjà ejot gailis teizis: „Deefin, kur wiſſch mani buhtu nefis?“

„Eij lops, eij, fo tu wehl wahrees! To tew ſafu, ja wehl rihtu laidifi kahdu eefſchà, tad nudeen, tewi ſufafchu!“

No rihta kafis atkal aiſgabjis uſ medibam; gailis palizis mahjà. Te kuhminſch klaht.

„Waj, kà man kahjinas falſt, waj, kà man kahjinas falſt; zif tur ſilts eefſchà!“

Gailim palizis ſchehl; eelaidis tomehr kuhminu eefſchà. Kuhminſch tihfchi trihzejis, drebejis, kà apſchu lapa un praſijis gailim: „Ro tu te weens pats dari?“

„Wahru kahpostinus.“

„Gailiti, kaimin, eedodi man ar kahpostinus.“

Gailitis gabjis pehz pobina, kur eefmelt; bet kuhminſch ſagrahbis to aiſ muguras un aiſſteepis uſ ſawu alu.

Kafis pahrnahjis; kahpostini wahrijufchees; gailiſcha neka. Wiſſch labi nojehdſis, kas nu ar gailiti notizis. Iſdomajees ilgi ilgi, kà wehl gailiti iſpeſtit no kuhmina nageem. Beidsot tam eefſchahwees labs ſadoms prahta. Wiſſch aiſſteidſees uſ pilſehtu un nopirzis kofli ar ſobinu. Nu nogahjis pee kuhmina alas un ſahzis til jauki koflet, kà aſaram bijis jabirſt.

Kuhmina meitas — Darija, Parija, Marija — tuhlin lihduſchas ahrà jaukaſs ſkamas klaufitees. Bet kura no alas iſlihduſe, tai kafis ſchnakt! ar ſobinu nozirtis galwu. Kollejis atkal. Pehz brihſcha iſlihduſe lapſu mahte. Schnakt! kafis nozirtis ir tai galwu. Kollejis atkal. Pehz brihſcha iſlihdis pats lapſa kuhminſch. Nu ſawizinajis ſobenu un nozirtis tam ari galwu. Schee nu gulejuſchi, kà lihduſs; bet kafis ilgi nekawejees; wiſſch ſteidſees alà. Uf tawas breeſmas! Gailitis gulejis ſaſeetam kahjam atmu-guriſki un patlaban kà buhtu kauts. Sa kafis weenu brihtinu wehlat buhtu atnahzis, tad gailitis buhtu bijis jaw winà paſaulk.

Bet no taſs deenas kafim ar gailiti bijuſchas diwas mahjas: pa ſeemu tee diſhwojuſchi pirti un pa waſaru lapſchu alà.

61. Diwi bagatneeki. *)

Reiſ bijis bagats wihrs; tam bijuſe daiſa meita. Dauds gribejuſchi daiſo bagatneeka meitu prezet; bet tehws katru reiſi atteizis: „Sawu meitu doſchu tifai tam, kas wiſmas tikpat bagats, kà es!“ Neweenam nebijis til dauds mantas un tadeht meitai nekad no prezibam nekas neiſnahzis.

Bet reiſ gadijees manigs tehwa dehls. Tas eegahdajees lepnu kariti, labus ſirgus, atjantigu kufſcheeri un brauzis pee bagatneeka meitas prezibàs. Uf zeta tehwa dehls praſijis ſawam kufſcheerim: „Waj tu mahki labi melot?“

„Melot nu gan ne, bet to apſtiprinat, fo tu fazijfi — to protu labi.“

„Labi, tad laid uſ bagatneeka pili!“

*) Dahwus ar Gotardu Kr. Wirzawneekòs uſraſtijufchi.

„Tawa meita!“ Wina nees; nu to es redsefchu! Rihtu lai fataifahs, pariht darinafim kahsas, pehzpariht buhs laulibas un tad pawadifchu juhs uf mahjam.“

Tà palizis. No rihta tehwa dehls patfchuffstejis fawam kutfcheerim: „Klaufees, mums isdewahs wijs labi; bet, kamehr mehs te kahsojam, tew jasteidsjahs uf mahjam un jauszet no dehleem augtis, augtis tornis. Tifdrihs es ar fawu feewas tehwu brauffchu mahjâs, tu aisdedsini augsto dehtu torni, lai furahs. Seewas tehws tad prafigs, kas tur deg; es atteifchu: „Ak tu nelaine, kamehr kahsojahm, mana augsta pils nodegufe, mani kahposti noswilufchi, mani feeri fagrusdejufchi.“

Wijs isdewees, kà norunats. Seewas tehws loti gan fchehlojees par nodegufcho pili, bet beigâs eefauzees: „Waj man naudas trubht; fche, fnotix, zil tew wajaga un taiſi zitu pili.“

62. Melnais fwehtelis (stahrks) — teefnefis.*)

Melnais fwehtelis no laika gala efot baltajeem fwehteleem par teefnefi. Reis baltajeem fwehteleem bijis fainneeka fehtſwidû ligſds. Mahtite isdehjuſe peežas olas. Bet, kamehr weenu deenu abi fwehteki purwmalâ laſtjuſchees, nebehdneeki — ſehni uſlihdufchi oſolâ, nonehmufchi no ligſda weenu fwehteku olu un uſlikufchi tai weetâ ſofs olu. Mahtite perinajuſe un iſperinajuſe trihs fwehtelenus un weenu ſoſlenu. Swehteku tehwinſch tuhlit uſpraſijis mahtitei, lai teizot beſ leegſchanahs, no kura putna tahdu ehrmu nehmuſe. Bet mahtite nodeewujuſehs, ka neka kauna neapſinotees — newarot ari nemaſ eedomatees, fur tahds gadijees, fur ne.

Tomehr atgadijums nahzis ziteem fwehteleem auſis. Nu fanahzis leels bars balto fwehteku un tirdijufchi, tirdijufchi, bet, kad neka newarejuſchi isdabut, tad aiſfuhtijufchi pehz weena melna fwehtela, lai ſpreestu teefu. Melnais atnahzis un noſpreedis: ehrma behrns noſweeſchams no ligſdas un mahtite paſarama. Behrnu noſweeduſchi drihſi, bet kahſchana wilzinajuſehs, jo nebijis neweenas wirwes. Beigu beigâs fagudrojuſchi tà darit: wairaf fwehteku ſalaidiſchotees uf weena oſola ſaru un leekſchot tikmehr, kamehr ſars kahdu teefnu no ſumbra atpliſſiſchot; eepliſſumâ mahtitei jaeabahſchot kaſks un tad ſars palaiſchams walâ, lai kaſlu ſaſchnaugtu. Zaw ſakluſchi uf ſaru laiſtees; bet fainneeks, to redſedams, ahtri uſlihdis oſolâ un iſglahtis mahtiti.

Nu melnajam fwehtelim bijis jaſpreeſch otrreis. Winſch noſpreedis: kas iſglahtis — tam peedots; til lai nu ſargotees otrreis ar ziteem putneem eelaiſtees.

Tà tas palizis. Nudenî fwehteki aiſgahjuſchi un fainneekam wijs notifikums wairs ne prahtâ nebijis. Bet otra pawafari, kad fwehteki atfal atgreesufchees, iſglahtâ mahtite pahſteepuſi leelu ſelta gabalu un nolikuſt pee fainneeka nama durwin.

63. Kraukta behreni.**)

Toreis, kad putni bijufchi raditi, tad krauklis neſin ko noſeedſees pret Raditaju. Raditajs noſodijis kraukli tà:

*) A. L.=P. Dſchuhſteneekôs uſrakſtijis.

**) A. L.=P. Dſchuhſteneekôs uſrakſtijis.

Wisi putni perinašot behrnus wafarâ; krauklim jaisperinot seemâ. Kad behrni nedekas wezi, tad krauklim leelahs peektdeenas rihtu preekšč faules lehfščhanas japahrnešot til daudš juhras uhdena, ka behrneem nodšertees. Bet, ja dašču gadu gadotees, ka juhra wišzaur aišfaluši un krauklim neešpehjamš uhdeni dabut, tad wina behrneem japaleekot par kowahrneem.

64. *Vaulatee.* *)

Starp laulateem laudim arweenu mehšot tã buht: ja wihrs loti tščakliš, tad feewa pašlinkata un ja feewa mudiga, tad wihrs mehšot gaušaks buht. Pate Laimina tã ešot reiš nolehmufe. Wina reiš pa semes wiršu wežas feewinas ištata štaigadama, prašjufe gailim zeku. Gailis atteizis: „Eš pa sehtas widu ween nolokoš, tadeht nešinu parahdit zeka, bet, re, tur faulgosti guš muššu puišis, tas šinahš.

Laimina prašjufe puišim. Puišis, newiššodams pazeltees, išteliš, tapat gukot, labo kašju un rahdijis ar kašju uš kuru puši jaet. Laimina neteikuše nefa. Gabalu gašjufe, ta eeraudšjufe meitu tščakli linuš pluhžam.

„Wadši, meitiš, parahdi man zeku!“ Meita tuhlin tezejufe naigi, naigi zeku rahdit. Ščkfirotees, Laimina fažijufe: „Tur faulgosti guš puišis, tas tew buš jaapnem par wihru, jo tã eš atronu par labu ešam: tu eši loti tščakla — wišč pakuhtraks, juš labi kopã faderešet.

Rã laimina toreiš lehmufe, tã ari wehl šchodeen tas peepildotees.

65. *Dschuhštēs teikas.* **)

Dschuhštēs bašniza guš semã weetã. Gešakumã laudis nodomajušči to zelt uš pakalna, tuwu pee tagadejãš Dschuhštēs muiščas. Pirmais pamata akmenis peešpeedis winuš šchahdu nodomu atmešt; jo akmeniš, kuršč deenu noweštis kalnã, pa naktim arweenu nowehlees tai weetã, kur tagad bašniza šahw. Laudis beigãš weenojuščeš bašnizu tai weetã zelt, kur pamata akmeniš katureiši nowehlees. Štaigu akmeni tee eemuhrejušči pee altera, wehlaš sem kanzeles. Tagad tas atronahš grihdã pee ee-ejamahm durwim.

Pehž bašnizas ušzefščhanas špogi nu tikai ištī fahkušči Dschuhštēs kalnõš tratot un parahditees. Naktis redšetas drihši šilganas, drihši gaišči farlanas ugumiš štaigajam.

Uš ugumim lehtajušči gan farkani, gan melni wahzeefči. Wihreešcheem bijušči farkani wahšu fwahrši mugurã, feeweetem melnãš šišču kleites.

Reiš wežš wihrinšč pušnakti gašjis gar mineto kalnu. Gar grabw-malu wilzees glihti gehrbees jaunškungš, škaitidamš pa wahžiški wihrina šokuš. Wišč apštahjees un gribejis jaunšungam padot godu, bet ščis nošudis, kã uhdeni.

Žitã reiše atkal šchihš turpat eeraudšjis melnu auneli gušam. Šchihdinšč preežigš eeželiš auneli ratõš. Bet pee Dschuhštēs bašnizas jau auneliš fažis uš ahtru roku augt, tã garumã, kã platumã peenemdamees. Žhã

*) M. L. P. Dschuhštēnekõš ušrakštijis.

**) M. L. P. ušrakštijis

laizina schihda rati bijufchi no auneta til pilni, ka karfchkejufchi ween. Nu nabadsinfch, redsedams, ka naw wairs joki, nomauzis ritenus, flaitijis, wehlis milsu aunu is rateem. Bet auns fahzis par schihda publem un bailem gahrđi smeetees. To dsirdedams, schihds atstahjis ratus un dewees trihzedams, drebedams us tuwejahm mahjam pehz paliha. Sinkahreee laudis bareem fanahkfufchi schihdu pestit, bet auna wairs neatradufchi. No tam iszehlees fchahds fakams wahrds: „Smejahs, ka Schmuta aunelis!“

Spogi wehlať eemitinajufchees ari Dschuhkstes upite, kura burbulu gar teiku kalna malu. Kahda wafaras nakti daschi jaunekki gahjufchi ais teiku kalna upite wehshot. Wini, tautas dseefmas fandinadami un ap ugunskuru faheshdami, pahrspreedufchi itin omuligi scho un to. Wehshofchana nemať negribejufe lahga weiktees. Drihfi bijufe pusnaktis un wehl neweena wehsha. Te ap pusnakti iszehlees uhdena apafcha leels trofknis un grabeshana. Sflizees, itka kahds fistu ar daudj wefereem pa dehli. Jaunekki dseedajufchi un tchalajufchi, trofchna daudj neewehrodami. Grabeshana drihfi nobeigufehs un nu wehshi kahpufchi til leeleem bareem, ka nespehufchi tos ne faemt. Pehz laba brihsha iszehlees atkal trofknis; tas lihdsinajees medineeku safu trambifchanai ar klistchkeem un flabureem. Wehshi atkal kahpufchi neapfinaameem pulkeem. Bet nu nahzis wehl trefchais trofknis, tas pahrspehjis abus pirmajos. Druhmiga uhlfchkinafchana, sweegfchana jautufehs ar breefmitigu ruhlfchanu, grabeshanu un flabinafchanu. Trofknim beidsotees, stahski (fwehtuki) parahdijufchees nepahreddfameem pulkeem upmale. Tee lozijufchi kallus, kahrfchkinajufchi un nahkfufchi arweenu wehshotajeeem tuwak. To redsedami, puifchi pakehrufchi krihtinus un steigufchees us mahjam. Swehtuki, wineem aisejot, atkal nosudufchi.

Wehl wairaf Dschuhkstes Lanzeneeku fudmalu esera fenaf fpogojees. (Schihds fudmalas fenaf dehweja par Peenawas fudmalam.) Ta kahds wihrs nowafara ghjiss ar fawu feewu swejot. Swejojot tee eeraudfijufchi esera widu leelu akmeni iselamees, us kura melns funs tupejis. Akmenis ar funi atkal nosudufchi, bet nu tanti weeta atspihdeja gaisa apbrihnojami gaischs uguns stabs. Esera mala pat adata bijufe eeraugama. Uguns stabam fpihdot, fudmalu dambis fahzis ehrmigi brifchket un brakfchet. Seewa islehfufe is uhdens un luhgufe ari wihru iskahpt; bet wihrs ta bijis nobaidijees, ka nejaudajis neds pakufstet, neds parumat. Pehz brifchkefchanas uhdeni bijufe dsirdama sipra pluntfchofchandas; uguns stabs dedis wehl gaischaki un tad pazehlfufehs uhdens wirfu gara, balta feeweete, gareem, gaischeem mateem un ugunigam azim. Seeweete usfautufe wihram draudofcha balfi: „Atstahj manu mahjokli, zitadi tew flikti klahfees!“ Wihrs ar feewu aismufufchi.

Zita reisē feeweete parahdijufehs kahdam Dschuhkstes Lanzeneeku fainneekam, no Rigas brauzofcham. Ap paschu pusnakti pa fudmalu dambi brauzot, firgs neaufchi farahwees un apstahjees. Saimneeks, azis pazelot, eeraudfijis firgam preelchā boltu, flaitu feeweeti. Wina luhgufe raudofchā balfi brauzeju, lai aistekot to, ja wairaf ne, ar pahtagas kahtu, waj afs galu; bet fainneeks baidijees to darit. Weidsot ta fazijufe: „Ja buhtu mani aistizis, tad es buhtu pahrwahrtufehs par naudas tchupu, bet nu fimts gadus jau gulejufe, fimts wehl jagut.“ Pehz fcheem wahrdeem jaunawa eegahjufehs esera, ka nobtikhfchkejis ween.

It pehz defmit gadeem kahđai dsihwibai jastihstot schini esera. Senee melderi nowehrfufchi zilweku flihlfchanu zaur to, ka noslihzinajufchi it pehz defmit gadeem kahđu laki, funi, waj zitu kahđu dsihwneeku. Scha laika

melberi to wairs nedarot, tadeh! tagadejõs laikõs aiseetot dauds dšihwibu bojã. Wezee faka: „Ro lai daram, jaunee arweenu gudraki; bet ahre! kas nu ir winu gudriba? Weena dšihwiba aisgahja aispehrn, fchogad jau atkal otra un tas wijs tifa! winu gudribas labad.“

Simts gadus wehlat fchi pate feeweete parahdijufehs atkal kahbai kalponei, kas dšihwojufe Graufdeneeku Rajutu mahjãs. Kalpone, pušnakti no feena grabhšchanas mahjã nahkdama eeraudšijufe netahlu no ešera, Graufdes Rajutu zeta galã (kahdus simts folus no tagadejã Dšuhštles Lanzeneeuku ffolas nama) — baltu, flaitu feeweeti. Ta luhgufe kalponi, lai jele winu mafululeet ar grabhekli aistteetot; bet fchi to nedarijufe. Tad jaunawa, uš ešera puš folodama, teikuš: „Buhtu mani aistikufe, tad es buhtu palikufe par naudas tšchupu; bet tagad diwšimts gadus ešmu gulejufe un nu man jagut muhšchigi.“ To išteikufe, ta jonẽem aistkrehjufe uš ešeru un eegahšufehs uhdent.

Žetmalã starp Dšuhštles Lanzeneeuku Anišču zeemu un mešchjunkturã mahjam atrodãs kahda strautina (walka) malã jauks mešcha lihziš. Kur tagad mešcha lihziš lihgojahš, tur fenat Mefku mahjãs bijufčas. Mefku fainneeks bijis warens burwiš; it ihpašchi ņchihdus tas newarejis eeredset. Saimneeks, reiš no ņchihdeem dašchas leetas nopirziš, paņehmiš ņawu zãunu zepuri, to mafuleet pabersejis, un tad iškratišis dauds dukatu. Šchihdi, to redse-dami, kaulejušchees tiš ilgi pehž brihnumã zepures, kamehr fainneeks to ari pahrdewiš. Bet nu ņchihdi bijušchi peespeesti ari burwu wahrduš mahžitees, jo beš teem nauda negadijufehs un negadijufehs. Winšch eewediš ņchihdus pagraba un mahzišis tos tiš ilgi burt, kamehr nabadšini palikušchi pawiřam mehmi. Saimneeze apšchelojušehs par ņchihdu nelaimi un luhgufe wiħru, apburtajeem walodu atdot. Šchis paklauřijiš feewas balši, paņehmiš mafu needriku un atkũtãjiš ņchihdeem mehles. Walodu atdabujušchi un burwja mokaš aismirufušchi, tee ņinkahriģi ņahkušchi apbriħnot needres ņpeħku. Un, kad wehl burwiš pee tam eštahřlijiš, ka ar wiãã needri warot pat mironuš atdšihwinat, tad ņchihdi plijušchees, kã ruħta nahwe, lai fainneeks miģot zepuri ar needri. Mefka bijis pilnã meerã.

Šchihdi aibraukufchi un mehģinajušchi kahdã muiřchã miruřchu Ćungu uřmodinat; bet burwja needre neiřpildijufe winu wehľeřchanõs. Lai nu gan Mefku mahjãs ņen jaw bijufčas iřniħzinataš, tad tomehr winu fainneeks jeħ burwiš tur arweenu pehž nahwes wehl redsets ņpogojamees. Reiř ņenakãis meřchajunkurš, pawehlu gar Mefku meřchu no medibam nahkdamiš, eeraudřijiš warenu kariti tšchetreem ņirģeem. Meřchajunkurš miħligeem wahrdeem tiziš eeařinãtiš karitẽ un atrãdiš tãni wezu řirģalwi feřcham, kurřch teizees ņenakãis Mefku fainneeks eřam. Tilkihdš ka meřchajunkurš ari bijis jaw labi eefehdees, te kutfcheeriš ņibiãã ahtrumã laidis pa wiřeem zereem un apturejiš pehž ilgãš braukřchanãš pee jaukãš pils durwin. Pili wiřš laistijees un mirđsejis ņeltã, řudrabã un dařchadãš uguniš. Sahle bijufe pilnã weefu; bet meřchajunkurã eeeģot, weefi pařuduřchi un uguniš apdřiřufčas. Durwiš tunřã newaredamã atrãřt, taš nolizees kahdã faktã garřchlaufuš un eefnaudees. Atmořtotees muħřu meřchajunkurš neatradees wiš wairš pils řahlẽ, bet Mefku meřchã, řlapjã grabwi.

Beř ta tur beeschi ween dširdeti dařchadi trořřchni, kã: waideřchãã, beħru breħřřchãã, pretdabiřka taureřchãã, wiřtu treħdeřchãã un řchãuřchãã. Kahdã wařarãš řweħřku nakti iřbãideti ari turpat kahš Dšuhštles-Lanzeneeuku fainneeks ar puřiš, kuri iřgãhjuřchi plãwu apřargat no nogãniřchããš. Wiři tã řtaħřta: nolikuřchees strautina malã netahlu no kahdã

tiltina un gaidijufchi Saules mahmulinu uslezam, kur ganini, no spofcheem stareem modinati, mehds fawus lopinus laukā dsiht un nereti paganit, tā fakot, lopineem istapdami, muhsu fainneeka sakainā plawinā.

Bet ap pušnakti plawas fargus istrauzejis fchaulchaligs trofknis is tiltina apafschas. Wifsch eefahkumā lihdsinajees ratu grabefchanai, wehlaku uf mescha puši aifwilkdamees, islizees it kà dauds rati weltos pa zelnu zelmeem — zeru zerem. Trofknim no mescha malas atpakał nahkt, ratu rihbefchana isflaufijufehs it kà fchlahfchana, pluntfchofchanās, zaur uhdenū pelkeem fkreemot. Bahtagas pliufschkinot, tas eegahsees, ka nowahrijees ween, leelā, wezā ofolā.

„Waj dsirdi?“ fainneeks jautajis.

„Dsirdu gan,“ puifis atteizis un taifjees ofolā fchaut, bet fainneeks atturejis winu, fazidams: „Nefchauj! fchahweens war atpakał nahkt un tewi paschu kert. Ar fpoageem nejokofimees.“

Abi aifsteigufchees uf mahjam, norunadami zitā reisē pa trijeem plawu fargat, jo trijeem, wai wehl wairakeem, fpoqi nerahdotees.

Scha gadu fimtena eefahkumā faldati pakałruichi Dschuhkstes Lanzeneeku Zentschu laukmalā — Delfschnas meschinā — pee kahdas egles wezu schihdinu. 1869. gadā egli un Delfschnu nozehrtot, atrasti wehl minetā eglē eefihmtee 1800.

Behz schihda pakahrfchanas fahkufe ehrmiga un fpoziga uguns staigat. Wina ižehlufehš katru reisi Delfschnā un lehnitem wilkufehš waj nu uf Dschuhkstes Lanzeneeku fudmalu eseru, waj kunduru kapsehtas puši. No bailiga zilweka uguns nekad nebehgufe, bet stahwejufe tikmehr meerigi uf weetas, kamehr bailigais atkahpees; turpretim drofcham ta gahjufe weenadā attahlumā pa preefchu. Dschu reisi ta no wihra nesta ar melnu apgehrtu; dafchreis atkal fkehjufe puhka isflatā pa gaisu. Pat ugunotas karites weidā wina redžeta aiflaihchamees.

66. Beenawas teifas. *)

Reis welns fwefchas femes apzelodams, nahzis no Sweedrijas lihds Dundagai pa juhras apafschu. Weefulis, wina fulainis, to pawabidams, fadragajis dafchu labu kugi, par to welns uhdens apafschā gahrđi pafmehjees. Dundagā welnam usbruzis Behrkons, kurfch fahšana gabalu aifdsinis lihds Jaunjelgawai. Netahku no Jaunjelgawas tam kahdā talnā nokritufe tupele, zaur to kalns pahrwehrtees par purwu. Sچه meeru nedabujis, welns laidees tahlak lihds Lestenci un lafijis fawā milligi leelā maifā atmenus, ar kureem domajis Behrkonu nosweest. Lestene negantneeks issadsis kahdās mahjās lihki is flehts un 4 melneem firgeem aifwedis. Behrkons nedewis ari Lestene tam ilgi meeru, bet trenzis taifni uf Beenawu. Welns gan fkraididams raudfijis ar faweem atmeneem pretim turotees; bet milsu maifš patizis walā un atmeni isbahrstijufchees pa wifu Beenawas apgabalu. Pretim turotees, nokritufe ari wehl otra tupele no kam ižehlees Beenawas tihrelis jeb purws. Negribedams basam kahjam tahlaku fkreem un Behrkonu ari wairs nemanidams, tas meerigi apgulees pee Beenawas Stagaru zeema. Bet kur launais atradihs meeru, kur faldu dufu? Pat Stagaru zeema gailis tam eenaidneeks, jo wina newainigā

*) A. L.-B. uskrastijis.

dseefnina to aibsinufe us Leifcheem. Tur, kur welns gulejis un fawu galwu nolizis, besdibenis ijzehlees, kuru wehl scho baltu deenu par „Welna azi“ fauz. Senakais Stagaru Krautschu fainneeks fawehrpis 3 mahrzinas dsijas un mehrojis besdibeni, bet dibens naw un naw bijis fasnedsams.

Reif kahds Stagaru zeema fainneeks, pawehlu mahjās braufdams, redzejis ijjahjam ij Welna azs purwina 20 fposchus jahtneekus. Us zeta stahwejis wezs wihrinſch ar uguns lahpu rokā. Lai gan fainneekam zelsch un wifa apfahrtne bijufe til pasihstama, ka pat azis aismeegot buhtu warejis leelitees mahjās atraft, tad tomehr, jahtneekus un wihrinu ar uguns lahpu eeraudsidams, tā apmulſis, ka nefinajis, kur atronaš, kur ne. Winſch praſijis wihrinam pehz zeta; bet ſchis, ne wahrdina neatbildebams, nojudis pee kahda ofola ar wiſeem jahtneekem. No ta laika wihrinſch beeschi ween redsets naktis pee ofola ar lahpinu stahwam.

Peenawas teiku ihstais widuzis ir Raganu kalns — welna tupeles purwa galā. Ap wīnu wezee Peenawneeki maht garas teiku wirtnes piht.

Peenawas fenakais muiſchas kungs beeschi ween gahjis us Raganu kalnu par wilkazi pahrwehrstees. Tā kahdā wakarā, labi pawehlu, tas fuhtijis kahdu darbineeku us Dschuhſti. Gar mineto kalnu ejot, wihru aplentufchi til dauds wilku, ka azis apschibufchas. Wihram, tehws muhs ſkaitot, islezis no bara pahrahi leels wilku tehwinſch un ar fawu flotas asti aibsinis zitus wilkus. Gaiķōs darbineeks atkal eeradees Peenawā ſweiks un wefels. No rihta muiſchas kungs praſijis: „Nu, kā tad wakar klahjāhs? Waj wilkus nefatiki?“

„Kā tad nu bes fatiſchanas,“ darbineeks atbildejis.

„Nahz un pateizees, jo es biju leelais wilku tehws, kas tewi isglaħba. Bet, nelas, eſim us klehti, doſchu us iſbailem labi gaķas ſaehstees.“

Klehti muiſchas kungs ſklubinajis wihrinu gaķas ziflu ſobōs us riju nest, tad buhſchot wīnam eemahzit par wilkazi pahrwehrstees; bet darbineeks naw peenehmis tahdu peſteku mahſflu.

Bes tam Raganu kalnā redseti naktis baltas kaķas, melni funi, melnas zuħķas apfahrt blandamees. Ziti ſaka, ka tahs nelaiķā miruſchas dwehſeles, jo mehra laiķōs Raganu kalnā eſot ſaratti pa tuhſtoſcheem lihku, kuru ſaulus wehl ſchodeen atron. Daſchi atkal stahsta, ka tahs noſuhmetu behrnu dwehſeles. Schahm dwehſelitem til ilgi jaſtaigajot apfahrt, kamehr tas laiķs pahrgahjis, kur Deews, behrninam dsimſtot, bij nolizis dabigā nahwē mirt.

Kahdā rudens nakti daſchi fainneeki, no Dschuhſtes brauzot, redzejufchi kariti iſchetreem melneem ſirgeem brauzam un Raganu kalnā azumirkli noſuhdam.

Zitā reiſe atkal kahdam kurpneekam, deenas widū pa leelzeķu ejot, peefitufchees diwi melni funi un pawadijuſchi to, peemihligi aſtes lunzinadami, lihbi Raganu kalnam. Kurpneeks preezajees par ſaweem zeta bedreem un gribejis winus paglaudit, bet tee azumirkli noſuduſchi kā uhdeni. Zitam atkal melns muſtulis pa zeta wirſu ritinajees, kurſch, ar kahju paſperot, palizis par pelnu iſchupu.

Pat atraſtas leetas tur nedriħſtot pazelt, ari tahs eſot apburtaš. Tā kahds fainneeks reiſ pazeħlis ſudraba rubli un iſdewis wīnu wehl tai paſchā deenā Dschuhſtes frogū. Mahjās pahrejot, rublis atkal atradees kabatā. Nu raudſijis wīnu iſdot Riga, Jelgawā, bet kā atpaķat, tā atpaķat. Saimneeks eeſahķumā preezajees ar tahdu rubli laimigs un bagats tiſt, bet driħi jo driħi nomanijis, ka no ta laika mahju ſweħtiba katrā kaktā un ſtuħri ſahkufe azim redſot us leju eet. Bet kā no rubta waķam tiſt? Sweed wīnu aķā

waj uguni, kà atpakal, kà atpakal. Utradejs til tad beigàs tizis no rubla wakà, kad to aprazis tur, kur pazehlis.

Rahdà jaukà rudens nowakarà ari kahds muischneeks Raganu kalnà peedsihwojis dihwaimu atgadijumu. Wirsch, dflàs domàs no Grimmis, atlahwis fawam kumelinam rahmi jo rahmi us preekschu kahpt. Te pee mineta kalnina firgš nejauschi farahwees un jachtneeku pahrsleigufchas jaulas, fehras ehrgetu flanas. Jachtneeks, laiziku pallausijees, peeschahwis bruhnajam un laidis lihds tuvejai Dschuhfles basnizai pahrllezinatees, waj te kahds basnizà nekandinatu; bet darbineeki, kuri basnizas tuwumà wehl strahdajusch, zeeschi apgalwojuschi, ka nedš kahds tai deenà basnizà bijis, nedš ari ehrgeles kahds fskandinajis.

Tapat reis behreneeki Raganu kalnà peedsihwojuschi leelus brihnumus, jo redėjusch, gaisà, taifni us sahrka, warenti spofschu uguns stabu. Stabs pawadijis lihki lihds kapehtai. Lihkis, stabam nosuhdot, palizis us reisi til fmags, ka to weens firgš tiko warejis pawilkt. Wezs wihriusch isfkaidrojis behreneekem, ka stabs efot bijis zefsch, pa kuru gari aischahjejam nahkusch pretim. Tahdi stabi ari efot redsami gaisà pee ugunsgrahleem, kurdš daschu reisi zilweki fadegot. Sirgam tadeht stipri efot jawelk, kad gari noschschotees us sahrku. Wihriusch flufitnam pamahzjis fawu dehtu, kurfch bijis lihka nesejòs, lai pee kapeem masuleet pazetot weens pats sahrku un turot til ilgi, kamehr ziti neseji fahfchot fawàs pufes zelt. Ja to darischot, tad winam buhchot koti weegla neschana, turpretim ziteem fmaga, jo gari palihdot pirmajam sahrka pazehlejäm lihki nest.

Netahlu no Raganu kalnà gul Beenawneeku Alunu zeems. Kahds scha zeemata fainneeks reis jaukà seemas wakarà gaidijis fawà lautmalà fatus. Wina kaiminusch pa to starpu gahjis gar faku gaiditaja lautmalu un fastapis leelu, melnu funi. Swns gribejis no pahreleka piktuma pat apeht fainneeku. Labi isrehjees, tas pahrelehjis pahr grahwi un nosudis us pehdam. Saimneeks, domadams, ka faimina fums, rahjis pa jokam faku gaiditaju, lai oträ reis funi wais nelaischot pa naktim zilwekus plehst. Satu gaiditajs nodeewojees, ka dširdejis gan fahaluschà sneega zihfieschanu no wina eeschanas, bet nebuht ne pittà funa reeschanu. Bes ta wina fums ari atronotees istabà. Labakas pahrllezibas deht abi panehmusch uguni un gahjuschi funa pehdas mellet, bet ari tahs neatradusch.

Wlafus Raganu kalnam, pascha welna tupeles purwà galà, atronahs Beenawas masmuischà — Kentschi. Schahs masmuischas rijas fenat no spogeem kà apmahktas bijuschas. It ihpafchi weenà weetà, netahlu no krahfns mutes, darbineeki nekad newarejuschi gulet, jo nakti nahkufe kaila roka, gan guletaju glaudit — gan aischahjam atschgarnus wasat.

Reis darbineeks, weens pats rijas krahfni turinadams, eelizis rahzenus zept nn isgahjis peedarbà scho to faridet. Pehz krichtina tas nahzis fawus rahzenus apskaittees un eeraudsijs krahfns bedre melnu wihru tupam un ar garu eefmu rahzenus bastam. Melnais beigàs fadubris rahzenus us eefmu un fazijis: „Tschesch Zehlopam, tschesch man; tschesch Zehlopam, tschesch man!“

Darbineeks, nobaidijees, aischkrehjis us istabu, peedsihwojumu ziteem pawehstit. Wihri, feewas, behrni tuhdat aischsteigufchees us riju un atradusch wehl melno spogu us ahrdeem tupam. Spogs, eesaukdamees: „Eefmu augstaks par jums wiseem!“ nosudis.

Daschu reis attal melns tekulis un balta kafa lehtajusch gar rijas lodsiieem, badijusch feemmalas un kahrpijuschi semi.

Reis Kentschôs dshwojis drofchs kalps, kurfch leelijees garus un fpogus weens pats no rijas aishfht. Schis panehmis pihladscha rungung un kahdâ seemas fwehtku nakti fahzis rijas seenas welet, ka putejis ween. Gari un fpogi behgufchi kâ spati pa lodfneem laukâ, eesautdamees: „Atfchefa, atfchefa, tehtinfch muhs isflawa!“ No ta laika fpogi rijâ wairs nerahdijufchees, bet nu wehl jo trafaki Raganu kalnâ.

Wifî pusanaktis baidijufchees gar fpogu kalnu eet, tif drofchais wihrs Kentschôs tahdas bailes nepafinis.

Tâ kahdâ jaungada wakarâ peetruhzees Kentschu kalpeem fihwâ. Katrs labpraht buhtu aishgahjis lihds Dschuhkftes krogung zitam pakal — jo fchnabis toreis makfajis tif 9 kapeitas stopâ — ja tikai fafoditais Raganu kalns nebuhtu bijis zelâ. Kad drofchais redsejis, ka neweena negadabs, kam duhfchas pehz zita eet, tad dufmigs eesauzees: „Sehnalu faki, doheet naudu! es neween fihwa pahrnefifchu, bet idfihfchu ari wehl Raganu kalnâ fpogus.“

Tâ lepni un drofchi tas aishgahjis. Ziti, brihnodamees par wihra drofchibu, nosehdufchees gar galdiru, stahfidami weens otram Raganu kalnina teitas, pafatas un gaidijufchi aishgahjeu pahrnahtkam. Gaidijufchi, gaidijufchi, bet kâ nenahf, tâ nenahf; un, kad to wehl gailôs nefagaidijufchi, tad wifî fataifijufchees, eet meklet. Mekletaji beigâs ari atradufchi nabadsinu Raganu kalnâ puspagihbushu, bes fajehgâs. Kad tas pehz laba laika atkal atfchilbis, tad istahfijis, ka no Dschuhkftes krogung atpakal nahkdams, eeraudfijis Raganu kalnâ jauku pili ar dauds logeem, katru logu ar 2 fwezem apgaifmotu. No finkahribas winfch peelihdis pee weena loga luhkotees, kas ihsteni eefchâ atronas. Al brihnumi! azis no fposchuma un gresnuma apschibejufchas. Wifî laifitijees feltâ, fudrabâ. Blafchajâ istabas widu atradees garfch galds daschadeem ehdeeneem, djeheeneem, diwam flauzenem un diweem koka kauseem ar feltâ wahkeem. Ap galdu fehdejufchas 12 leelas, garas seewas, melnam mizem galwâ, farkaneem lakateem, ihfeem lindrakeem, baltam sekem, ap kuram bijufchi apfeeti farkani preeweeti, un leelam koku tupelem. Tupeles bijufchas apfistas ar dseis naglinam. Wifî fehdejufchas nopeetni un klufî. Tif weena, pafchâ galda galâ, pazehlufchs un dahwinajufe ij leelas fudrabâ doses zitahm kaut kahdas dahwanas. Ari brihnifchfigi jauka musika atflanejufe. Bet, kad weena pamanijufe, ka kahds to wifu nofkatas, tad jaukâ pils ar pehrkondimofchu trofni, ugunim un semes trihzeschanu nogrimufe, no kam winfch tad ari tâ nobaidijees, ka palizis uf weetas.

Senaf fchini kalnâ raganas efot dedfinatas, no kam tad kalns mineto wahrdu dabujis. Ziti atkal faka, ka tur fentschu laifôs deeweem upurets.

Kamehr willatscha muifchaskungs Peenawâ dshwojis, tamehr fpogi beeschi ween tur rahdijufchees gan willatscha dshwojamâ ehkâ, gan rijâs, gan klehtis. Ja muifchaskungs kahdureis nebijis mahjâ, tad deenu preekfch wina pahrbraufschanas dejufchi melni un farkani wahzeefchi pa wina istabam. Daudis tuhdaht finajufchi, ka nu rihtu willazis pahrbraufs. Daschu reis pat melnee un farkanee fpogu wahzeefchi braufajufchi fposchâs karitês 6 firgeem pa muifchas widu.

Reis muifchas tungam isbrauzot, schihdinfch Peenawâ uskuflees un luhdis no kalpeem nakts mahjas. Kalpi, zitur ruhmes neatradami, eefortelejufchi winu muifchaskunga dshwojamâ ehkâ. Schihdinfch drihfi eemidfts un falbi fapnojis meega mahmulinas mihtstajâ klehpi. Bet ap pusanakti iftraujejufe nabadsinu wispirms rupja, fatrizinofcha krahtfchana. Schihdinfch labi isbursijis

azis, un tad eeraudsijs gaischâ mehnesnizâ kaut ko melnu krahn̄s wirfû kustamees. Melnais nowehlees, krisdams, flupdams, kehdem schirkstot un leelu rungu rokâ, no krahn̄s un nahzis schihdinam ruhkdams, schuahdams wirfû. Schihdin̄sch kahdâ pagaldê paslehpamees, pahreezinajees, ka melnais negantneeks — lahzis. Lahzis, schihdu tagad nemaj neeewehrodams, fajzis titai welet un dausit ar fajwu rungu logu ruh̄tis ka sch̄kindejis ween. Weens logs jau bijis isgah̄ts ar wiseem spreeteem un, kamehr gar otru logu darbojees, schih̄ds islehzis pa isgah̄sto logu un aisschmauzis. Bet leelaki brihnumi no rihta bijufchi, kad neatradufchi ne isgah̄sta loga, ne lah̄tscha.

Lai gan no rihta kalpi schihdu wijadi issoboja, tad tomehr tee nemaj nesmejhah̄s, kad kahdas deenas wehlat muischas rijâs weenam no winu beedreem neisgah̄ja dauds labaki. Schim, weenam pascham rijâs gulot, neparahdijah̄s nu wis lahzis, bet fajwads neredjams spogs, kursch wairaf reisu wasajis rijkuri aij schjam. Pee tam wehl wihrs isd̄irdejis ehrmigu behrna breh̄schanu. Rijkuri, nomanidams, ka nu wairs naw labi, laidees zaur peedarbu laukâ. Pee peedarba durwim melns tetsch eh̄dis un mahwis. Wihrs paschris teku, usfweedis to us plezeem un nes̄is us kuh̄ti. Nesot tetsch fajzis toti ah̄tri augt un peebreest. Azis tapuschas tik leelas, kâ sch̄kih̄wi. Nu wihrs nomanijis, ka ari tetsch nepeeder pee labeem radijumeem, tadeht eefweedis to knafchi diht̄ un eemuzis islabâ.

Senaf Peenawneekd̄s flejojufe ilgu laiku kahda no Apfchupes muischfunga noburta meita apfah̄rt. Schis muischas kungs lih̄dinajees pestetu mah̄flâ pilnigi Peenawas wilkatschu muischas fungam. Winam weenumehr bijufe melna grahmata, balteem burteem kabatâ. Reis isbraukdams, winsch aismirsis fajwu melno grah̄matu us galda. Istabas meita, grah̄matu eeraudsidama, masuleet tan̄i pasch̄kirstijufe un nolikufe to atkal atpakal, kâ bijufe, lai pestelis neka nemanitu. Bet muischas kungs tomehr manijis ir tad, kad bijis nobrauzis lih̄dj Schnores krogum, (schini krogû weenu laiku bij pasta stazija), ka meita wina grah̄matâ sch̄kirsta. Winsch tuh̄dal greesees us mahjam un eestis meitai pliki, no kam nabadsite palikufe kâ apburta. Wina murgojufe, pasludinajufe nah̄kamas leetas un staigajufe pa istabu, kahjam pee jemes neatdurotees.

Apfchupê ari tolai d̄ih̄wojis kah̄ds medineeks, kursch, pee Deewagalda eedams, nekad fwehtu Deewamaisiti basnizâ neefot apeh̄dis, bet katru reisi mah̄jâs pah̄rnes̄is un fajchah̄wis, lai medijot labaki laimetos. Reis besdeewim schauschanâ tâ laimejees, ka Kahpes kalnâ, netah̄lu no Kasupes mescha, pats noschah̄wees. No ta laika tas Kahpes kalnâ weenumehr redsets spogojamees. Drih̄si parah̄dijees wihrs ar bihi, drih̄si lozijuschah̄s daschadas eh̄mas, drih̄si atkal melns baideklis, bakka isskatâ, wilzees pa kalnu us mescha pusi.

Ari eh̄kas Apfchupê toreis bijufchas apburtas. Tâ kah̄ds kalejs isgah̄jis pee lauka sch̄kuh̄na sakus gaidit. Lauka sch̄kuh̄na durwis bijufchas ajsputinatas lih̄dj augschai ar sneegu. Saku gaiditajs nostah̄jees pee durwu stenderes un skatijees us muischas pusi. Te durwis fajkufchas tsch̄ih̄sktet, lih̄dj galam atwehrtees un pehz brihtina — leelam sakim no sch̄kuh̄na islezot — atkal ajswehrtees.

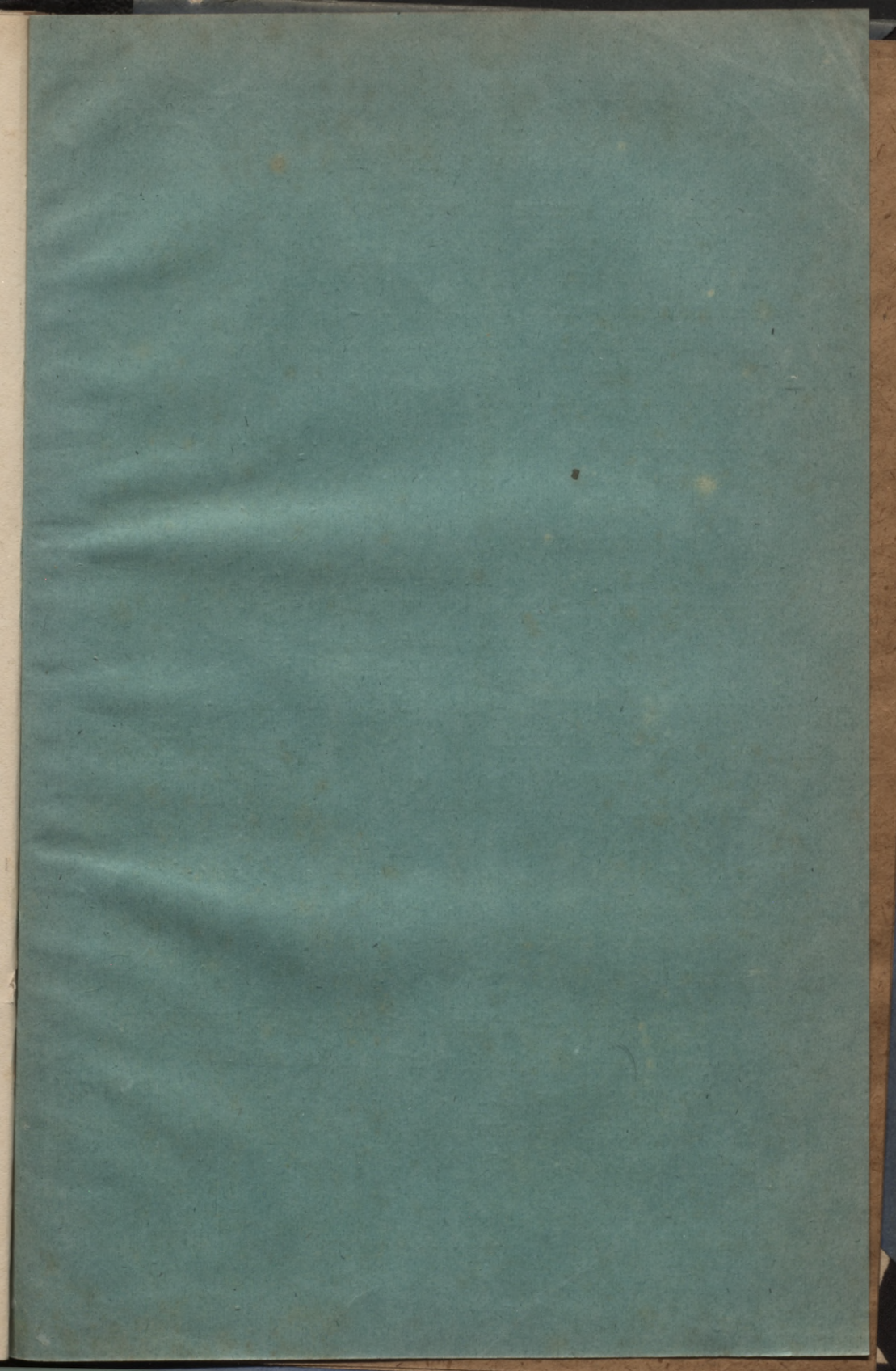
No Petermuischas atkal stah̄sta, ka tur zitureis d̄ih̄wojis kah̄ds kungs, kam karâ tapufe pah̄rsch̄kelta galwa un wehlat ar selta stih̄pinam fastih̄pota. Winsch usturejees wairaf pilfeh̄tâ, nekâ Petermuischâ. Ja kah̄du reis pah̄rzelojis, tad kalpeem un fajmneekeem wajadsejis winu leelah̄m godibam sagaidit.

Reis tas pabrbrauzis un nelizees gar faiveem fanehmejeem ne finot, bet laidis 6 firgeem taifni muischas dihti. Labu laiku pa dihti krustam un fchkehrfam braukadams, tas islehzis, nomuhrejees ka welns, is rateem un fflahbinus eelaidees istiba. No ta laika redsets arweenu ween kahbs pa dihti braukajam un istaba eeffrejam.

S. Allumana apgahdeenâ

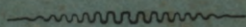
isnahkufshas schahdas grahmatas:

G. Waldemara Kreemu Latweeschu wahrduize . . .	180	kap.
Swechwahrdu grahmata	50	"
Stahsti is wehstures	50	"
Grahmata par peeklahjibu	30	"
Steinertu Adolfs	25	"
Tschiganu behrni	25	"
Tumfchs noslehpums	25	"
Zeetumneeks Kofs Tindals	25	"
Saleneeze Iwa	25	"
Dimanta sahdsiba	25	"
Mafais blandons	25	"
Helenas fala jeb Napoleona kaunais gars	25	"
Franza Hoffmanna: Danna apsinaschanahs	30	"
" " Deews wada	30	"
" " Kaunstirdigs un labstirdigs	30	"
" " Ta kunga balfs	30	"
Schuppa: Afls leezineeks	25	"
" Kruhmos	25	"
Sehta, daba, pafaule V. burtnize	50	"
" " " VI. "	60	"
Gmkalna bruhte	60	"
Selta un goda deht	80	"
Saules kalna Sinewe	40	"
Tuhras ubagi	40	"

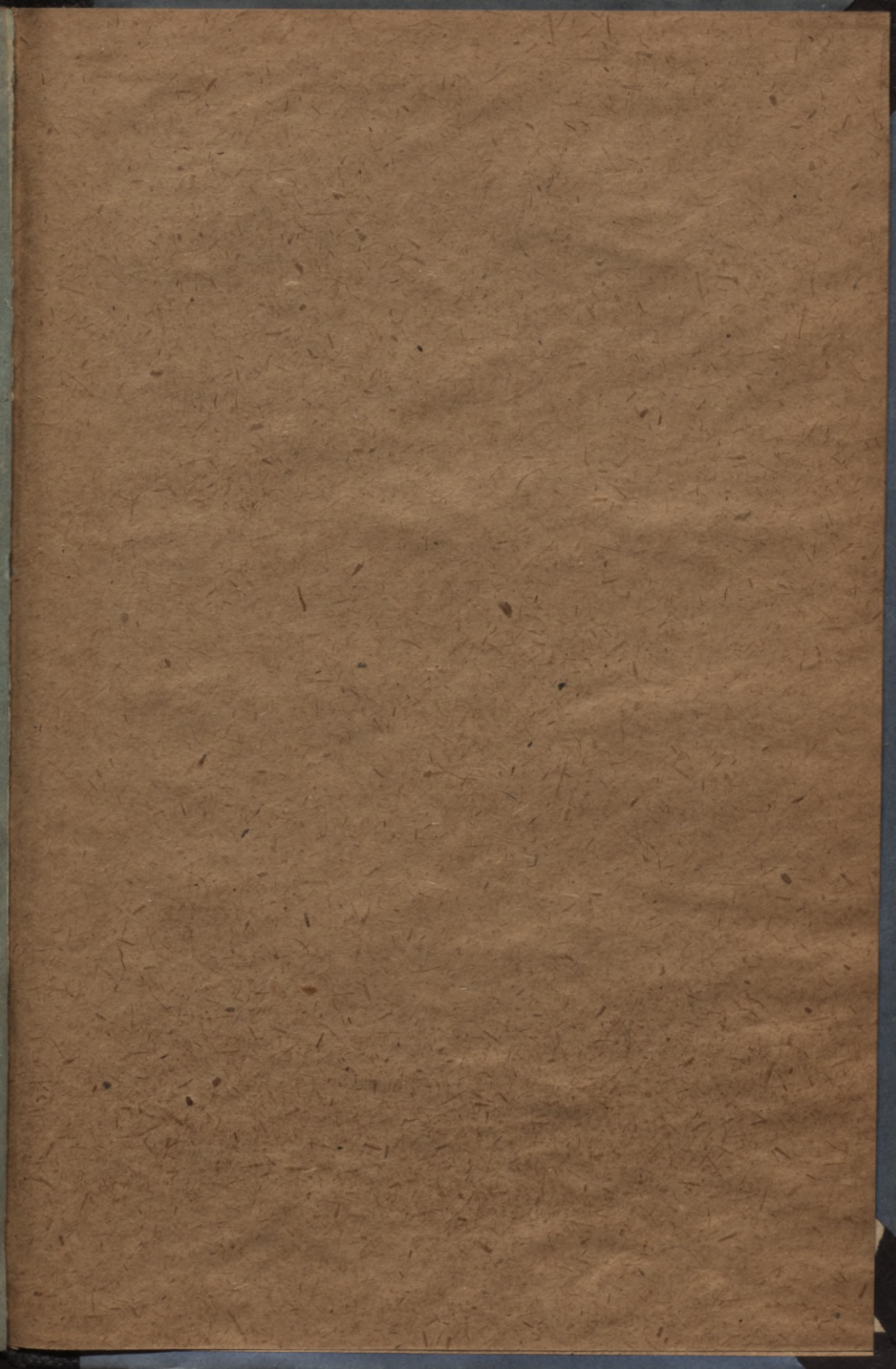
Romifija nodotas schahdas grahmatas:

Zelgawas Latweeschu beedribas Raksineezibas nodatas:

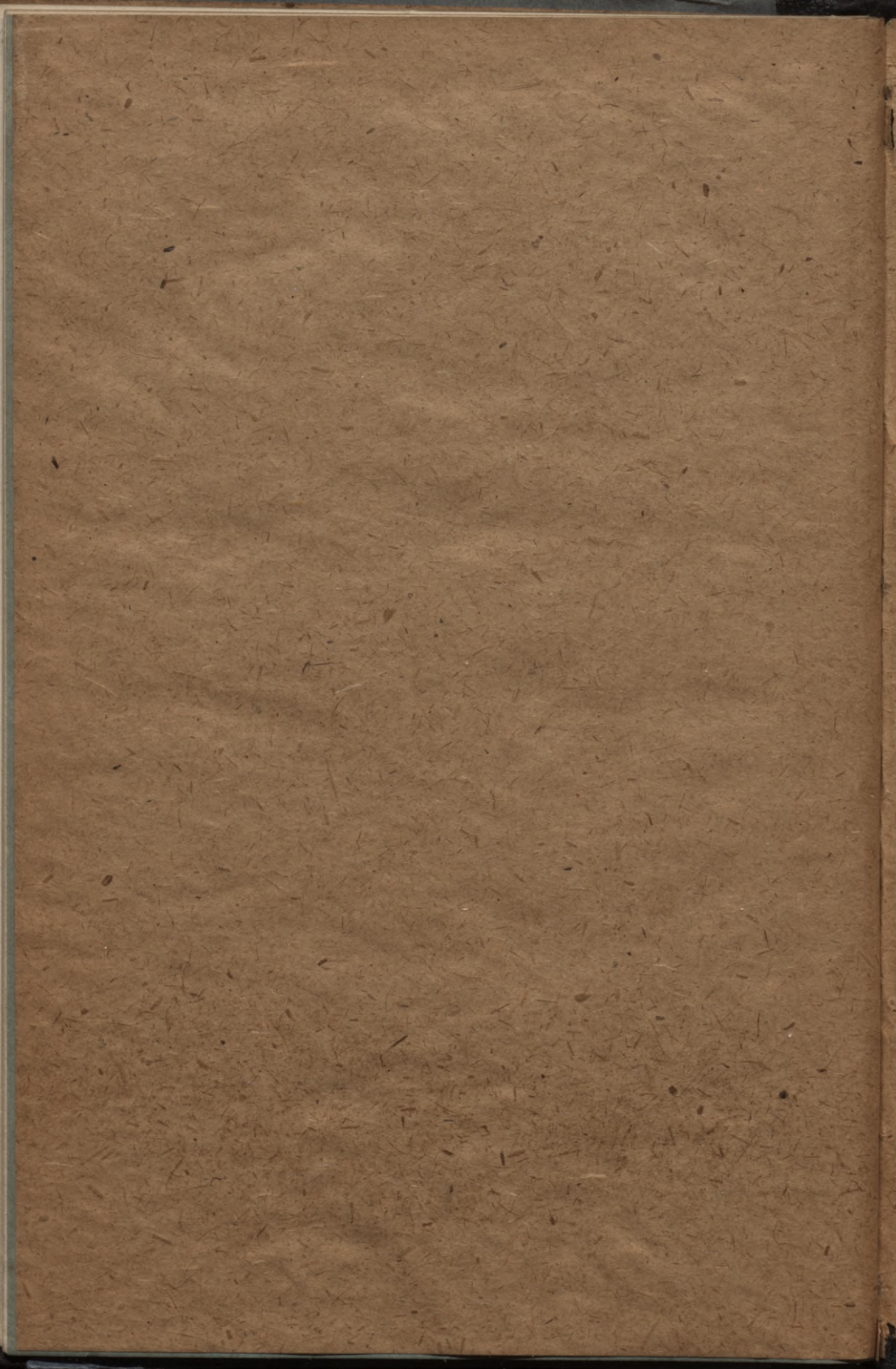
Rakstu krahjums I.	20	kap.
R. Mühlenbacha: Bar walodas dabu un fahkumu	30	"
Ribildu Krischjahna liriski dsejoti	30	"

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309056626

